



Opetushallituksen  
**TILINPÄÄTÖS 2018**

Opetushallituksen johtokunta 28.2.2019

## Sisällys

<b>1. Toimintakertomus</b> .....	3
<b>1.1. Johdon katsaus</b> .....	3
<b>1.2. Tuloksellisuus</b> .....	5
<b>1.3. Vaikuttavuus</b> .....	7
<b>1.3.1. Opetushallituksen toiminnan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet</b> .....	7
<b>1.4. Toiminnallinen tehokkuus</b> .....	27
<b>1.4.1. Toiminnan tuottavuus</b> .....	30
<b>1.4.2. Toiminnan taloudellisuus</b> .....	30
<b>1.4.3. Maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat</b> 33	
<b>1.5. Tuotokset ja laadunhallinta</b> .....	55
<b>1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet</b> .....	55
<b>1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu</b> .....	56
<b>1.5.3. Valtion oppilaitosten keskeiset tuotokset</b> .....	56
<b>1.5.4. Opetushallituksen erillisyksiköiden keskeiset tuotokset</b> .....	63
<b>1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen</b> .....	68
<b>1.6.1. Henkilöstön määrä ja rakenne</b> .....	69
<b>1.6.2. Työtyytyväisyys</b> .....	69
<b>1.6.3. Toimitilat</b> .....	71
<b>1.7. Tilinpäätösanalyysi</b> .....	72
<b>1.7.1. Rahoituksen rakenne</b> .....	72
<b>1.7.2. Talousarvion toteutuminen</b> .....	73
<b>1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma</b> .....	74
<b>1.7.4. Tase</b> .....	76
<b>1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma</b> .....	77
<b>1.9. Arviointien tulokset</b> .....	77
<b>1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä</b> .....	77
<b>1.10.1. Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot</b> .....	77
<b>1.10.2. Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot</b> .....	78
<b>2. Opetushallituksen talousarvion toteumalaskelma</b> .....	79
<b>3. Opetushallituksen tuotto- ja kululaskelma</b> .....	91
<b>4. Opetushallituksen tase</b> .....	92
<b>5. Liitetiedot</b> .....	94
<b>6. Allekirjoitukset</b> .....	108



#### **TILINPÄÄTÖSLASKELMINEN LIITTEET**

- Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
- Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12 Valtiontakaukset, -takuu sekä muut monivuotiset vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 15 Velan muutokset
- Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

#### **MUUT LIITTEET**

- Liite 18 Opetushallituksen (virasto, ml. erillisyyksiköt) ja oppilaitosten henkilöstöä koskevat tunnusluvut
- Liite 19 Vuonna 2018 maksetut valtionavustukset ja apurahat (siirtotalouden kulut)

## 1. Toimintakertomus

### 1.1. Johdon katsaus

Vuosi 2018 oli uuden Opetushallituksen toinen toimintavuosi. Vuoden alusta Opetushallitukseen yhdistettiin erillisyyksikköinä Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) ja Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia (YTL). Opetushallitus huolehtii erillisyyksikköjensä hallinto- ja tukipalvelujen järjestämisestä. Karvi ja YTL vastaavat itsenäisinä viranomaisina niille kuuluvista lakisääteisistä tehtävistä. Hallinto- ja tukitehtävien kustannusten jakamisesta on sovittu Opetushallituksen, Karvin ja YTL:n kesken. Karvin ja YTL:n henkilöstö, 76 henkilöä, siirtyi osaksi Opetushallituksen henkilöstöä. Koko kirjanpitoyksikön henkilöstömäärä, valtion oppilaitokset mukaan lukien, oli vuoden lopussa 1 336 (1 286 htv).

Opetushallitus hoiti lakisääteiset ja tulossopimuksessa vuodelle 2018 sovitut tehtävät pääosin tavoitteiden mukaisesti. Uusina tehtävinä Opetushallituksen hoidettaviksi tulivat perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen (Koski) tietovarannon ylläpito, työelämätoimikunnat, uuden varhaiskasvatuslain toimeenpanon tukeminen ja siihen liittyen varhaiskasvatuksen tietovarannon (Varda) kehittäminen sekä Euroopan Unionin uuden ohjelman, Euroopan solidaarisuusjoukot, toimeenpano. Opetushallitus on osallistunut myös Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) toimeenpanoon.

Opetushallitus hyväksyi uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet joulukuussa. Opetushallitus on jatkanut varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden, perusopetuksen opetussuunnitelmauudistuksen ja ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanon tukemista sekä Uusi peruskoulu -ohjelman toimeenpanoa. Opetushallituksessa on käynnissä elokuussa 2019 voimaan tulevan uuden lukiolain edellyttämien lukion opetussuunnitelman perusteiden valmistelu.

Opetushallitus toteutti yhteiskuntasuhdekyselyn keskeisimpien sidos- ja asiakasryhmien parissa keväällä 2018. Kyselyyn vastasi yli 1 400 henkilöä. Kokonaisuutenaan sidosryhmien tyytyväisyys yhteistyöhön on korkealla tasolla, ja vastaajat pitivät myös Opetushallituksen mainetta pääosin hyvänä tai erittäin hyvänä. Vahvuuksissa korostui erityisesti asiantuntemus, ammattitaito ja osaava henkilöstö. Kehityskohteena tutkimuksen perusteella näyttäytyi entistä paremman käsityksen muodostaminen kentän arjesta. Vuorovaikutuksen, yhteistyön ja dialogin lisäämistä sekä kentän tarkempaa kuuntelua toivottiin laajalti. Kyselyn tulokset huomioitiin mm. suunniteltaessa vuoden 2019 vaikutusohjelmia.

Vahvistakseen vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa ja syventääkseen ymmärrystä eri alueiden tarpeista Opetushallitus käynnisti vuoden 2018 aikana sarjan alueellisia tilaisuuksia, joita valmisteltiin yhdessä aluetoimijoiden kanssa. Syksyn 2018 aikana on toteutettu alueellisia tilaisuuksia kolmella eri paikkakunnalla (*Dialogeja tasa-arvosta*). Alueellisissa tilaisuuksissa on käyty dialogia paikallisten järjestäjien, rehtoreiden ja opettajien sekä muiden sidosryhmien kanssa tasa-arvoisen peruskoulun tavoitteista ja siitä, miten paikallisesti tavoitteita voidaan toteuttaa. Alueellisten tilaisuuksien anti on viety sähköiselle alustalle, josta tehdään kevään 2019 aikana kooste Opetushallituksen nettisivuille. Alueelliset tilaisuudet jatkuvat keväällä 2019. Tulokset toimivat syötteenä, kun Opetushallitus suunnittelee toimintaansa tuleville vuosille. Alueellisten yhteistyökumppaneiden avulla tulokset saatetaan myös alueellisten päätöksentekijöiden käyttöön.



Kokeilukeskus on huolehtinut kokeilujen ja muun innovatiivisuutta tukevan toimintakulttuurin edistämisestä. Koulutusvientä on puolestaan edistetty Education Finland -kasvuohjelman puitteissa tavoitteena vientiosaamisen ja koulutusviennin lisääminen. Opetushallitus on jakanut erilaisina kehittämistoimintaa tukevana valtionavustuksina ja apurahoina yhteensä 177 milj. euroa (vuonna 2017 117 milj. euroa). Kansainvälistymistä edistävässä ohjelmissa toteutettiin yhteensä 30 367 (vuonna 2017 26 153) ulkomaan jaksoa.

Opetushallituksessa on käynnissä laaja viraston organisaation ja toimintatapojen uudistamishanke (OPH 3.0), joka tähtää selkeään, asiakaslähtöiseen, muutostykyiseen sekä digitaalisia mahdollisuuksia hyödyntävään toimintatapaan, jossa otetaan käyttöön digitaalisia palveluja ja hyödynnetään kokeiluja, kehitetään johtamista ja toimintatapoja sekä kevennetään hallintoa. Virastolle hyväksytyt vaikuttavuustavoitteet, joihin Opetushallitus toiminnallaan pyrkii, ovat 1) Koulutuksen ja kansainvälistymisen tasa-arvoisuus kasvaa, 2) Oppijoiden hyvinvointi paranee, 3) Jatkuva oppiminen nostaa osaamistasoa ja 4) Avarakatseisuus kasvaa. Vaikuttavuustavoitteet on kirjattu myös Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen vuoden 2019 tulossopimukseen. Henkilöstö on osallistunut uudistusten suunnitteluun ja toimeenpanoon. Uudistukseen liittyen henkilöstölle on järjestetty runsaasti koulutusta ja valmennusta. Myös Karvin ja Ylioppilastutkintolautakunnan kanslian henkilöstö on osallistunut koulutuksiin ja valmennuksiin.

Opetushallitukselle hyväksyttiin joulukuussa 2018 uusi työjärjestys, joka on tullut voimaan vuoden 2019 alusta. Uuden työjärjestyksen määrittelemässä organisaatorakenteessa hierarkkisuuksia on madallettu poistamalla osastojako. Organisaatio muodostuu päätoiminnoista, yksiköistä ja vaikutusohjelmista. Johtajien vastualueet määritellään päätoiminnoittain. Päätoimintoja ovat asiakkuudet, kokonaisjohtaminen, mahdollistajapalvelut, oppiminen ja kansainvälistyminen, tieto, ja vaikuttavuus.

Opetushallituksessa on käynnissä uuden palkkausjärjestelmän valmistelu ja siihen liittyvät neuvottelut. Tavoitteena on saada uusi järjestelmä käyttöön vuoden 2019 kevään aikana. Tulossopimuksen mukaisesti Opetushallituksessa on käynnissä toimitilahanke, jonka tavoitteena on uudistaa viraston toimitilat valtion toimitilastrategian mukaisesti niin sanotuksi monitilaympäristöksi. Hanketta viedään eteenpäin Senaatin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Tarkoitus on, että myös Karvin Helsingin toimipiste ja Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia sijoittuvat yhteisiin tiloihin Hakaniemenranta 6:een.

Sähköisen asianhallintajärjestelmän (ASHA) käyttöä on laajennettu. Uuden viraston perustamisen yhteydessä käynnistetty verkkopalvelu-uudistus on edennyt ja viraston ulkoisten verkkosivujen kokeiluversio on julkaistu. Uusien verkkosivujen käyttöönotto tapahtuu kesällä 2019. Sähköisten asiakaspalvelujen kehittämistä on jatkettu ja uusi asiakaspalveluratkaisu on otettu käyttöön joulukuussa.

Karvin toiminnan painopisteenä on ollut Karvin strategian *Ennakoivaa ja vaikuttavaa arviointia 2020* sekä *Koulutuksen arviointisuunnitelman 2016-2019* toimeenpano. Vuonna 2018 valmistui 27 varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, ammatilliseen koulutukseen tai korkeakoulutukseen liittyvää arviointia. Arviointitietoa on tuotettu ajankohtaisten kansallisten tietotarpeiden sekä kuuden arviointisuunnitelmaan sisältyvän läpileikkaavan teeman mukaisesti. Läpileikkaavat teemat ovat: koulutusjärjestelmän ja -rakenteiden toimivuus, oppijan polun sujuvuus ja syrjäytymisen ehkäiseminen, koulutuksen tuottama osaaminen ja työelämärelevanssi, koulutuksellinen tasa-arvo, digitalisaatio sekä

maahanmuuttajien integroituminen koulutusjärjestelmään. Karvin strategian toteutumista on vuonna 2018 vahvistettu uudistamalla organisaatiota ja toimintoja toiminnan tehokkuutta, osaamisen kehittämistä sekä arviointitoiminnan vaikuttavuutta tukevaksi. Karvin strategisten painopistealueiden kehittämiseksi valittiin vastuuhenkilöt ja perustettiin kolmevuotiset kehittämissryhmät.

Vuoden 2018 aikana valmistui Karvin ensimmäinen henkilöstösuunnitelma sekä osaamisen kehittämisen ohjelma. Lisäksi käynnistettiin kummiohjelma uusille työntekijöille. Karvi osallistui VM:n organisoimaan kokeilukiihdyttämöön aivotyyni -kokeiluilla ja se valittiin kolmen parhaan kokeilun joukkoon valtionhallinnossa.

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslian keskeiset tavoitteet vuodelle 2018 olivat ylioppilastutkinnon toimeenpano sekä siihen liittyvät kehittämistoimet. Kaikki vuoden 2018 ylioppilaskokeet järjestettiin suunnitellusti ja aikataulussa. Vuonna 2018 uusia digitaalisia kokeita olivat englannin, biologian, latinan, portugalin, espanjan, äidinkielen, suomi tai ruotsi toisena kielenä, fysiikan, kemian, venäjän ja saamen kielten kokeet. Ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistaminen on keskeinen osa hallituksen lukiokoulutuksen uudistamiskokonaisuutta. Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia on tukenut ministeriötä valmisteluprosessissa. Muutosten on tarkoitus toteutua vuosina 2019 - 2022. Keskeisinä muutoksina hallituksen esityksessä ovat tutkinnon rakenteen uudistaminen, uusintamahdollisuuksien lisääminen ja ilmoittautumisen joustavoittaminen.

Opetushallituksen kirjanpitoyksikköön kuuluvat valtion yleissivistävät ja ammatilliset oppilaitokset suoriutuivat tehtävistään tavoitteiden mukaisesti. Niiden oppilasmäärät säilyivät aikaisempien vuosien tasolla, yhteensä 2 129 oppilaassa. Suomalais-venäläisen koulun uudisrakennuksen suunnittelua jatkettiin ja tammikuussa 2019 opetus- ja kulttuuriministeriö valtuutti Opetushallituksen ja koulun allekirjoittamaan uusia tiloja koskevan vuokrasopimuksen Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Koulu muuttaa nykyiselle tontille rakennettaviin uusiin tiloihin vuonna 2021.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen yhdessä tekemän selvityksen sisältämät kehittämissuositukset ovat lisänneet yhteistyötä ministeriön ja Opetushallituksen välillä.

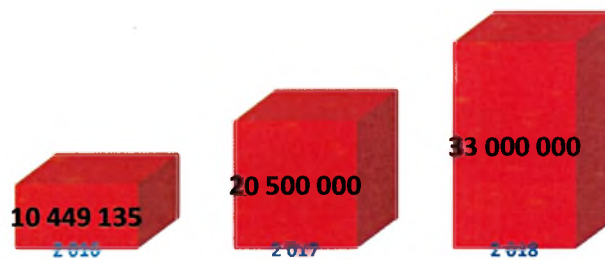
## 1.2. Tuloksellisuus

Hallitusohjelman toimintasuunnitelman *osaaminen ja koulutus* -kokonaisuuden toteutumista on edistetty kolmessa kärkihankkeessa Opetushallitukselle tulossopimuksessa sovittujen teemakohtaisten tavoitteiden, painopisteiden ja toimenpiteiden kautta.

Opetushallitus on ollut osaltaan toteuttamassa seuraavia *osaaminen ja koulutus* -kokonaisuuden kärkihankkeita:

<b>Kärkihanke 1:</b> Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin /63,9 milj. euroa	<b>Kärkihanke 2:</b> Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi /0,4 milj. euroa
<b>Kärkihanke 6:</b> Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan /1,0 milj. euroa	<b>Rahoitus yhteensä:</b> 65,3 milj. euroa ja vuonna 2018 33,7 milj. euroa

## KÄRKIHANKERAHOITUS 1 2016 - 2018



Tulosopimuksen mukaiset tavoitteet toteutuivat eräitä vähäisiä poikkeamia lukuun ottamatta niin sisällöllisesti kuin aikataulullisesti. Neljän tavoitteen toteutus on hieman viivästynyt ja toisen kotimaisen kielen kokeilusta on luovuttu yhteistyössä ministeriön kanssa siihen ilmoittautuneiden opetuksen järjestäjien peruttua hakemuksensa.

Opetushallituksen toimintaan liittyviä keskeisiä hallitusohjelman mukaisia tavoitteita ovat:

- Digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuudet on hyödynnetty oppimisessa ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä osallisuuden tukemisessa. Oppimisympäristöjä on modernisoitu.
- Lasten ja nuorten osallisuutta on vahvistettu varhaiskasvatuksen ja koulutuksen keinoin ja yhä harvempi lapsi ja oppilas on kokenut tullessa kiusatuksi.
- Syrjäytyneiden nuorten sekä koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on vähentynyt ja koulutuksen keskeyttäneiden määrä on laskenut.
- Koulutuksen ja työelämän välinen vuorovaikutus on lisääntynyt ja osaamisen ja elinkeinoelämän tarpeiden kohtaanto parantunut.
- Digitalisaation, tekoälyn ja robotiikan hyödyntäminen on edistynyt.
- Kansainvälisyys on lisääntynyt.
- Yhteiskunnan avoimuus, yhteenkuuluvuus ja luottamus ovat vahvistuneet. Vihapuheeseen ja rasismiin on puututtu ennalta ehkäisevästi ja osaamista ja osallisuutta edistävin toimin.
- Maahanmuuttajien integroituminen yhteiskuntaan on vahvistunut. Maahanmuuttajien koulutuspolut ja työllistyminen on nopeutunut.
- Kansalaisten hyvinvointia ja terveyttä on edistetty sekä eriarvoisuus on vähentynyt.
- Palveluja on kehitetty asiakaslähtöiseksi ja niitä koskeva palvelulupaus on annettu.

Em. hallitusohjelman strategialähtöisten tavoitteiden saavuttamista kuvataan yksityiskohtaisemmin jäljempänä tässä kertomuksessa luvussa 1.3.1.2.

Opetushallituksessa kokeilukulttuuri on myös otettu käyttöön ja kokeilukeskus on osallistunut Innovaatio ja kokeilu -valtionavustushaun uudistamiseen. Rahoitusta saaneista hankkeista valittiin kokeiluohjelmaan 12 kokeilutiimiä eri puolilta Suomea. Kokeiluohjelman avulla testataan ja kehitetään uusia tapoja tukea ja ohjata valtion rahoittamia kehittämishankkeita, ja edistetään kokeilevan kehittämisen toimintakulttuurin

muutosta. Lisäksi kokeilukeskus on tuonut ja ottanut käyttöön Erätauko-dialogimenetelmän Opetushallituksen alueellisten ja muiden tapahtumien yhteyteen. Karvi on toteuttanut väliarvioinnin kokeilukeskuksen toiminnasta ja kokeilukulttuurin käyttöönottamisesta. Väliarvioinnin mukaan kokeilukeskus on mm. toiminut systeemiseen muutokseen rohkaisijana ja on kasvattamassa vuorovaikutustaan opetusalan toimijoiden kanssa. Jatkossa keskeistä on mm. kirkastaa tavoitteita, viestintää ja kohdentaa toiminta Opetushallitukseen ja kuntiin systeemisen muutoksen aikaansaamiseksi.

### **Opetushallituksen toiminta on tuloksellista, taloudellista ja tehokasta**

Opetushallituksen perustoiminnan piiriin on tullut jatkuvasti uusia velvoitteita, joihin ei ole saatu esityksistä huolimatta kattavaa toimintamenorahoitusta. Samanaikaisesti tuottolähteet ovat niukentuneet tuntuvasti. Voimakas sähköisten palvelujen kehitys ja uuden viraston perustaminen aiheuttavat menojen kasvua. Opetushallituksen perustoimintamenoilla palkatut henkilöt ja henkilötyövuodet ovat alentuneet, mutta toisaalta kehittämispanostukset ovat kasvattaneet palvelujen ostoja (1,3 milj.). Perustoimintamenojen käyttö oli 2,5 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna (ks. taulukko 7). Lisäksi Opetushallitus on tulossopimuksessa opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sopinut kehittämismäärärahoista sekä hankkinut myös muuta ulkopuolista rahoitusta kehittämistyöhön.

Talouden sopeuttamispyrkimyksistä huolimatta perustoiminnan kustannukset yht. 26,5 milj. ylittivät noin 3,2 milj. eurolla perustoimintaan valtion talousarviossa 2018 osoitetut määrärahat (23,3 milj. euroa). Siirtyvää perustoimintamenorahoitusta on enää 1,4 milj. euroa. Määrärahojen aleneminen ja siirtomäärärahakannan pieneneminen tuo merkittävän riskin Opetushallituksen toiminnan rahoituksen riittävyydelle vuodesta 2019 lukien. Siirtomäärärahakannan pienuus on jo sinällään merkittävä riski Opetushallituksen toiminnassa, mikä ei ole perusteltavissa ottaen huomioon viraston koon ja laajenevat tehtävät. Kansallisesti merkittävien palvelujen kehittäminen ja ylläpito edellyttävät myös pitkäjänteistä ja vakaata rahoitusta. Tilijaottelussa toimintamenoihin kohdistettujen alamomenttien määrärahoja ei ole mahdollista käyttää Opetushallituksen perustoimintaan. Opetushallitus tulee kääntymään ministeriön puoleen tulossopimuksessa yhteisesti todetulla tavalla perustoimintamenorahoituksen turvaamiseksi.

### **1.3. Vaikuttavuus**

#### **1.3.1. Opetushallituksen toiminnan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet**

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden aikaan saamiseksi Opetushallitus on käynnistänyt osana OPH 3.0 organisaatiouudistusta vaikutusohjelmatyön. Virastolle on hyväksytty vaikuttavuustavoitteet, joihin Opetushallitus toiminnallaan pyrkii:

- 1) Koulutuksen ja kansainvälistymisen tasa-arvoisuus kasvaa,
- 2) Oppijoiden hyvinvointi paranee,
- 3) Jatkuva oppiminen nostaa osaamistasoa ja
- 4) Avarakatseisuus kasvaa.

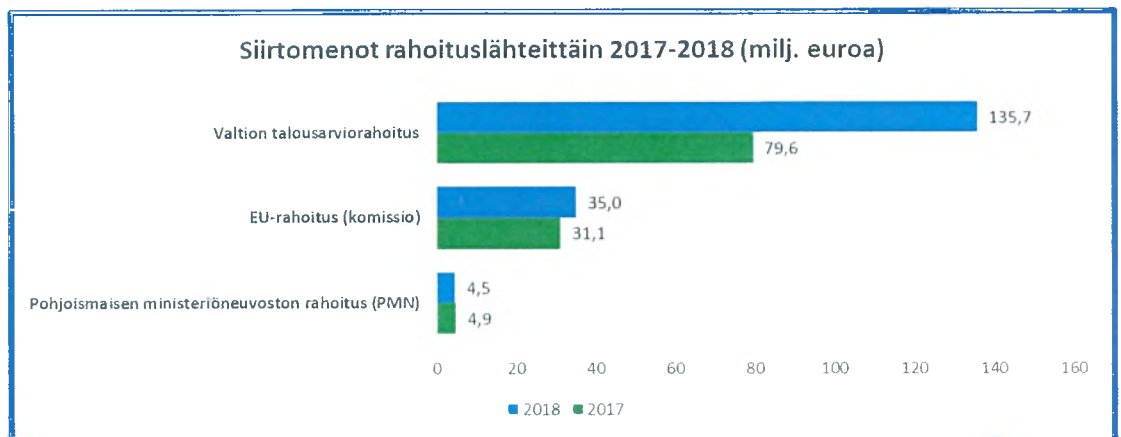
Vaikutusten aikaansaamiseksi on toteutettu jo lukuisia muita alla lueteltuja toimenpiteitä tulossopimuksen mukaisesti. Vaikutuskeinona on lisäksi laajamittaisen hankerahoituksen käyttö niin kansallisista kuin kansainvälisistä rahoituslähteistä. Tähän toimintaan oli käytettävissä lähes 60 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2017.

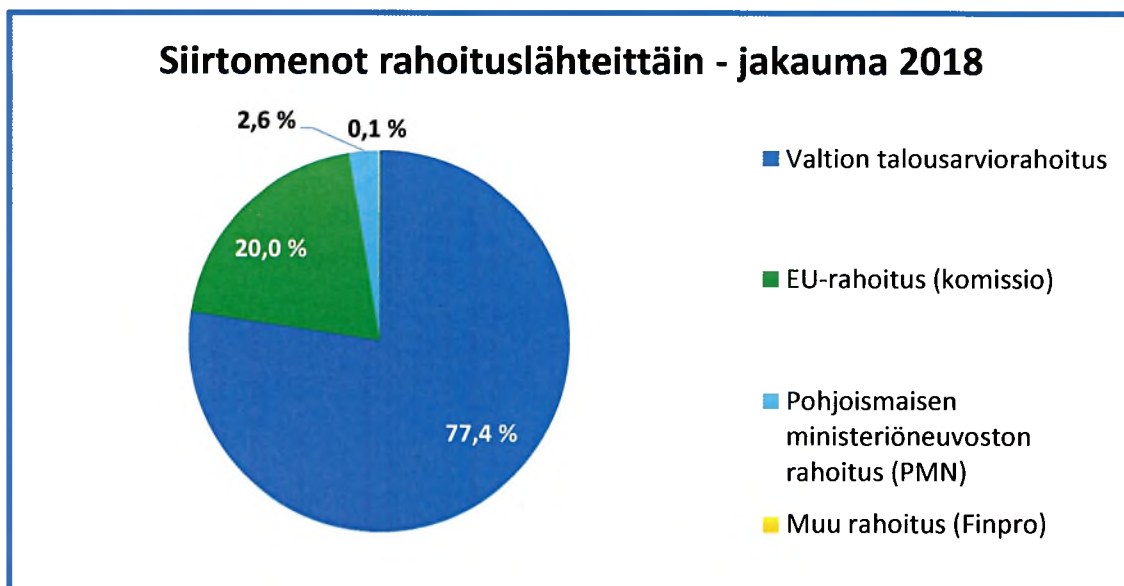
### 1.3.1.1 Siirtomenojen rahoituslähteet ja jakautuminen tuensaajittain

Valtion talousarviorahoituksen osuus kasvoi merkittävästi valtionavustuksiin ja apurahoihin kohdentuvasta rahoituksesta ollen jo 77,4 prosenttia. Opetushallituksella oli käytössään 175,4 miljoonaa euroa siirtomenoja ja valtion talousarviorahoitus kasvoi yli 56 milj. euroa (71 prosenttia) edellisvuodesta, johtuen juuri kärkihankerahoituksesta, turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvien avustusten sekä opintotukien kasvusta. EU-rahoituksen osuus kasvoi n. 4 milj. euroa edellisvuodesta, kasvua 12,8 prosenttia ja sen osuus jäi n. 20 prosenttiin koko siirtomenokannasta. EU-rahoitus on kasvanut perinteisesti vuosittain yli kymmenellä prosentilla. Pohjoismaisen ministerineuvoston rahoitus puolestaan väheni vajaat kymmenen prosenttia edellisvuodesta.

**Taulukko 1.** Siirtomenot rahoituslähteittäin ja niiden muutos vv. 2017 – 2018

Rahoituslähde (siirtomenot)	Vuosi 2018	Vuosi 2017	Muutos	Muutos %
Valtion talousarviorahoitus	135 731 409	79 572 322	56 159 087	70,6 %
EU-rahoitus (komissio)	35 039 890	31 059 760	3 980 130	12,8 %
Pohjoismaisen ministerineuvoston rahoitus (PMN)	4 476 126	4 932 791	-456 664	-9,3 %
Muu rahoitus (Finpro)	129 219	122 250	6 969	5,7 %
<b>Yhteensä</b>	<b>175 376 644</b>	<b>115 687 123</b>	<b>59 689 521</b>	<b>51,6 %</b>

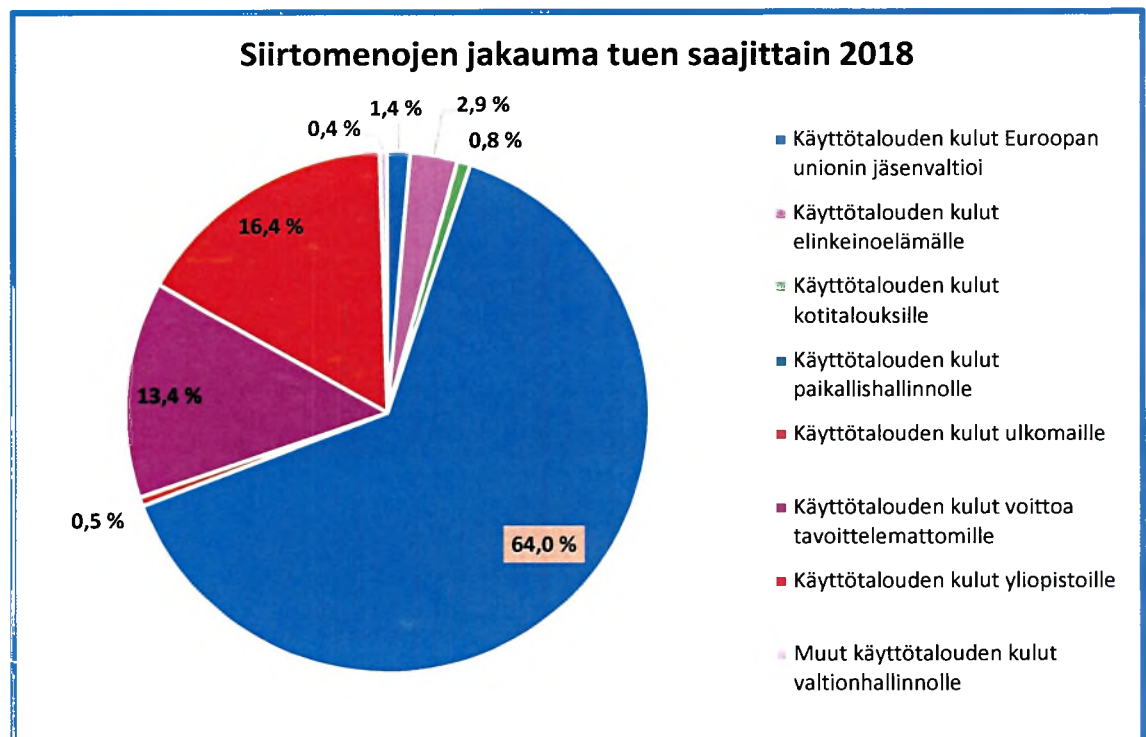
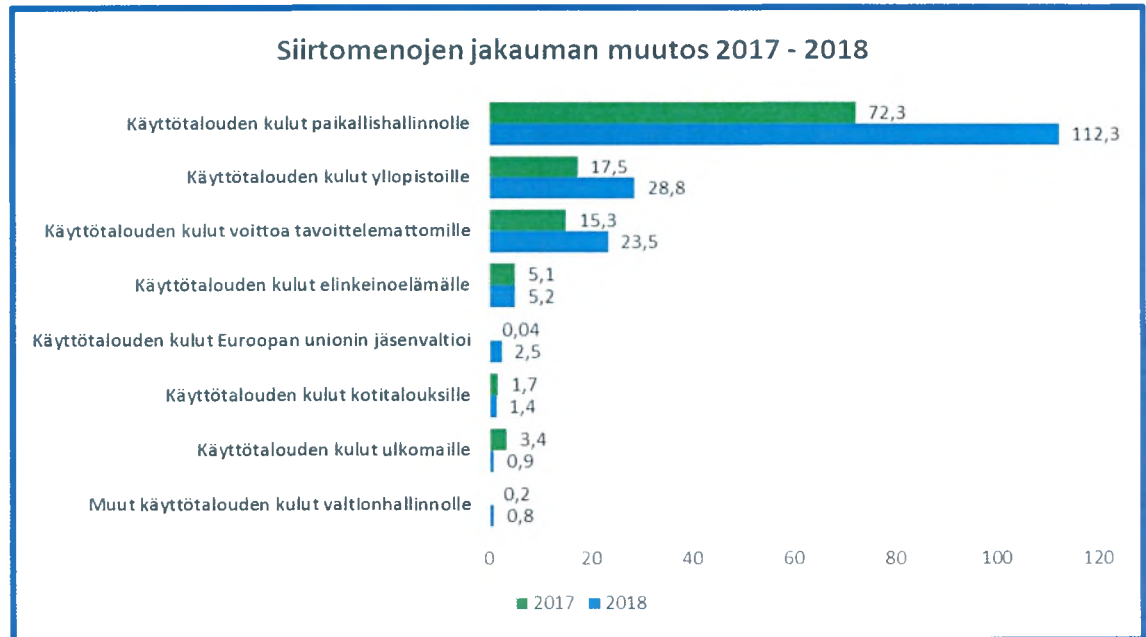




Siirtomenot (valtionavustukset ja apurahat) kohdistuivat tuotto- ja kululaskelman mukaisesti tuensaajittain oheisen taulukon 2 mukaisesti. 112 miljoonaa euroa (64 prosenttia) valtionavuista ja apurahoista kohdistui paikallishallinnolle, joka sisältää kunnat, kuntayhtymät sekä pääosan ammattikorkeakouluista. Paikallishallinnolle kohdistunut rahoitus kasvoi lähes 40 milj. eurolla edellisvuodesta – johtuu pääosin kärkihankerahoituksesta koulutuksen järjestäjille. Seuraavaksi suurimmat tuensaajaryhmät olivat yliopistosektori (28,8 miljoonaa euroa) ja yhdistykset ja muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (23,4 miljoonaa euroa), joiden yhteenlaskettu rahoituslisäys oli lähes 20 miljoonaa euroa. Yksilötukina henkilöille maksettiin apurahoja 1,4 miljoonaa euroa.

**Taulukko 2.** Siirtomenojen jakautuminen ja muutos tuensaajittain vv. 2017 - 2018

Käyttötalouden kulujen jakautuminen (LKP)(1 000 euroa)	2018	2017	Muutos	Muutos %
Käyttötalouden kulut Euroopan unionin jäsenvaltioi	2 464	43	2 422	5671,4 %
Käyttötalouden kulut elinkeinoelämälle	5 165	5 116	49	1,0 %
Käyttötalouden kulut kotitalouksille	1 431	1 739	-308	-17,7 %
Käyttötalouden kulut paikallishallinnolle	112 310	72 325	39 985	55,3 %
Käyttötalouden kulut ulkomaille	946	3 417	-2 471	-72,3 %
Käyttötalouden kulut voittoa tavoittelemattomille	23 466	15 336	8 131	53,0 %
Käyttötalouden kulut yliopistoille	28 813	17 510	11 303	64,6 %
Muut käyttötalouden kulut valtionhallinnolle	780	202	578	285,5 %
<b>Yhteensä</b>	<b>175 377</b>	<b>115 687</b>	<b>59 690</b>	<b>51,6 %</b>



Avustus- ja apurahapäätösten lukumäärä kasvoi 21 prosenttia edellisvuodesta, ja niitä tehtiin yhteensä 7 966 (v. 2017/6 562) kpl, joista kielteisten päätösten osuus säilyi ennallaan (40 %/41 %). Maksettu avustus on keskimäärin 36 000 euroa.

Liitteessä 19 on eritelty vuonna 2018 maksetut kaikki valtionavustukset ja apurahat talousarviotileittäin ja projekteittain (brutto) yht. 177,1 miljoonaa euroa.

### 1.3.1.2 Opetushallitukselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen – toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Ohessa tarkastellaan yhteiskunnallisten tavoitteiden toteutumista opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen tulossopimuksen mukaisin tavoittein.

Vuonna 2018 Opetushallitus jatkoi toimintansa kehittämistä Opetushallitus 2.0 -hankkeessa nimettyjen teemojen ja ohjelmien avulla (ks. kuva alla). Ohjelmatyön yhteisenä tavoitteena oli viedä käytäntöön yhteisesti muotoiltu visio, missio ja tapa toimia sekä saada aikaan konkreettista uusiutumista valituilla ohjelma-alueilla. Opetushallitus 2.0 -hankkeeseen sisältyi uudella tavalla organisoituvaa työskentelyä sekä Opetushallituksen yksiköiden välillä että asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Hankkeesta, joka oli kokeilu, saatujen kokemusten mukaan ohjelmatyö kehitti perustehtävien toteuttamista ja myös edisti Opetushallituksen toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Ohjelmissa kehitettiin kunkin ohjelman ytimessä olevaa substanssiasiaa, kasvatettiin osaamista Opetushallituksessa sekä edistettiin uusia toimintatapoja ohjelmien tulosten pohjalta. Ohjelmatyöstä saatiin myös Opetushallituksen uudistamistyöhön arvokkaita kokemuksia ja näkökulmia, joita hyödynnettiin uuden organisoitumisen muotoilussa sekä vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista edistävien vuonna 2019 käynnistyvien vaikutusohjelmien valmistelussa.

#### Opetushallitus 2.0 –teemat ja ohjelmat 2017-2018 - missio aina mielessä, Opetushallituksen tapaa toimia noudattaen

Ohjelma = asia, jossa haluamme saada aikaan uusiutumista Opetushallituksessa



Osaamista ja koulutusta koskevia tavoitteita on edistetty teemoihin (I-IV) sijoitettujen seuraavien painopisteiden ja toimenpiteiden avulla.

#### 1. Oppimisen digitaalinen ekosysteemi

##### *Avointen digitaalisten oppimateriaalien kehittäminen ja saavutettavuuden edistäminen*

Opetushallitus on edistänyt Finna- (Finna on hakupalvelujen kokonaisuus, johon kuuluu monia sivustoja valtakunnallisen finna.fi:n lisäksi) ja Europeana -kulttuurivarantopalveluiden (Europeana on internetissä sijaitseva Euroopan digitaalisen kulttuurin ja taiteen keskus) tunnettuutta sekä käynnistänyt yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön ja CSC:n (Tieteen tietotekniikan keskus Oy) kanssa avointen

oppimateriaalien palvelun kehittämisen. Opetushallitus on myös arvioinut Finna -metatietopalvelun soveltuvuutta oppimateriaalien kuvaamiseen. Avointen oppimateriaalien metatietomallin ensimmäinen versio käsiteltiin vuoden 2018 lopussa. Työ jatkuu yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön ja CSC:n kanssa.

Lisäksi joulukuussa 2018 myönnettiin 3,1 milj. euron valtionavustukset 18:lle toisen asteen pilottihankkeelle oppimateriaalikustannusten alentamiseen.

### ***Uusien oppimisympäristöjen ja digitaalisten materiaalien kehittäminen***

Uusien, innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittämistä on edistetty yleissivistävässä koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa valtionavustuksilla (14 milj. euroa) ja käynnissä olevien hankkeiden ohjauksella. Uudentyyppisiä digitaalisia materiaaleja on kehitetty ja julkaistu mm. aikuisten perusopetukseen. Ammatilliseen koulutukseen on kehitetty digitaalinen oppimateriaali tekstiilivalmistukseen. Aikuisille maahanmuuttajille tarkoitettu adaptiivinen suomen kielen digitaalinen oppimateriaali on edennyt teknisen toteutuksen vaiheeseen. Ensimmäinen osa arabian kielen materiaalista on valmistunut ja julkaistu opas "Koulusta oppimisen ympäristöksi".

Vähälevikkisiä oppikirjoja täydentäviä digitaalisia aineistoja, kuten opettajan oppaita ja oppilaan verkkotehtäviä ja äänitteitä, tuotettiin 13 kpl. Kielten oppikirjoja täydentäviä oppilaan verkkotehtäviä julkaistiin ranskan, espanjan, venäjän ja suomi toisena kielenä -opiskelun tueksi. Lisäksi tuotettiin ruotsinkielinen materiaali historian erityisopetukseen sekä opettajan oppaita perusopetuksen oppikirjojen käytön tueksi. Sähköisten oppikirjojen tuotanto ja jakelu on järjestetty.

Opetushallitus on osallistunut aktiivisesti yhdessä koulutuksen järjestäjien kanssa ministeriön koordinoimaan työryhmään, jossa muotoillaan digitaalinen henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (eHOKS). Toimintavuonna on julkaistu selvitykset digitalisaation ja työelämäyhteistyön edistämiseksi mm. *Opeilta ja ohjaajilta löytyy intoa uusille poluille sekä Digitalisaatio ammatillisessa koulutuksessa.*

Yhdessä keskeisten muiden toimijoiden kanssa kehitetään digitaalista palvelukokonaisuutta osallistumalla jatkuvan oppimisen reformiin, ammatillisen koulutuksen OKM-OPH-TEM-järjestelmäratkaisun ja AuroraAI-hankkeiden (elämäntapahtumapiloteista palvelutarjontaan) muotoiluun.

### ***Datan hyödyntäminen oppimisen ohjauksessa, tuessa ja neuvonnassa sekä koulutuksen kehittämisessä ja johtamisessa***

Opetushallitus on rahoittanut, ohjannut ja levittänyt oppimiseen liittyvän datan hyödyntämistä (oppimisanalytiikkaa) kehittäviä hankkeita ja niiden tuloksia.

ZOOMI – Sujuvien siirtymien kansallinen koordinointi -hankkeessa on työstyetty ja julkaistu läpäisyn määrällisen seurannan selvitys lukuvuodelta 2016 - 2017 ja parhaillaan työstyetään syksyn 2018 haastatteluihin perustuvaa laadullista selvitystä. Selvityksistä saadaan työkaluja keskeyttämisen ehkäisyyn koulutuksen järjestäjille.

## 2. Kokonaisoppimisen polku

### ***Kielten opetuksen varhentamista koskevan kärkihankkeen toimeenpano, seuranta ja arviointi***

Valtionavustushaut (paikalliset kokeilut ja täydennyskoulutushankkeet) ovat toteutuneet aikataulussa. Kärkihankkeiden toimintaa ja vaikuttavuutta on seurattu tavanomaista tarkemmin. Kärkihankerahoituksella on myös laadittu selvitys varhennetun kielenopetuksen vaikutuksista sekä kartoitettu huoltajien ja opettajien näkemyksiä varhennetusta kielenopetuksesta. Selvitys osoitti, että oppilailla, huoltajilla ja opettajilla on pääsääntöisesti myönteinen tai erittäin myönteinen suhtautuminen 1. ja 2. luokkien A1-kielen opetukseen.

Kärkihankkeen toiminnassa on ollut mukana noin kolmasosa Suomen kunnista ja yli 30 000 lasta varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa. Syksyllä 2017 tehdyn kartoituksen mukaan kärkihanke on mahdollistanut n. 25 000 oppilaan osallistumisen kielenopetukseen jo 1. tai 2. luokalla. Hankkeessa on ollut mukana yli 1 500 perusopetuksen opettajaa, noin 300 esiopetuksen opettajaa ja noin 500 varhaiskasvatuksen henkilöstöä. Hankkeen piirissä olleet opettajat ovat saaneet koulutusta sekä oman paikallisen hankkeen kautta että Opetushallituksen toimesta. Kärkihankkeen täydennyskoulutushankkeiden avulla on koulutettu noin 250 opettajaa ympäri Suomea sekä kehitetty alkuopetuksen kielipedagogiikkaa.

Kärkihanke on luonut positiivisen ja motivoituneen ilmapiirin varhennetun kielenopetuksen ympärille. Selvitysten mukaan hanke on otettu hyvin myönteisesti vastaan niin kouluissa kuin kodeissa. Hanke on vahvistanut koulun ja kodin välistä yhteistyötä. Hankkeen avulla on vahvistettu opettajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön pedagogista osaamista sekä kehitetty vuosiluokkien 1–2 A1-kielen opetukseen soveltuvia opetusmenetelmiä. Kärkihankkeen tulosten hyödyntäminen A1-kielen opetussuunnitelmatyössä varmistaa, että kärkihankkeen tulokset ovat vaikuttavia ja niitä hyödynnetään tulevaisuuden opetuksen järjestämisessä. Opettajankoulutuksen ja opettajien täydennyskoulutuksen kehittämisen tukeminen kärkihankerahoituksella vastaa tarpeeseen vahvistaa A1-kielen opetusta antavien opettajien osaamista alkuopetuksen kielipedagogiikassa.

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti A1-kielen opetus alkaa jatkossa jo 1. luokalla 1.1.2020 alkaen. Jatkossa Opetushallitus pyrkii tavoittamaan vielä laajemman joukon opettajia täydennyskoulutuksen piiriin. Opetushallitus on käynnistänyt joulukuussa 2018 täydennyskoulutusohjelman, joka jatkuu vuoden 2020 loppuun. Täydennyskoulutusta toteutetaan mm. tutoropettajatoiminnalla, joka on todettu tuloksekkaaksi toimintamalliksi. Opetushallituksen verkkosivuille on koottu tietoa kärkihankkeesta sekä vapaasti ladattavissa olevaa materiaalia avuksi tiedottamiseen.

Kielten kärkihankkeen toisena tavoitteena oli käynnistää toisen kotimaisen kielen kokeilu syksyllä 2018. Toisen kotimaisen kielen kokeilu kariutui, koska mukaan ilmoittautuneet kunnat peruivat hakemuksensa.

### ***Kansallisen kielivarannon vahvistaminen yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa***

Ohjelmaan sisältyneet valtionavustushaut ovat toteutuneet aikataulussa. Vuoden 2018 kielikylypyavustukset (0,8 milj. euroa) jaettiin 06/2018. Opetus- ja kulttuuriministeriö on ollut mukana haun suunnittelussa. Hankkeiden toimintaa on tuettu järjestämällä koordinaattoreille 3 verkostoseminaaria ja jatkettu epävirallisen kehittämisverkoston toimintaa säännöllisesti. Valtionavustusta on kohdennettu erityisesti kansalliskielistrategiaa toteuttavaan toimintaan. Avustuksilla on tuettu Suomen

kielikoulutuspolitiikan mukaisesti suomalaisten kielitaidon karttumista ja monipuolistumista kehittämällä kielikylpy- ja muun kaksikielisen opetuksen tarjontaa ja laatua. Valtionavustuksilla toimeenpannaan vuonna 2012 vahvistettua Kansalliskielistrategiaa, joka pyrkii turvaamaan Suomen kansalliskielten elinvoimaisuutta muun muassa parantamalla riittävän ja korkeatasoisen kielikylpyopetuksen edellytyksiä.

### ***Uusi peruskoulu -ohjelman toimeenpano***

Seurantaryhmä ja sen alatyöryhmät ovat kokoontuneet ja valmistelleet toimeenpanon jatkosuunnitelmaa. Uusi peruskoulu -ohjelmassa tasa-arvoisen peruskoulun tavoitteita ja toimia on viety eteenpäin #paraskoulu -kampanjalla. Kampanjalle on avattu oma verkkosivusto [www.paraskoulu.fi](http://www.paraskoulu.fi), jossa eri tason toimijat voivat ilmoittaa ideoita ja tekoja tasa-arvoisen peruskoulun edistämiseksi. Syksyn 2018 aikana on toteutettu alueellisia tilaisuuksia kuudella eri paikkakunnalla. Alueellisissa tilaisuuksissa on käyty dialogia paikallisten järjestäjien, rehtoreiden ja opettajien sekä muiden sidosryhmien kanssa tasa-arvoisen peruskoulun tavoitteista ja siitä, miten paikallisesti tavoitteita voidaan toteuttaa. Alueellisten tilaisuuksien anti on viety sähköiselle alustalle, josta tehdään kevään 2019 aikana kooste Opetushallituksen nettisivuille. Alueelliset tilaisuudet jatkuvat keväällä 2019. Peruskoulufoorumin seurantaryhmä on priorisoinut neljä keskeistä tavoitetta vuosille 2018 – 2019:

- koulujen johtamisjärjestelmää kehitetään tavoitteena yhdessä ohjautuvat asiantuntijaorganisaatiot,
- peruskoulun kehittäminen perustuu pitkäjänteiseen, luottamukseen nojaavaan yhteistyöhön sekä kansallisen ja paikallisen kehittämisen välillä on jatkuva vuoropuhelu,
- peruskoulu antaa tasavertaiset mahdollisuudet kaikille perusopetuksen oppilaille laadukkaaseen ja pedagogisesti tarkoituksenmukaiseen opetukseen
- koulu nähdään osana kasvuyhteisöä.

Loppuvuodesta järjestettiin valtionavustushaku #paraskoulu tasa-arvoisen peruskoulun tavoitteiden ja toimien toimeenpanon tukemiseksi. Päätökset tehdään tammikuussa 2019.

Toteutuneet toimenpiteet tutoropettajatoiminnan kehittämiseksi 2018:

- Valtionavustuksia on myönnetty 6,5 milj. euroa (yhteensä n. 23 milj. euroa vv. 2016 - 2018)
- Vuosittainen valtakunnallinen tutoropettajapäivä ja 7 alueellista tutoropettajatapahtumaa (4/2018-5/2019)
- Fakta Express – Perusopetuksen tutoropettajatoiminta Suomessa
- Kilpailutus tilaustutkimuksesta tutoropettajatoiminnasta ja sen vaikutuksista on tehty toimintavuoden 2018 aikana ja tutkimus toteutetaan 2/2019 - 3/2021.

### ***Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpano sekä toimeenpanon tuki ja seuranta yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa***

Opetushallitus on tukenut ja ohjannut koulutuksen järjestäjiä ja muuta verkostoa reformin toimeenpanossa. Vuoden 2018 toimenpiteitä olivat mm.

- Oppaat näyttöjen suunnitteluun ja järjestämiseen, osaamisen arviointiin, erityisen tuen järjestämiseen ja mukauttamiseen
- Amis-palautekyselyn käyttöönoton perehdytys
- Työelämätoimikuntien tuki
- Reformilähettilästoiminta
- Yhteinen viestintätyöryhmä ministeriön kanssa.

### ***Lukiouudistuksen toimeenpano***

Opetushallitus on tukenut informaatio-ohjauksella vuonna 2016 käyttöön otettujen lukion opetussuunnitelmien käyttöönottoa. Opetushallituksen valitsema 86 lukiota käsittävä Lukioiden kehittämisverkosto on tehnyt kokeiluja lukio-opetuksen uudistamiseksi ja julkaissut toukokuussa verkkojulkaisun, johon on koottu keskeiset uudistusideat ja –kokemukset. Opetushallitus on osallistunut aktiivisesti opetus- ja kulttuuriministeriön kesällä 2017 käynnistämän Uusi lukio –hankkeen toimintaan sekä uuden lukiolain ja lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen valmisteluun. Opetushallitus on käynnistänyt uuden Lops-perusteprosessin lukiolain tultua. Perustetyön aine- ja teemakohtaiset työryhmät sekä ohjausryhmä on perustettu; 23:ssa työryhmässä on yhteensä noin 200 lukiokoulutuksen ulkopuolista asiantuntijaa ja ohjausryhmässä on 20 sidosryhmiä edustavaa jäsentä. Työryhmät aloittivat toimintansa yhteisessä Lops2021-suurpaahtimossa ja jatkoivat tämän jälkeen työtään lähitapaamisissa.

Orientaatioksi Lops-perustetyölle Opetushallitus järjesti perustetyötä koskevan kyselyn kaikille Suomen lukiolle elokuussa ja piti keskeisille sidosryhmille ja kehittäjäkumppaneille sidosryhmäseminaarin 29.8.2018. Lisäksi on pidetty yhteinen seminaari yhdessä ylioppilastutkintolautakunnan kanssa. Lukioväen osallistamiseksi Opetushallitus järjesti myös yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa lukiouudistusta käsittelevän 8 paikkakunnalle ulottuneen maakuntakiertueen syksyllä 2018. Lausunnoille ja verkkokommentointiin lähtevä Lops-perusteiden luonnos saadaan valmiiksi helmikuun 2019 loppuun mennessä.

### ***Varhaiskasvatussuunnitelman, esi-, perus- ja lisäopetuksen, aikuisten perusopetuksen ja taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toimeenpanon tuki ja seuranta***

*Varhaiskasvatussuunnitelman* päivitys on tehty uuden varhaiskasvatustilain mukaiseksi ja tukimateriaalia on tuotettu runsaasti esimerkiksi videoina julkaistu Opetushallituksen verkkosivustolla. Toimeenpanon tueksi on suunniteltu vasu-perustekoulutustilaisuuksia keväälle 2019 yhteistyössä Karvin ja Aluehallintovirastojen kanssa.

*Esiopetuksen opetussuunnitelmaseuranta*: prosessiin ja paikallisiin opetussuunnitelmiin liittyvä aineisto on koottu ja analysoitu. Paikallisten esiopetuksen opetussuunnitelmien tarkastelusta on laadittu raportti. Opetussuunnitelmauudistuksen toimeenpanon tueksi on järjestetty koulutustilaisuuksia ja tuotettu tukimateriaalia mm. Näin toteutan oppimiskokonaisuuksia –julkaisu.

*Perusopetuksen ops-seuranta* on tehty. Ops-toimeenpanon tuki on myös suunniteltu, lisäksi on järjestetty oppimisen arvioinnin pyöreä pöytä. Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteeristötyö on aloitettu. Perusopetuksen opetussuunnitelman tukeen liittyvät VIP-verkostot ovat aloittaneet työnsä ja yhteistyö neuvonnan ja ohjauksen osalta on aloitettu Valteri-koulun kanssa. Opas perusopetuksen opiskeluhoitoryhmille on valmistunut yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Muut perusopetuksen tukimateriaalit ovat vielä valmistelussa. Valtakunnallinen opiskeluhoito –koulutus (12 alueellista tilaisuutta) on toteutettu yhdessä Aluehallintovirastojen ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa osana Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmaa (LAPE). Koulupsykologi ja –kuraattoritoimintaa kartoittava uusi seurantakysely on kehitetty, toteutettu ja sen raportointi on viimeistelyssä. Kouluille ja oppilaitoksille on valmisteltu ohjeistus seksuaalisen häirinnän ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi.

*Aikuisten perusopetuksen* uudet opetussuunnitelman perusteet astuivat voimaan 1.1.2018. Niiden toimeenpanoa on tuettu informaatio-ohjauksella sekä erilaisissa koulutustilaisuuksissa että yksittäisten oppilaitosten osalta. Opetushallitus on antanut lausuntoja opetus- ja kulttuuriministeriölle aikuisten perusopetuksen järjestäjien järjestämislupien muutoshakemuksista (opetussuunnitelmat) paikkamäärien lisäämiseksi. Opetustoimen henkilöstökoulutukseen tarkoitettua valtionavustuksesta on rahoitettu aikuisten perusopetuksen opettajille suunnattua täydennyskoulutusta uusien opetussuunnitelmien keskeisistä aihealueista. Esitteen käsikirjoitus maahanmuuttajista aikuisten perusopetuksessa valmistui, ja esite julkaistaan alkuvuodesta 2019.

### ***Taiteen perusopetuksen tilaa koskevan selvityksen laatiminen***

Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa on sovittu, että selvitys tehdään vuonna 2019 ja toteuttaja sovitaan erikseen.

### ***Työelämään siirtymisen nopeuttaminen erityisesti opiskelijavalintajärjestelmiä kehittämällä***

Opintopolku -palveluun tehdään osaamisen kartoittamisen palvelu, jonka prototyyppejä luodaan EU-rahoitteisessa CompLeap -hankkeessa. Hanke on edennyt suunnitelmien mukaisesti ja protot valmistuvat vuoden 2019 aikana. Opintopolku -palvelussa kehittämistyö realisoituu tältä osalta vuosien 2020 - 2021 aikana.

### ***Maahanmuuttajien koulutuksen kehittäminen ja koulutuspolkujen nopeuttaminen sekä kulttuurisen monimuotoisuuden edistäminen***

Vieraskielisten oppilaiden suomi/ruotsi toisena kielenä -opetukseen ja muun opetuksen tukeen sekä oman äidinkielen opetukseen on myönnetty yhteensä 14,5 milj. euroa 173:lle opetuksen järjestäjälle. Opetushallitus on antanut informaatio-ohjausta mm. opiskeluun, oppimisen arviointiin ja opetusjärjestelyihin. Informaatio-ohjauksella ja koulutustilaisuuksilla on tuettu erityisesti koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuurin kehittämistä kielitietoiseksi. Opetushallitus järjesti myös valtionavustushaun (8 milj. euroa) maahanmuuttajien koulutuspolkua tukevien ja edistävien toimintatapojen kehittämiseen. Keväällä julkaistiin raportti opetushenkilöstön kulttuuriseen moninaisuuteen liittyvästä osaamisesta perusopetuksessa. Kartoituksen mukaan olisi varmistettava, että kulttuurinen moninaisuus ja siihen liittyvä osaaminen näkyvät selvästi opettajien peruskoulutuksen opetussuunnitelmissa, strategioissa ja opettajankoulutuksen tavoitteissa. Opettajaksi opiskelevien on jo peruskoulutuksessaan saatava kokemusta monikulttuurisuuskasvatuksen oppimateriaaleista, niiden käytöstä ja arvioinnista. Opetuksessa käytettäviä materiaaleja ja menetelmiä on myös kehitettävä pitkäjänteisemmin.

Keväällä 2018 tehtiin myös nuorten avarakatseisuutta kartoittava kysely, johon vastasi lähes 16 000 nuorta perusopetuksesta, lukiosta ja ammatillisesta koulutuksesta. Tulosten mukaan nuorten avarakatseisuudessa on eroja koulutusasteiden välillä. Lukiolaiset kokevat ammattiin opiskelevia useammin kulttuurisen moninaisuuden myönteiseksi asiaksi itselleen ja Suomelle. Nuoret näkivät kodin ja lähipiirin olevan avainasemassa asenteiden ja ennakkoluulojen syntymisessä. Myös koulun vaikutus avarakatseisuuden lisäämiseen nähtiin laajaksi. Tulokset eivät olleet juuri muuttuneet noin viisi vuotta sitten tehtyyn aiempaan kyselyyn nähden.

Opetushallitus on järjestänyt informaatio-ohjausta ja koulutusta vapaan sivistystyön uudesta maahanmuuttajakoulutuksesta. Lisäksi kulttuurisen monimuotoisuuden edistämiseen perusopetuksessa

liittyvän oppimateriaalin kartoittamiseen ja uuden materiaalin tuottamiseen on myönnetty 2,3 milj. euroa kymmenelle hankkeelle.

Kehittämishanke tutkintojen tunnustamisen sähköisen haku- ja käsittelyprosessin sekä maahanmuuttajia ohjaavien henkilöiden tukipalvelujen kehittämiseksi on käynnissä ministeriön erillisrahoituksella. Kohderyhmille on järjestetty koulutusta ja tuotettu verkkosivuille uutta materiaalia mm. tietoa ulkomaisista koulutusjärjestelmistä.

Kaksisuuntaista kotoutumista on tuettu sekä oppimateriaalien että opettajien täydennyskoulutuksen avulla. Koulutuksia on järjestetty (mm. Maahanmuuttajaopetuksen kehittämispäivät, Suomi toisena kielenä -opetuksen kehittämispäivät ja Maahanmuuttajat ammatillisessa koulutuksessa – Reformi toimeksi -koulutus). Uusina oppimateriaaleina on julkaistu: Selkokielineen historia yläkouluun ruotsiksi, Selkokielineen biologia yläkouluun ja jatko-osa aikuisten suomen kielen oppimateriaaliin. Lisäksi on julkaistu verkkomateriaalia tukemaan aiemmin ilmestyneitä maahanmuuttajakoulutuksen oppikirjoja sekä selkokielisiä osioita eri oppiaineiden ja alojen materiaaleihin.

### 3. Vaikuttavat ohjaustyökalut

#### ***Vaativan erityisen tuen kehittämistyöryhmän esitysten toimeenpanon tuki***

Vaativan erityisen tuen VIP -ohjaus- ja palveluverkostot on käynnistetty alkuvuodesta 2018 ministeriön erillisrahoituksella. Hankkeessa on järjestetty yksi kansallinen ja alueelliset kick off –päivät viidellä yhteistoiminta-alueella. Kullekin yhteistoiminta-alueelle toimintaa ohjaamaan on kutsuttu monialaisten asiantuntijoiden ns. ydinryhmät, ja verkostotapaamisia on toteutettu jokaisella alueella useita. Ensimmäisenä temaattisena ryhmänä käynnistyi koulupoissaoloihin puuttumisen malleja etsivä ryhmä.

VIP-toiminnasta on tiedotettu laajasti ja perustettu sivusto: <https://vip-verkosto.fi/>. Toimeenpanossa on tehty kiinteää yhteistyötä okm:n, stm:n, THL:n ja Valteri-koulun kanssa. Opetushallituksen vaativan erityisen tuen koulutus toteutui syksyllä 2018. Toimenpiteet ovat edistäneet ohjausryhmän asettamia tavoitteita: monialaisen yhteistyön kehittäminen, toimintakulttuurin muutokset, osaamisen vahvistaminen sekä yhteistyö opettajankoulutuksen ja tutkimuksen kanssa.

Ammatillisen koulutuksen osalta okm on asettanut erillisen ammatillisen koulutuksen vaativan erityisen tuen kehittämisryhmän. Ryhmän tehtävänä on selvittää vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden koulutuspolkujen eheyttä ja koulutusmahdollisuuksia sekä ehdotuksia vaativan erityisen tuen opiskelun kehittämiseksi.

#### ***Kiusaamisen ehkäisyä ja koulurauhaa koskevan työryhmän esitysten toimeenpano yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa***

Kiusaamisen ehkäisyn työryhmän ehdotukset on käyty toukokuussa läpi ministeriön kanssa ja tehty alustava suunnitelma Opetushallituksen vastuulla olevista tehtävistä. Lisäksi ammatillisen koulutuksen osalta on työistetty opiskelijoiden hyvinvointi- ja tukipalveluihin liittyvät määräykset. Osa työryhmän toteuttamiseen liittyvistä toimenpiteistä kuten kiusaamisen vastaisen työn ohjeistuksen laatiminen kouluille ja oppilaitoksille on aloitettu.

Lisäksi kiusaamisen vastaista työtä on tehty yleisen neuvonnan ja ohjauksen puitteissa.



### ***Oppimisympäristöjen turvallisuuden edistäminen***

Tavoitteen edistämiseksi on toteutettu turvallisuusosaamisen kehittäminen Kemianteollisuuden kanssa keväällä 2018 ja toteutettu mm:

- Turvallisuuskumppanuus-kampanja oppilaitoksille
- Turvallisuusosaamisen parhaat käytännöt –kilpailu, palkintojen jako 11.6.2018
- Toteutettu verkoston jäsenenä #turvallisuustehtävä Porin SuomiAreenalla 18. – 19.7.2018.

Karvi arvioi Työrauhaa ja turvallista oppimisympäristöä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Osana arviointia selvitettiin myös kiusaamista ja siihen puuttumista. Arviointiraporttiin sisältyy myös kehittämissuosituksia.

Tiedotus, neuvonta ja ohjaustoiminnassa vuonna 2018 huomiota mediassa sai Opetushallituksen opas seksuaalisen häirinnän ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa sekä perusopetuksen oppilaiden fyysisen toimintakyvyn mittaamiseen käytettäviin Move-testeihin liittyvä tiedottaminen.

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuusopas on päivitetty verkkosivustolle.

### ***LAPE -ohjelmaan osallistuminen***

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma on yksi hallituksen kärkihankkeista, jonka tavoitteena ovat nykyistä lapsi- ja perhelähtöisemmät, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut. Muutoksella vahvistetaan peruspalveluja ja siirretään painopistettä ehkäiseviin sekä varhaisen tuen ja hoidon palveluihin. Sosiaali- ja terveysministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö koordinoivat yhdessä kärkihanketta. Opetushallitus on osallistunut LAPE -ohjelmaan monin eri tavoin yhteistyössä muiden keskeisten toimijoiden (okm, stm, THL, AVI) kanssa mm. toteuttamalla valtakunnallisen koulutuskiertueen yhdessä AVI:en ja THL:n kanssa. Opetushallituksen virkamiehet ovat toimineet kouluttajina erilaisissa LAPE-koulutustilaisuuksissa ja osallistuneet useisiin erillisiin työryhmiin. Opiskeluhuolto-oppaan kirjoittaminen on ollut käynnissä yhdessä THL:n kanssa. Perusopetuksen opas valmistui elokuussa 2018. Syksyllä käynnistyi myös yhteisöllisen opiskeluhuollon oppaan laadinta toisen asteen koulutukseen. Koulutusten suunnittelua ja toteuttamista ns. LAPE -akatemian puitteissa on myös valmisteltu.

LAPE-muutosohjelman toimeenpano jatkuu Opetushallituksessa vuonna 2019 stm:n erillisrahoituksen turvin. Toimeenpano kohdistuu ns. kunta-agenttien työn tukemiseen, koordinointiin ja LAPE-akatemioiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kunta-agentit sijoittuvat viiteen suureen kuntaan (Kuopio, Oulu, Tampere, Turku ja Helsinki). Kunta-agenttien tehtävänä on vahvistaa erityisesti sivistystoimen osallistumista kuntien ja tulevien maakuntien yhdyspintatyön rakenteiden ja toimintamallien luomiseen.

***Opettajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön perehdyttämis- ja täydennyskoulutuksen ja uran aikaisen osaamisen kehittäminen. Vaikuttavuutta parannetaan kokoamalla täydennyskoulutus laajoiksi kokonaisuuksiksi, jotka perustuvat kehityssuunnitelmiin ja koulutustarvekartoituksiin.***

Vuoden 2018 valtion erityisavustukset Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutukseen ja Luku- ja kirjoitustaidon opettamisen ja oppimisen koulutusohjelmaan 15 op (yht. 17,3 milj. euroa) on

jaettu suunnitellusti. Erityisesti 15 opintopisteen luku- ja kirjoitustaidon erityisavustuksella on pystytty lisäämään yliopistojen yhteistyötä ja levittämään koulutusta myös niihin kuntiin, jotka ovat suhteellisen etäällä yliopistokaupungeista. Pitkäkestoinen ja tutkimusperustainen täydennyskoulutus ei ole jäänyt vain systeemin alatasojen kehittämistyöksi. Lisäksi näissä koulutushankkeissa on voitu välttää tutkimustiedon sivuuttaminen koulutusten suunnitteluvaiheessa, mikä on usein haaste paikallisesti kehitetyissä koulutuksen ja henkilöstön kehittämishankkeissa. Koulutustarve nousee kansallisista ja kansainvälisistä tutkimuksista ja selvityksistä, joissa suomalaisten lasten ja nuorten luku- ja kirjoitustaito sekä lukuinto ovat olleet laskussa. Täydennyskoulutushankkeet ovat myös tukeneet ministeriön Lukuliike-kärkihankkeen tavoitteita ja toimeenpanoa.

Koulutushankkeiden ja Opetushallituksen välistä yhteistyötä on lisätty entisestään. Tapaamisten avulla on pystytty tehokkaammin seuraamaan hankkeiden asettamien määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumista sekä arvioimaan mahdollisten vaikutusten ja tuotosten syntymistä hankekauden aikana. Yhteistyötä ammatillisten opettajakorkeakoulujen kanssa on vahvistettu tavoitteena kartoittaa opetus- ja ohjaushenkilöstön ja johdon osaamisen kehittämistarpeita, ehdotuksia täydennyskoulutukseksi sekä näkemyksiä kehittämishankkeiden selkeyttämiseksi. Säännölliset tapaamiset vuoropuhelun käymiseksi sekä ammatillisten opettajakorkeakoulujen johdon että opetushenkilöstön kanssa on vakiinnutettu.

### ***Alan toimijoiden johtamisosaamisen kehittäminen***

Varhaiskasvatuksen yksiköiden, koulujen ja oppilaitosten johtaminen on ollut viime aikoina suuressa muutoksessa erilaisten uudistusten myötä. Kuntauudistus, väestörakenteen muutos, kulttuurisen moninaisuuden lisääntyminen, työelämän ja globalisaation muutokset sekä taloudelliset haasteet aiheuttavat paikallisesti isojaakin rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia.

Kevään 2018 aikana kutsuttiin ”Johtamisen oppivan yhteisön” toimintaan alan toimijoita, yhteistyöverkostoja sekä tutkimuksen että yleisesti johtamisen ammattilaisia. Yhteisön keskeisenä tehtävänä on pohtia sitä mitä tapahtuu johtamisessa silloin, kun halutaan olla edelläkävijöitä kasvatus-, opetus- ja koulutusalan johtamisessa? Minkälaisia kansallisia toimenpiteitä ja työvälineitä tarvitaan tällöin johtamisen tueksi? Johtamisen oppiva yhteisö kokoontuu tapaamisiin ja käytössä on myös yhteinen sähköinen alusta. Sivustolla voi seurata yhteisön toimintaa, saada tietoa tapaamisista, lukea blogeja, katsoa videoalustuksia.

Opetushallinnon tutkinnon tutkintovaatimukset ja tutkintoon valmistavan koulutuksen sisältö uudistettiin elokuussa 2018.

### ***Taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden edistäminen erityisesti taiteen perusopetuksen kehittämisessä***

Taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta taiteen perusopetuksessa on edistetty sekä opetussuunnitelman perusteissa että koulutuksissa:

- 1) asettamalla ihmisoikeudet, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden perusteiden ja opetuksen lähtökohdaksi
- 2) tukemalla tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laadintaa
- 3) nostamalla esiin oppilaiden yksilöllisten tarpeiden ja valmiuksien sekä taiteenalan tradition ja kulttuuriperinnön opetuksen merkitys
- 4) linjaamalla oppimäärän yksilöllistämistä sekä

5) myöntämällä valtioavustuksia opetussuunnitelmien mukaisiin kehittämishankkeisiin.

Saavutettavuutta on parannettu myös laatimalla opetussuunnitelman perusteet molemmille oppimäärille kaikilla taiteenaloilla sekä selkiyttämällä ja yhdenmukaistamalla oppimäärien rakennetta. Opetushallituksella on edustus taiteen ja kulttuurin saavutettavuus kärkihankkeen asiantuntijaryhmässä.

### ***Osaamis- ja koulutustarpeiden ennakointi***

Osaamisen ennakointifoorumin, ennakointiryhmien ja ohjausryhmän toiminta on vakiintunut ja on jatkuvasti kehittyvää. Ennakointiryhmät ovat käsitelleet ajankohtaisia koulutuksen kehittämiseen liittyviä teemoja. Lisäksi ennakointiryhmät ovat osallistuneet työpajoihin, joiden aiheina ovat olleet tulevaisuuden muutosilmioiden tunnistaminen, liiketoiminnan, tuotannon ja työelämän tulevaisuuksien tunnistaminen sekä osaamis- ja koulutustarpeiden ennakointi. Tulosten perusteella keskeisiä tulevaisuuden osaamistarpeita ovat mm. asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisosaaminen, kestävän kehityksen periaatteiden tuntemus, vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot, ongelmanratkaisutaidot, oppimiskyky ja luovuus. Työpajojen tuloksia on välitetty mm. sosiaalisen median kanavilla (OEF). Osaamisen ennakointifoorumin ja ennakointiprosessin arviointi on käynnistynyt. Vaikka tunnettuus on hyvä ja kokonaisuus kiinnostaa, markkinointiviestintää jatketaan, jotta Opetushallituksen ennakointitoiminta on haluttu verkostotoimija. Myös ennakoinnin digitalisaatiota kehitetään: osana valtakunnallisen aikuiskoulutuksen ennakointiprojektia kehitetään digitaalisia työkaluja työelämässä tarvittavien kvalifikaatioiden tunnistamiseen ja luokitteluun, jotka tukevat oppijaa palvelevien koulutus- ja uravalintajärjestelmien tietosisältöjä (esim. CompLeap). Lisäksi on kehitetty ennakointityön tulosten hyödyntämistä ammatillisten tutkintojen perustetyössä.

### ***Oppilaitosten tasa-arvosuunnittelun tukeminen***

Opetushallitus jakoi 30 miljoonaa euroa koulutuksellisen tasa-arvon vahvistamiseksi esi- ja perusopetuksessa. Avustusta sai kaikkiaan 235 opetuksen järjestäjää. Tasa-arvoavustuksen tavoitteena on edistää joustavien toimintamallien, rakenteiden ja käytänteiden kehittämistä esi- ja perusopetuksessa siten, että jokaisella lapsella ja nuorella on tasavertaiset mahdollisuudet menestyä opinnoissaan riippumatta kotitaustasta ja erilaisista lähtökohdista. Avustus on tarkoitettu opettajien palkkaamiseen samanaikaisopettajiksi, opetusryhmien jakamiseen tai jakotunteihin sekä avustajien palkkaamiseen. Syksyllä 2018 jaettiin toinen erä noin 12 milj. euroa koulutukselliseen tasa-arvoon ja laadun kehittämiseen 185 opetuksen järjestäjälle. Avustuksen painopisteinä oli alueellisen syrjäytymisen ehkäisy ja rahaa kohdistettiin erityisesti tukitoimiin koulupudokkuuden ehkäisemiseksi ja nivelvaiheiden tukeen.

Toisen asteen tasa-arvo-opas on ollut valmistelussa vuoden 2018 ajan ja käsikirjoitus on editointivaiheessa. Opas ilmestyy alkuvuodesta 2019 ja siihen liittyvät koulutustilaisuudet pidetään maalis-huhtikuussa 2019.

### ***Valtionavustusten kokoaminen laajemmiksi kokonaisuuksiksi***

Eri valtionavustushakujen valmistelussa on karsittu päällekkäisyyksiä ja etsitty synergiaetuja (esim. perusopetuksen kärkihankkeen haut, oppimisympäristöhaku ja opetustoimen täydennyskoulutushaku). Vuoden 2019 hakua on jo kehitetty siten, että eri avustuskokonaisuudet kootaan yhdeksi kokonaisuudeksi, jolla on yhteinen hakuprosessi ja aikataulu.

Prosessia on tarkoitus kehittää lisää Opetushallituksen sisäisenä yhteistyönä OPH 3.0 vaikutusohjelmissa ja ministeriön kanssa.

***EU-ohjelmien ja -sopimusten toimeenpano ja ohjelmien hyödyntäminen sekä osallistuminen uuden ohjelmakauden valmisteluun***

Opetushallitus toimeenpanee Erasmus+ ja uutena Euroopan solidaarisuusjoukot –ohjelmia, Luovan Eurooppa –ohjelman Kulttuuri-osiota, Kansalaisten Eurooppa-ohjelmaa sekä erilaisia EU:n yhteistyö- ja verkostotoimia: eTwinning, EPALE, Euroguidance, Europassi, EQF, Eurydice, CEDEFOP/Refernet, EQAVET.

Euroopan solidaarisuusjoukot –ohjelma alkoi lokakuussa 2018. Aiemmin Erasmus+ -ohjelmaan kuulunut eurooppalainen vapaaehtoispalvelu siirtyi sen osaksi.

Erasmus+ -ohjelman rahoitus kasvoi n. 4 milj. eurolla vuonna 2018. Kaikki rahoitus pystyttiin käyttämään lukuun ottamatta Erasmus+ -ohjelman nuorisosiota ja Euroopan solidaarisuusjoukkoja, joissa pieni osa määrärahoista jäi allokoimatta johtuen Euroopan solidaarisuusjoukot –ohjelman myöhästyneestä käynnistymisestä.

Rahoituksen kasvun myötä ohjelman rahoittamien hankkeiden ja ulkomaan jaksojen määrä kasvoi. Kun samanaikaisesti oppilaitokset ovat vähentäneet itse rahoittamiaan ulkomaan jaksoja, rahoittaa Erasmus+ ohjelma esimerkiksi jo 58 % korkeakoulujen ulkomaanvaihtoista ja yli 70 % ammattiin opiskelevien ulkomaan jaksoista.

Erasmus+ -ohjelmasta tuettujen verkostojen (Euroguidance, EQF, Europassi ja Eurodesk) ja Maailmalle.net –tiimin yhteistyönä on järjestetty ohjausalan ammattilaisille suunnattuja alueellisia koulutustilaisuuksia. Niiden sisällöissä korostuivat ohjaajien kansainvälinen osaaminen ja nuorten liikkuvuutta edistävät työvälineet ja sisällöt.

***Osallistuminen Euroopan neuvoston ja EU:n puheenjohtajakauden valmisteluun ja toteutukseen***

Opetushallituksen asiantuntijat ovat osallistuneet vuoden 2019 jälkimmäiselle puoliskolle ajoittuvan Suomen EU puheenjohtajakauden valmisteluun. Tämä on kattanut mm. kaudelle ajoittuvien tilaisuuksien yhteissuunnittelua (mm. European Vocational Skills Week) ja uuden EU:n ohjelmakauden valmistelua, joka tulee olemaan yksi puheenjohtajakauden tehtävistä. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus ovat valmistelleet yhdessä Euroopan neuvoston sihteeristön kanssa Helsingissä huhtikuussa 2019 järjestettävää demokratiakasvatusasiantuntijoiden EPAN-verkoston kokousta.

***Koulutusviennin vauhdittaminen***

Education Finland ohjelman vuosi 2018 on ollut koulutusvientitoiminnan kasvun ja palveluiden vakiinnuttamisen aikaa. Vuosi on toiminnallisesti ollut vilkas ja tuloksellinen. Koulutusviennin kasvun suunta on otettu ja ennuste on, että hallitusohjelman tavoite, 350 MEUR saavutetaan (tilastointi valmistuu myöhemmin keväällä 2019 yritysten tilinpäätösten valmistuttua). Vuoden aikana tehtiin uusia avauksia viennin edistämiseen: Education Finland Experience Lab -konsepti, Opetushallituksen yhteistyö kohdemaissa toimivien säätiöiden kanssa viennin vauhdittamiseksi (Brasilia ja Taiwan ensimmäisinä), validointipalvelun kehittäminen konseptivientiin sekä markkinaläsnäolon tukeminen (Vietnam).



Vuoden 2018 aikana toteutettiin viisi jäsenhakukierrosta. Education Finland ohjelman jäsenmäärä on 107 (tavoite 80). Lisäksi on tuettu 52 koulutusvientivaiheessa olevaa yritystä. Jäsenistön koulutusviennin kokonaisarvo on yli 310 milj. euroa ja keskimääräinen kasvu 16 % ja jo 2016 liikevaihtoa tehneillä yli 30 %. Education Finland ohjelman jäsenistöstä valtaosa on koulutusteknologia tai muita koulutuspalveluja tuottavia yksityisomisteisia yrityksiä. Ohjelman suunnitteluvaiheessa on pyydetty huomioimaan Suomen alueiden tarpeet. Ohjelma jalkautui maakuntiin aktiivisesti.

Education Finland ohjelman valitut kohdealueet ovat Kiina, Kaakkois-Aasia, Persianlahden alue sekä Latinalainen Amerikka. Nämä kohdealueet ovat ohjelman jäsenistön osalta edelleen keskeisimmät alueet, joissa nähdään kasvupotentiaalia. Muita koulutusvientialueita ovat olleet Afrikka (erityisesti Egypti), Eurooppa (mm. Espanja ja Saksa) sekä Venäjä ja sen ympäröivät valtiot (mm. Kazakstan).

Suomen koulutusviennin tarjonta kattaa koko elinikäisen oppimisen kaaren varhaiskasvatuksesta korkeasteen koulutukseen ja tästä edelleen työelämän kehittämiseen asti. Tarjooma kattaa seuraavat teemat:

1. Koulutusjärjestelmän reformit
2. Koulu- ja päiväkotikonseptit
3. Opettajien ja rehtoreiden koulutus
4. Oppimisympäristöt
5. Oppimisteknologiat ja -sisällöt
6. Arviointi ja laadun varmennus
7. Tutkintotavoitteinen koulutus
8. Koulutuksellinen matkailu
9. Työelämän kehittäminen ja yhteistyö.

### ***Opiskelumahdollisuuksista tiedottaminen ulkomaalaisille opiskelijoille yhteistyössä korkeakoulujen kanssa***

Suomalaisen korkeakoulutuksen kansainvälistä Study in Finland –brändiä tuettiin viestintä- ja vaikuttamistyöllä yhteistyössä suomalaisten korkeakoulujen, Suomen edustustojen ja muiden sidosryhmien kanssa. Yhdessä Arenen (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto) ja UNIFIn (Yliopistojen rehtorineuvosto) kanssa kartoitettiin ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden rekrytointia ja integroitumista tukevien palveluiden kehittämistarpeita. Suomalaisen korkeakoulutuksen kansainvälistä tunnettuutta edistettiin useilla erityisesti Aasiassa järjestetyillä kansainvälisillä opiskelijamessuilla, joihin osallistumista Opetushallitus organisoி yhdessä korkeakoulujen ja edustustojen kanssa. Lisäksi koulutettiin sekä korkeakoulujen että edustustojen henkilöstöä.

Study in Finland –verkkosivusto on uudistettu ja palvelua tukevien sosiaalisten median kanavien (Facebook, Instagram) seuraajien määrä kasvoi 2 - 6 %. Ulkomaalaisille korkeakouluopiskelijoille suunnattujen digitaalisten palveluiden yhteiskehittämistä tehtiin Study in Finland - ja Studyinfo-palvelun yhteistyönä mm. palvelumuotoilua hyödyntäen. Huomattavaa medianäkyvyyttä sai keväällä julkaistu International Student Barometer –selvitys, joka kartoitti kansainvälisten opiskelijoiden tyytyväisyyttä Suomessa opiskeluun. Kyselyn perusteella Suomi koetaan hyväksi opiskelumaaksi, jonka erityisiä vahvuuksia ovat yhteiskunnan turvallisuus, laadukkaat opiskelutilat ja teknologia sekä palveluaitis ja kielitaitoinen tukipalveluhenkilökunta.

Yhdysvaltaisten opiskelijoiden kiinnostusta opiskella Suomessa edistettiin osallistamalla IIE:n (Institute of International Education) Generation Study Abroad –aloitteeseen.

***Yhteiskunnan kansainvälistyminen ja suomalaisen koulutuksen tunnettuuden edistäminen ja yhteistyö ulkomailla***

Tavoitetta on toteutettu Euroopan unionin, pohjoismaisten ja kansallisesti rahoitettujen liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmien avulla. Opetushallituksen rahoittamien ulkomaan jaksojen määrä kasvoi 12 prosentilla vuodesta 2017. Vuonna 2018 ulkomaan jaksot ylittivät 30 000 rajapyykin.

**Taulukko 3.** Opetushallituksen hallinnoimista kansainvälisistä ohjelmista rahoitettujen ulkomaan jaksojen määrä ja muutos vv. 2016 – 2018 ja muutos

	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Muutos- %
<b>EU-osarahoitteiset ohjelmat</b>				
Erasmus+	18 617	21 147	23 246	
Solidaarisuusjoukot			393	
<b>Yhteensä</b>	<b>18 617</b>	<b>21 147</b>	<b>23 639</b>	<b>11 %</b>
<b>Pohjoismaiden ministeri-neuvoston rahoittamat ohjelmat</b>				
Nordplus korkeakoulutus *	3 608	3 643	5 245	<b>14 %</b>
<b>Suomen valtion rahoittamat ohjelmat</b>				
Bi- ja multilateraaliset apuraha-ohjelmat, FIRST ja Aasia -ohjelmat	2 033	1 363	1 483	<b>11 %</b>
<b>Yhteensä</b>	<b>24 258</b>	<b>26 153</b>	<b>30 367</b>	<b>12 %</b>

\* Nordplus 2018 lukuihin sisältyy uutena toimintona intensiivikurssit, siten luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia

Lisäksi Opetushallitus seuraa vuosittain kaikkien ulkomaan jaksojen määrää korkea-asteella, ammatillisessa ja yleissivistävässä koulutuksessa sekä ulkomaan jaksoille lähtevien osuutta kaikista opiskelijoista. Näissä kokonaisluvuissa on viimeisten tilastojen mukaan tapahtunut käänne: ulkomaan jaksojen määrä on kaikilla sektoreilla laskenut. Korkeakoulutuksessa laskua on yli 8 %, ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa noin 10 %. Lasku johtuu pääasiassa oppilaitosten itse rahoittamien ulkomaan jaksojen määrän pienenemisestä. Kaikkien ulkomaan jaksoille osallistuneiden lukumäärän laskiessa pieneni myös ulkomaan jaksolle osallistuvien opiskelijoiden ja opettajien osuus kaikista opiskelijoista ja opettajista, eivätkä asetetut tavoitteet näiltä osin toteutuneet.

Opetushallitus osallistui aktiivisesti korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansallisten kansainvälistymislinjausten toimeenpanoon. Opetushallitus julkaisi yhteistyössä KELAn kanssa selvityksen ulkomaisissa korkeakouluissa koko tutkintoaan suorittavista suomalaisista. Vastausten perusteella ulkomaille lähdetään monista eri motiiveista (kansainvälisten kokemusten saaminen, mahdollisuus kv. uraan, halua asua ulkomailla ja vaikeudet saada haluttu opiskelupaikka Suomesta). Noin puolet vastaajista ei osannut sanoa, muuttaako takaisin Suomeen valmistumisen jälkeen. Epätietoisuus tulevasta asuinmaasta on lisääntynyt vastaajien keskuudessa.

OPH:n ylläpitämän Maailmalle.net-verkkopalvelun käyntien määrä nousi 8,2 % ja kävijöiden määrä 2,5 % edellisvuodesta. Nuoria hyödynnettiin kokemusasiantuntijoina mm. webinaarituotannossa.

Suomen kielen ja kulttuurin ulkomaanlehtoritoiminnan kehittämisestä on tehty selvitys ministeriön käyttöön.

Suomen koulutusjärjestelmää esiteltiin 35 kansainväliselle vierailijaryhmälle. National Core Curricula Of Finland -sarja on saatavilla painettuna ja sähkökirjoina.

#### 4. Laadukkaat asiakas- ja tietopalvelut

##### ***Verkkopalvelu-uudistus: uusi verkkopalvelu on uuden viraston näkyvä muutos***

Oph.fi-uudistuksessa kolme vanhaa verkkosivustoa (Oph.fi, Cimo.fi, Edu.fi) korvataan yhdellä uudella: Oph.fi. Uusi sivusto tuo Opetushallituksen ydinpalvelut paremmin esiin ja tehostaa viraston verkkoviestinnän vaikuttavuutta. Asiakaslähtöisempi palvelu mahdollistaa paremman vuoropuhelun asiakkaiden kanssa ja auttaa siten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa ja paremman informaatio-ohjauksen kehittämisessä. Sisällöntuotantotyö on kaikkien Opetushallituksen asiantuntijoiden tehtävä.

Uudistus etenee aikataulun mukaisesti. Elokuussa 2018 julkaistiin uusi Education Finland -palvelu. Lokakuussa uusi Study in Finland -palvelu. Beta.oph.fi julkaistiin tammikuussa 2019. Kaikki sivustot käyttävät samaa helppokäyttöistä julkaisualustaa. Beta.oph.fi-palvelua kehitetään vielä kevään 2019 ajan koko ajan asiakaspalautetta seuraten. Isompia toteutettavia kokonaisuuksia ovat esimerkiksi rahoitushakujen toteutus sekä asiakaspalvelujärjestelmäintegraatio. Tavoitteena on luopua vanhoista sivustoista kesän aikana.

##### ***Asiakaspalveluratkaisu***

Asiakaspalveluratkaisu on otettu käyttöön ensimmäisessä vaiheessa joulukuussa 2018 Oppijan palveluissa ja Tiedon hallinnassa. Laajennus talon muihin yksiköihin ja verkkopalveluihin jatkuu 2019 keväällä. Asiakaspalveluratkaisun ensimmäisessä vaiheessa on otettu käyttöön perusomaisuudet eli sähköpostilla tulleen viestin peruskäsittely ja tilastointi. Laajennusvaiheessa otetaan käyttöön pääkäyttäjä-ominaisuudet, ratkaisukanta, mahdolliset verkkolomakkeet ja arvioidaan chat-kanavan kokeilua.

##### ***Koulutuksen ja kasvatuksen tietopohjan ja indikaattoreiden sekä tilastopalvelu Vipusen kehittäminen yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa***

Opetushallitus on osallistunut kansainväliseen tiedontuotantoon EU:ssa ja OECD:ssä. Työ on edennyt tavoitteen mukaan: indikaattoreiden ja yhteisten viitearvojen kehittämiseen on osallistuttu aktiivisesti sekä tiedon tuotantoon. Vipuseen liittyvät kehittämis- ja jalostamistyö on sujunut lähes ennakoidusti yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Tilastokeskuksen kanssa. Ilmestynyt Teachers and principals in Finland 2016, Key Figures in early childhood and basic education sekä kuukauden tilastot aiheista: oppivelvollisuuksien kestot Euroopassa, erityistä tukea tarvitsevat, opettajien osaamisvaatimusten määrittely meillä ja muualla, lukio-opiskelijat äidinkielen mukaan sekä koulutusrakenne.

##### ***Opintopolku.fi-palvelun kehittäminen ja uudistaminen***

Opintopolkua on kehitetty suunnitelmallisesti. Kehittämisprojekteista on toimitettu palvelukuvaukset ja työsuunnitelmat ministeriölle ja niitä käsitelty vuoden 2018 aika omistajatapaamisissa ja visiotyöpajoissa, joissa on rakennettu yhteistä ymmärrystä Opintopolku -palvelusta ja sen tulevaisuudesta. Keskustelun pohjalta suunnitelmia on tarkennettu ja toimenpiteitä toteutettu sovitun mukaisesti. Kokonaiskuvan muodostumisesta johtuen vuoden 2018 lopullinen rahoitus tarkentui vasta lokakuussa. Tämä hidasti joiltain osin kehittämistyötä: vaikeuttanut suunnittelua ja kehittämisen jaksottamista sekä viivästyttänyt joidenkin kehittämiskokonaisuuksien aloittamista. Toisaalta, tarkemman etukäteistyön, suunnittelun ja yhteisen tahtotilan työstämisen myötä lopputulos lienee parempi.

***KOSKI-tietosisältöjen laajennus***

Koski-palvelu on otettu käyttöön, opetuksen ja koulutuksen järjestäjät siirsivät tiedot palveluun ja kansalaisille tarjoutui mahdollisuus tarkastella omia suoritustietojaan. Koski –projekti päätettiin aikataulun mukaisesti vuoden 2018 lopussa. Projektille asetut tavoitteet saavutettiin hyvin. Loppuraportti on luettavissa <https://confluence.csc.fi/display/OPHPALV/KOSKI+hankearkisto>. Myös viranomaisyhteistyö on edistynyt, kun Maahanmuuttoviraston kanssa solmittiin tietopalvelusopimus. Tietojen hyödyntäminen eri viranomaisten kanssa jatkuu ja laajenee vuonna 2019. HE tietosisällön laajennuksesta annettiin eduskunnalle joulukuussa 2018. Vuoden 2018 aikana toteutettiin myös ns. Mydata –hanke yhdessä VM:n, OKM:n, VRK:n ja OPH:n kanssa. Hankkeessa rakennettiin Kosken yhteyteen palvelu, jolla kansalainen voi antaa suostumuksensa omien tietojen käyttöön eri toimijoille. Palvelun pilotointi käynnistyi yhdessä HSL:n kanssa.

***Varaudutaan varhaiskasvatuksen tietovarannon (Varda) ylläpitoon ja kehittämiseen kokonaisarkkitehtuurin mukaisesti yhdessä sovituin lainsäädännön sisällön täsmennettyä***

Eduskunta hyväksyi Varhaiskasvatuslain kesäkuussa 2018. Vardan tiedonsiirron käyttöönotto alkaa 1.1.2019. Opetushallitukseen on palkattu Vardan käyttöönoton varmistamiseksi projektipäällikkö ja kaksi ylläpitoon kohdennettua henkilöä. Työnjako ja vastuut on sovittu yhteisesti opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen ja CSC:n välillä. Työnjakoa ja vastuita tarkennetaan vielä kevään 2019 aikana. Opetushallitus teetti Varda -palveluun tietoturvaselvityksen ja esille tulleet huomiot on viety eteenpäin. Teknisen toiminnan varmistamiseksi palvelun käyttöönotto siirrettiin kuukaudella eteenpäin, jolloin Vardan käyttöönotto tapahtuu helmikuussa 2019.

Taulukko 4. Yhteiskunnalliset tavoitteet tulossopimuksen mukaisena

Tavoite/ tehtävä	Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 tavoite
Uudistuneet oppimisympäristöt ja digitaaliset oppimateriaalit	Opettajat: Opeka-kyselyn tulokset (digitaalisen toimintaympäristön osaamisalue)	Opettajien jakautuminen osaamistasoille %	Taso 0-1: 0% Taso 1-2: 31% Taso 2-3: 66% Taso 3-4: 3%	Taso 0-1: 0% Taso 1-2: 24% Taso 2-3: 72% Taso 3-4: 4%	Taso 0-1: 0% Taso 1-2: 28% Taso 2-3: 68% Taso 3-4: 4%
	Digitaalisten oppimateriaalien osuus kaikesta myydyistä oppimateriaalista	%	Lukio 19 % Perusopetus 13 %	Tiedot huhtikuussa	Lukio 35 % Perusopetus 18 %
Yhteiskunnan kansainvälistyminen	Kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus (yliopistot, ammattikorkeakoulut, ammatilliset oppilaitokset, lukiot)	% vuosittain aloittaneista opiskelijoista	Yliopistot 25 Amm.kkkoulut 15 Ammatilliset 14 Lukiot 33	25 14 12 29	27 18 14 34
	Osallistuminen kansainväliseen opettajaliikkuvuuteen (peruskoulut, varhaiskasvatus)	% kouluista	21	19	36
Suomalaisen korkeakoulutuksen tunnettuus	Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat korkeakouluissa hakijat ja hyväksytyt	Lkm	19 460 5 719	26 251 7 102	20 500 6 450
Kokeilukeskus ja kehittämisverkostot	Tutor-opettajien määrä (osallistuneet peruskouluista)	Lkm ja %	2 300 (83% opetuksen järjestäjistä)	Lukua ei saatavissa vielä	2 600 (90% opetuksen järjestäjistä)
Ammatillisen koulutuksen uudistuminen	Uudistetut tutkinnon perusteet	Lkm	110	135	73
	Kehittämiseen osallistuneet: - koulutuksen järjestäjän edustajat - työelämän edustajat	Lkm	300 600	416 *	500
Kustannustehokkaat ja asiakaslähtöiset palvelut	Julkaistujen opetussuunnitelmien määrä ePerusteet-palvelussa	Lkm	217	397	270
Vähälevikkinen oppimateriaalitootanto	Oppimateriaalien määrä	Lkm	43	30	53
	Sähköisten materiaalien osuus valmistuneesta vähälevikkisestä tuotannosta	%	47	47	62

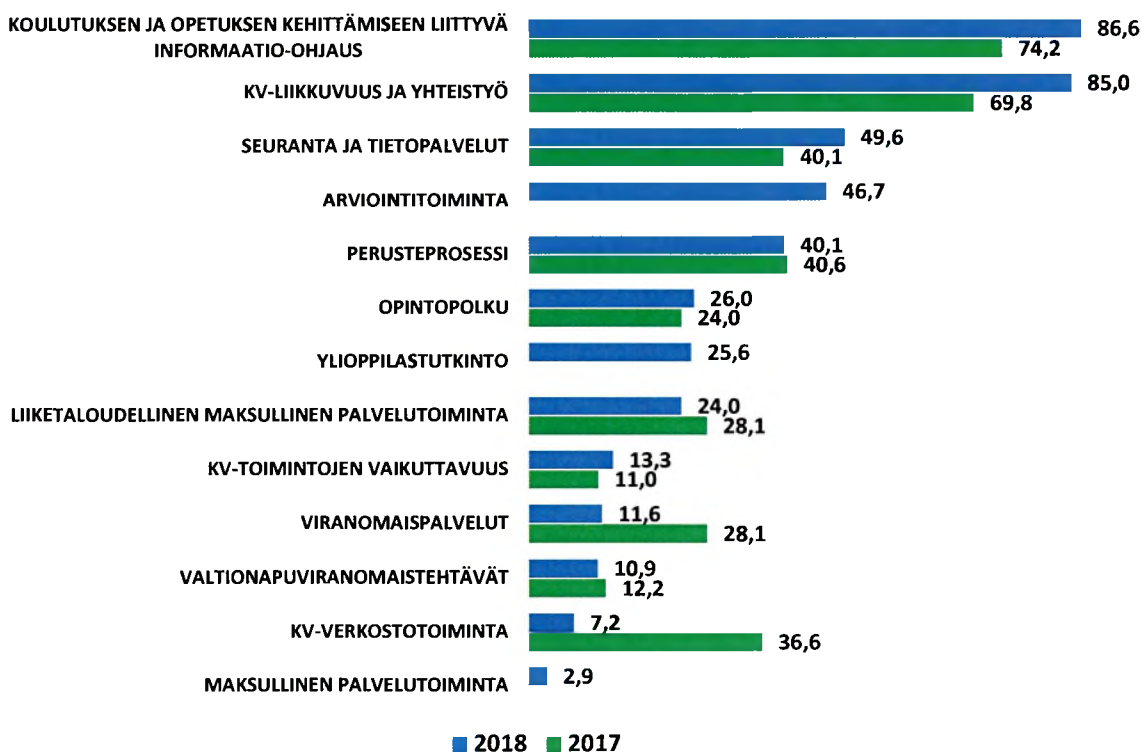
\*) Luku kertoo asetettujen perustetyöryhmien jäsenmäärän, osassa käytetään myös ideariihityöpajoja ja sähköisiä alustoja, joista ei voi kertoa osallistujien määrää.

#### 1.4. Toiminnallinen tehokkuus

Tietoja on tuotettu toimintolaskennan tuottaman tietopohjan mukaisesti jo useita vuosia. Yhteinäisen toimintolaskennan käyttö takaa mm. eurotietojen ja henkilötyövuosien käsittelyn ja laskennan yhdenmukaisella tavalla – ensi kertaa laskennassa olivat myös erillisyyksiköt. Yleisellä tasolla toiminnallisen tehokkuuden kehityksen osalta niin toiminnan tuottavuus- kuin taloudellisuuskehitys on ollut myönteistä edelleen niissä mittareissa, joita on seurattu ent. virastoissa jo aiemminkin.

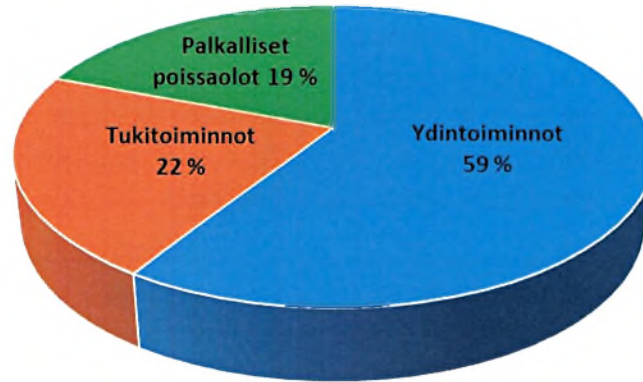
Alla on kuvattu Opetushallituksen (ilman oppilaitoksia) työpanoksen kohdistumista ja sen muutosta vuosina 2017 – 2018. Ulkomaan lehtorit eivät sisälly enää vuoden 2018 lukuihin, sen sijaan Karvi ja YTL kyllä. Viranomaispalveluista on poistunut tutkintotoimikuntatyö. Informaatio-ohjaus, kv-liikkuvuus, seuranta- ja tietopalvelut ja Karvin arviointitoiminta ovat Opetushallituksen perusprosesseista työllistävimmät ja kaiken kaikkiaan ns. ydintoimintaan käytetään 59 prosenttia koko henkilöstön työmäärästä. Jakautuma ydinprosessit, ohjaus- ja tukitoiminnot ja palkalliset poissaolot on myös virastoille tyypillisellä tasolla. Kustannuksina myös informaatio-ohjaukselle kohdistuu suurimmat euromäärät (14,6 milj. euron lisäys selittyy kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevasta tiedotus- ja selvitystoiminnan menoista) ja YTL ylioppilastutkinnon toimeenpanoon kohdistuvine bruttokustannuksineen on nyt toiseksi suurin prosessi.

### Opetushallituksen henkilötyövuodet toiminnoittain 2018 (429,5 htv) vs 2017 (364,7 htv)

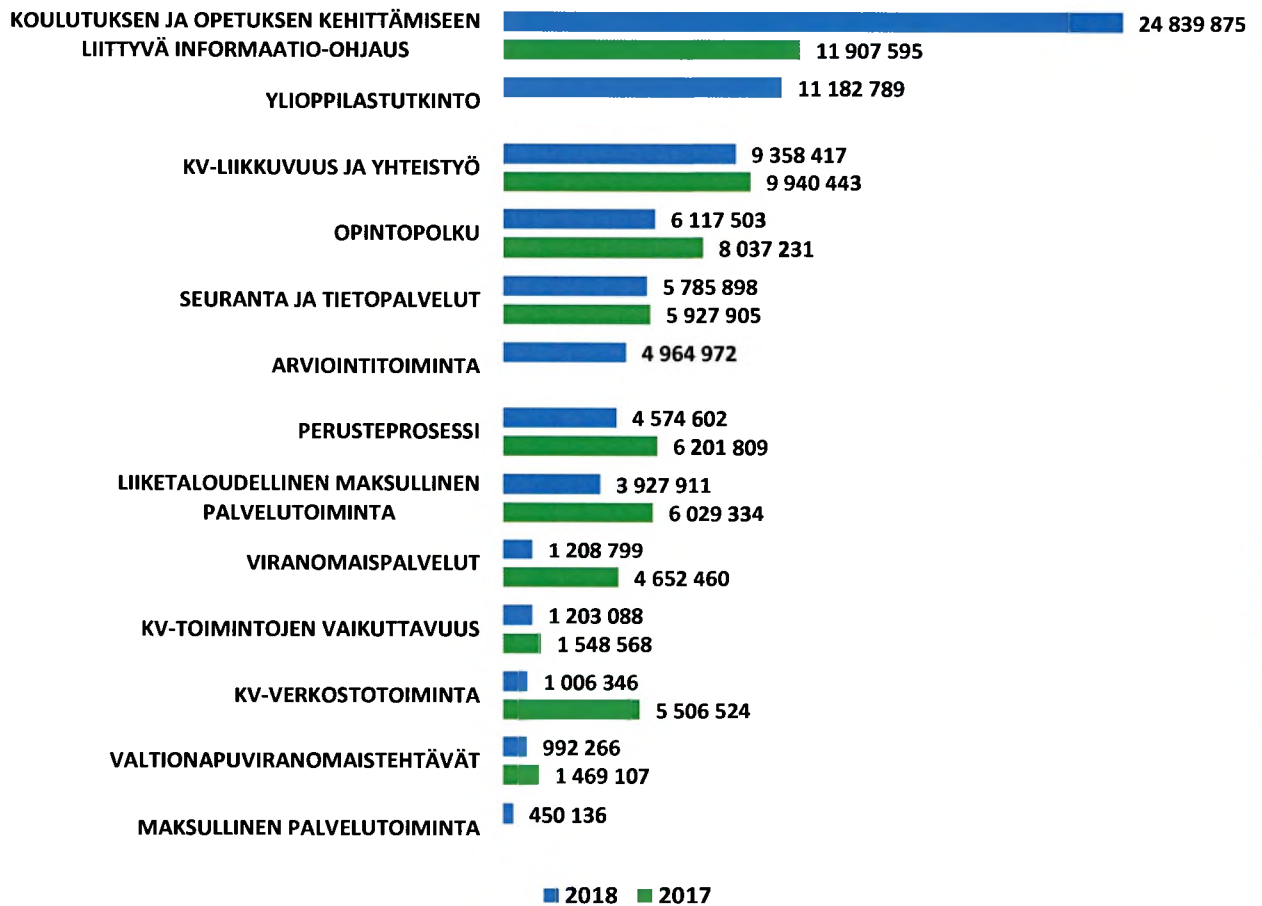


Edelleen Opetushallituksen (virasto ja erillisyyksiköt) henkilötyövuodet 429,5 htv jakautuivat oheisen mukaisesti ydintoimintaan (em. graafin kohteet), tukitoimintaan ja palkalliseen poissaoloon seuraavasti:

Opetushallituksen henkilötövuosien kohdistuminen  
ydintoimintoihin, tukitoimintoihin ja palkalliseen  
poissaoloon vuonna 2018



Toimintojen bruttokustannukset 2018 (75 612 602 euroa) vs 2017 (61 220 977 euroa)



### 1.4.1. Toiminnan tuottavuus

**Taulukko 5.** Toteuma tulossopimuksen mukaisista tavoitteista

Tavoite/ tehtävä	Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 tavoite
Valtionavustustoiminnan tuottavuus	Valtionavustus-päätökset/htv	Lkm/htv	204	314	250
Kansainvälisten liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmien tuottavuus	Apurahapäätökset/htv	Lkm/htv	26	53	-
Erasmus+ ohjelman apurahojen käyttö	Rahoituspäätökset/käytettävissä olevat määrärahat	%	102,3	101,7	100
Maksullisen koulutustoiminnan tuottavuus	Koulutettavapäivät/htv	Pv/htv	915	633	860

Maksullisen koulutustoiminnan tuottavuus laski huomattavasti, johtuen alhaisista koulutettavapäivistä (ks. taulukon 30 selitys).

### 1.4.2. Toiminnan taloudellisuus

Mittariston arvot näyttävät toiminnan taloudellisuuden kasvua kaikissa mitatuissa prosesseissa. Toteumat ylittivät kaikilta osin asetetut tavoitteet. Valtionavustustoiminnassa prosessikustannukset/tehty päätös yli puolittuivat. Perustoimintamenojen nettokäytön kasvu heijastelee Opetushallituksen voimakasta kehittämistoimintaa sekä tulojen vähentymistä, mikä käytännössä tarkoittaa n. 2,7 milj. euron lisäystä edellisvuoteen verrattuna.

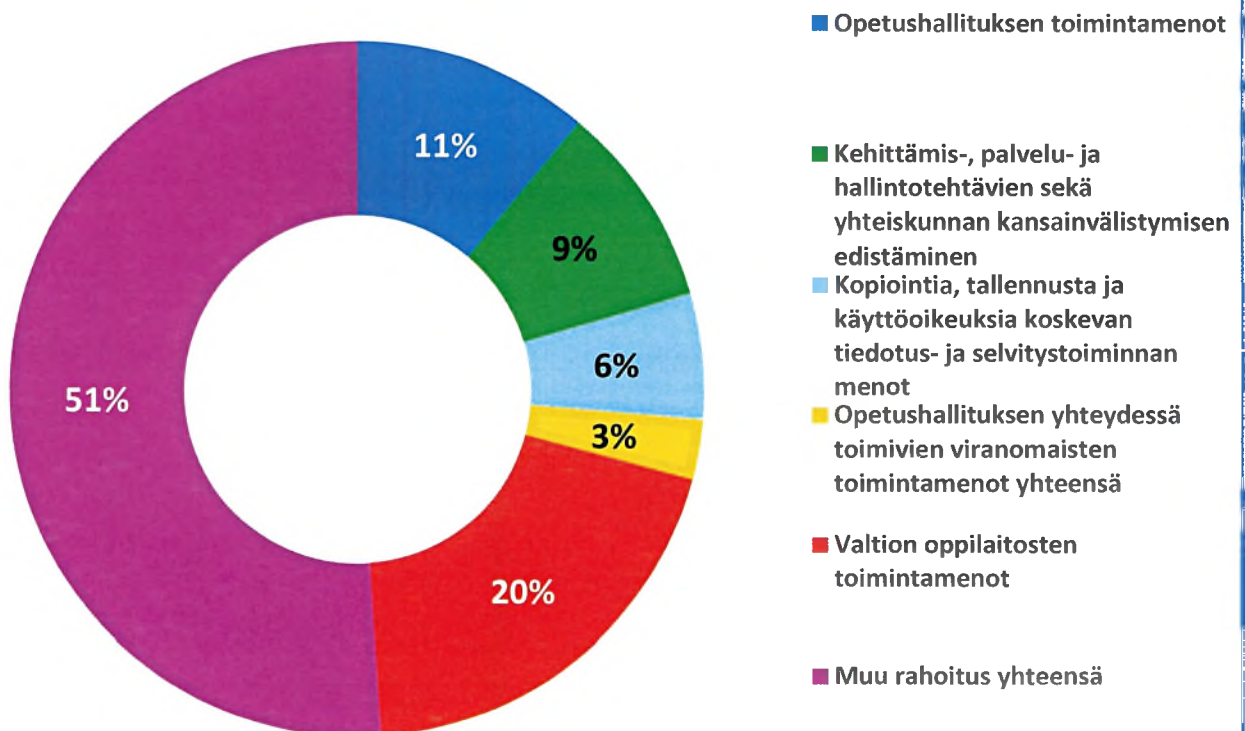
**Taulukko 6.** Ydinprosessien taloudellisuus

Tavoite/ tehtävä	Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 tavoite
Ydinprosessien taloudellisuus parane	Perusteprosessin taloudellisuus	Euro (1000)/htv	153	114	120
	Kehittämishankeprosessin taloudellisuus	Euro (1000)/htv	161	123	130
	Seurantaprosessin taloudellisuus	Euro (1000)/htv	148	117	120
	Valtionavustusprosessin taloudellisuus	Euro (1000)/htv	121	91	95
	Valtionavustusprosessin taloudellisuus	Euro (1000)/pts	600	290	400
	Kansainvälisten liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmien taloudellisuus	Euro (1000)/htv	144	109	-
Toiminnan taloudellisuus	Toimintamenojen käyttö (netto)/htv ilman lehtoreita, Karvia ja YTL	Euro (1000)/htv	69,4	74,8	80,0 (ilman uusia eriä)

**Taulukko 7. Koko kirjanpitoyksikön talousarviomäärärahojen käyttö (netto) ja käytön jakauma v. 2018**

	Käyttö 2017	määrärahat vuodelta 2017	TA 2018	käytettävissä 2018	%-osuus koko määrä- rahasta	Käyttö 2018	%-osuus koko käytöstä	Silttyy vuodelle 2019
Opetushallituksen toimintamenot	23 981 393	4 518 385	23 316 000	27 834 385		26 477 459	11 %	1 356 926
Kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistäminen	12 842 966	10 951 302	31 280 000	42 231 302		22 737 090	9 %	19 494 212
Kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menot		5 990	14 128 000	14 133 990		14 128 000	6 %	5 990
<b>Opetushallituksen toimintamomentti yhteensä</b>	<b>36 824 358</b>	<b>15 475 677</b>	<b>68 724 000</b>	<b>84 199 677</b>	<b>26 %</b>	<b>63 342 549</b>	<b>26 %</b>	<b>20 857 128</b>
Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot								
Kansallinen koulutuskeskuksen arviointikeskus		3 290 093	3 655 000	6 945 093		4 188 351	2 %	2 756 742
Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia		1 323 401	3 834 000	5 157 401		2 522 524	1 %	2 634 877
<b>Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot yhteensä</b>		<b>4 613 493</b>	<b>7 489 000</b>	<b>12 102 493</b>	<b>4 %</b>	<b>6 710 875</b>	<b>3 %</b>	<b>5 391 619</b>
Valtion oppilaitosten toimintamenot	46 291 317	20 240 259	49 533 000	69 773 259		47 676 633	20 %	21 997 025
<b>Valtion oppilaitosten toimintamenot</b>	<b>46 291 317</b>	<b>20 240 259</b>	<b>49 533 000</b>	<b>69 773 259</b>		<b>47 676 633</b>	<b>20 %</b>	<b>21 997 025</b>
Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot	4 948 148			0				0
Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot	40 000			0				0
Valtionavustukset (arviomäärärahat)	42 714 630		88 495 000	88 495 000		85 770 024		
Eräät turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset	1 620	1 788 280	7 039 900	8 828 180		5 546 540		3 281 640
Rahapelitoiminnan voittovarat (arviomäärärahat)	654 664		744 700	744 700		715 263		
Kansainvälinen yhteistyö	389 125	125 791	452 000	577 791		421 484		145 145
Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön y	17 647 840	8 966 393	28 619 229	37 585 622		18 100 604		19 485 019
Ammatillisen koulutuksen yhteiset menot	3 825 154	7 192 882	6 395 000	13 587 882		10 380 910		3 206 972
Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	2 035 684	1 223 273	1 973 800	3 197 073		1 735 714		1 443 405
Muiden pääluokkien määrärahat	153 168	336 933	88 013	424 946		170 448		250 000
<b>Muu rahoitus yhteensä</b>	<b>94 803 548</b>	<b>19 633 551</b>	<b>133 807 642</b>	<b>153 441 193</b>	<b>48 %</b>	<b>122 840 986</b>	<b>51 %</b>	<b>27 812 180</b>
<b>KAIKKI YHTEENSÄ</b>	<b>155 525 710</b>	<b>59 962 980</b>	<b>259 553 642</b>	<b>319 516 622</b>	<b>100 %</b>	<b>240 571 043</b>	<b>100 %</b>	<b>76 057 951</b>

## TALOUSARVIOMÄÄRÄRAHOJEN KÄYTÖN JAKAUMA 2018

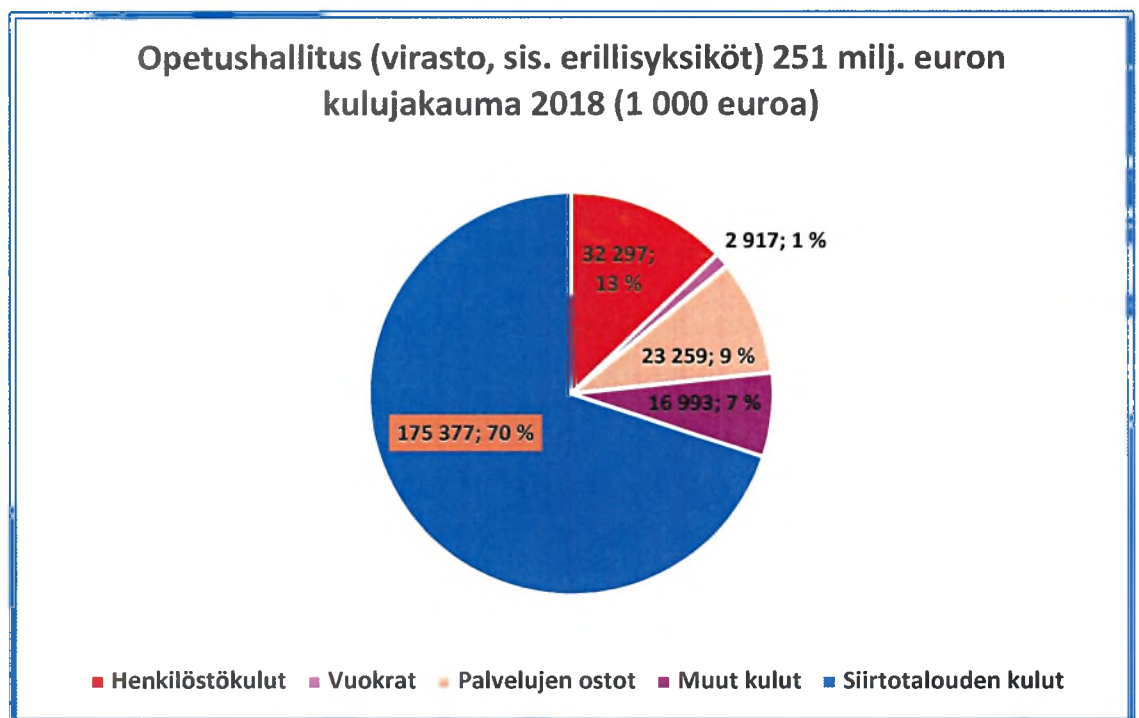


Opetushallituksen talousarvitaloudesta yht. 320 miljoonasta eurosta yli puolet kohdistuu valtionavustus- ja erilaisiin kehittämismäärärahoihin. Talousarvitalous näyttäytyy hyvin sirpaleisena johtuen lukuisista eri talousarviotileistä (100 kpl). Opetushallituksen itsensä käytössä oleviin ns. perustoimintamenoihin oli käytettävissä vain 27,8 milj. euroa ja käytöstä vain n. 11 prosenttia koko talousarviorahoituksesta. Valtion oppilaitokset muodostavat viidenneksen koko käytöstä.

Opetushallituksen (virasto, sis. erillisyksiköt) toiminnan kulut 251 milj. euroa jakautuvat oheisen taulukon ja graafien mukaisesti – YTL ja Karvin myötä henkilöstökulut ovat kasvaneet n. 10 milj. euroa (sis. myös YTL palkkiot), palvelujen ostoissa ja vuokrissa tämä näkyy myös. Vuokrakuluissa toimistotilan vuokria on 2,2 milj. euroa, ja muu osa satunnaisia tilavuokria. Muihin kuluihin sisältyy kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menot. Siirtotalouden kulut ovat 70 prosenttia kaikista viraston kuluista. Lisäksi on huomattava, että kulujen laskenta sisältää bruttomenot.

**Taulukko 8.** Opetushallitus (virasto, sis. erillisyksiköt) toiminnan kulujen jakauma ja muutos vv. 2017 – 2018

Kulujakauma (1 000 €)	2018	2 017	Muutos	Muutos %
Henkilöstökulut	32 297	21 995	10 301	46,8 %
Vuokrat	2 917	2 322	594	25,6 %
Palvelujen ostot	23 259	19 555	3 704	18,9 %
Muut kulut	16 993	16 955	38	0,2 %
Siirtotalouden kulut	175 377	115 687	59 690	51,6 %
<b>Yhteensä</b>	<b>250 842</b>	<b>176 514</b>	<b>74 328</b>	<b>42,1 %</b>



**Taulukko 9.** Opetushallitus (omat nettoutetut perustoimintamenot) toiminnan kulujen jakauma ja muutos vv. 2017 – 2018

Käytön jakauma (1 000 €)	2018	2 017	Muutos	Muutos %
Muut toiminnan tuotot	-6 016	-4 260	1 756	41,2 %
Maksullisen toiminnan tuotot	-2 019	-5 868	-3 849	-65,6 %
<i>Tuotot yhteensä</i>	<i>-8 035</i>	<i>-10 128</i>	<i>-2 093</i>	<i>-20,7 %</i>
Henkilöstökulut	19 580	19 666	-86	-0,4 %
Palvelujen ostot	11 146	9 840	1 306	13,3 %
Vuokrat	1 999	2 146	-147	-6,8 %
Muut kulut	1 260	1 726	-466	-27,0 %
<i>Kulut yhteensä</i>	<i>33 985</i>	<i>33 378</i>	<i>607</i>	<i>1,8 %</i>
<b>Nettokäyttö</b>	<b>25 950</b>	<b>23 250</b>	<b>2 700</b>	<b>11,6 %</b>

Tuotot ovat vähentyneet 2 milj. euroa, mutta kulut ovat kasvaneet vain 0,6 milj. euroa, kokonaisvaikutus nettobudjetoituihin perustoimintamenoihin on näin ollen 2,7 milj. euroa. Julkisoikeudellisissa tuotoissa vähennys on yhteensä n. 3 milj. euroa, mikä johtuu tutkintotoimikuntien lakkaamisesta ja tutkintomaksujen loppumisesta. Henkilöstökulut ovat edellisvuoden tasolla, vuokramenot ja muut kulut vähentyneet, ainoastaan palvelujen ostot ovat kasvaneet edellisvuodesta 1,3 milj. euroa. Perustoitilavuokrien osuus vuokrista on 1,6 milj. euroa, jolloin muut vuokrat (auditorio, maksulliset neuvotteluhuoneet, koulutustilat jne.) ovat 400 000 euroa.

Palvelujen ostoissa lisäykset kohdistuvat seuraaviin kokonaisuuksiin: ICT + 1 milj. euroa, asiantuntijapalvelut + 0,5 milj. euroa ja koulutuspalvelut + 0,1 milj. euroa.

#### 1.4.3. Maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

Kustannusvastaavuuslaskelmat esitetään myös YTL:n ja Karvin osalta aikasarjoineen, mikäli ne ovat olleet saatavilla. YTL ja Karvi sisältyvät myös koko kirjanpitoyksikön laskelmiin. Ko. erillisyyksiköiden osalta tiedot on tuotettu nyt ensimmäisen kerran samoin toimintolaskennan periaattein automaattisesti kuin muidenkin kirjanpitoyksikön suoritteiden osalta.

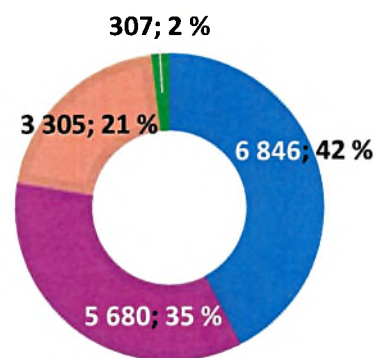
Opetushallituksen (virasto) julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus jää huomattavasti alle kustannusvastaavuuden, koska tutkintotoimikuntamaksujen poistumisen jälkeen jäljellä on vain vähävolyymisia ja alihinnoiteltuja suoritteita (tutkintojen tunnustaminen, kielitutkinnot). Opetushallitus esitti uuteen maksuasetukseen hintojen korottamista, mutta esitys ei johtanut toivottuun lopputulokseen, mikä puolestaan aiheuttaa n. 700 000 euron lisäpaineen toimintamenoihin. Valtion oppilaitosten osalta erityisesti Valteri-koulun kustannusvastaavuus nousi edelleen. Määrätietoinen työ hinnoittelun ja työaikakohdennusten oikeellisuuden varmistamiseksi tuottaa tulosta, myös liiketaloudellisten suoritteiden osalta. YTL:n osalta kustannusvastaavuus on edellisvuosien tasolla. Ylioppilastutkintomaksut 6,8 milj. ovat kaikkiaan 71 prosenttia koko kirjanpitoyksikön julkisoikeudellisista tuotoista.

Opetushallituksen (virasto) liiketaloudellinen tulos oli vielä kannattavaa, vaikka tuloissa tapahtui 0,9 milj. euron pudotus – johtuen toisaalla tässä raportoitujen maksullisten koulutuspäivien määrän tipahtamisena 38 prosentilla. Myös kustannusrakenteen tarkastelu mm. henkilöstökulujen ja ostopalvelujen osalta on tarpeen sekä niiden jousto tulokehityksen mukaisesti. Hintatuetun vähälevikkisen

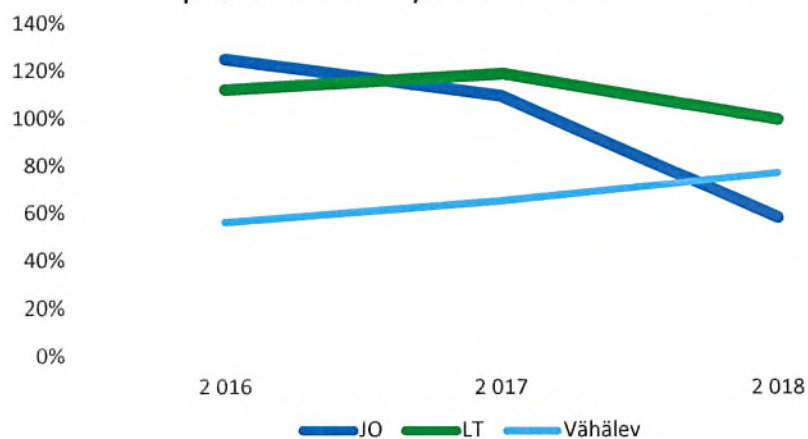
oppimateriaalituotannon osalta kannattavuus parani. Valteri-koulun liiketaloudellisen kustannusvastaavuudessa tapahtui edellisvuoden tapaan huima kehitys (85 prosentista 97 prosenttiin), vaikka tulot vähenivät. Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus saavutti tulotavoitteensa ja hintatuetun toiminnan kannattavuus parani huomattavasti jälleen kerran ollen jopa parempi kuin poikkeuksellisen tulojen huippuvuonna 2016. Oheisena maksullisen toiminnan tuottojen kertymän (16,1 milj. euroa) jakautuminen kirjanpitoyksikön sisällä sekä tiivistetysti Opetushallituksen (virasto) kustannusvastaavuuden kehitys pääsuoritteissa vuosina 2016 – 2018.

### MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTOT 2018 (1 000 EUROA )

■ YTL ■ Oppilaitokset ■ Opetushallitus (virasto) ■ Karvi



### Opetushallituksen kustannusvastaavuusprosentin kehitys vuosina 2016 - 2018



## Julkisoikeudellinen maksullinen toiminta

**Taulukko 10.** Opetushallituksen (virasto) julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma	2018 Tavoite	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>				
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	570	470	3 505	4 924
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1		2	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>571</b>	<b>470</b>	<b>3 507</b>	<b>4 924</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>				
<b>Erilliskustannukset</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3		13	21
Henkilöstökustannukset	405		1 260	1 681
Vuokrat	57		157	160
Palvelujen ostot	135		405	489
Muut erilliskustannukset	42		505	659
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>642</b>	<b>0</b>	<b>2 340</b>	<b>3 010</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>				
Tukitoimintojen kustannukset	333		852	929
Poistot	3		2	
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>336</b>	<b>0</b>	<b>854</b>	<b>929</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>978</b>	<b>930</b>	<b>3 194</b>	<b>3 939</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-407</b>	<b>-460</b>	<b>313</b>	<b>985</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-407</b>	<b>-460</b>	<b>313</b>	<b>985</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>58 %</b>	<b>51 %</b>	<b>110 %</b>	<b>125 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

**Taulukko 11.** Opetushallituksen (virasto) julkisoikeudellisten suoritteiden (kielitutkinto ja kääntäjätutkinto yht.) kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018 – erittely sisältyy taulukkoon 9.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>			
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	162	133	133
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>162</b>	<b>133</b>	<b>133</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>			
<b>Erilliskustannukset</b>			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	2	1
Henkilöstökustannukset	185	157	157
Vuokrat	29	17	19
Palvelujen ostot	38	42	51
Muut erilliskustannukset	12	22	18
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>265</b>	<b>239</b>	<b>246</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>			
Tukitoimintojen kustannukset	107	87	127
Poistot	1	0	
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>108</b>	<b>87</b>	<b>127</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>373</b>	<b>326</b>	<b>373</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-211</b>	<b>-194</b>	<b>-240</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-211</b>	<b>-194</b>	<b>-240</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>44 %</b>	<b>41 %</b>	<b>36 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			

**Taulukko 12.** Helsingin eurooppalaisen koulun julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 toteuma	2018 tavoite	2017 toteuma	2016 toteuma
<b>TUOTOT</b>				
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	650	588	606	605
Maksullisen toiminnan muut tuotot				
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>650</b>	<b>588</b>	<b>606</b>	<b>605</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>				
<b>Erilliskustannukset</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	24	21	31	21
Henkilöstökustannukset	1 012	1 015	1 002	1 015
Vuokrat	0	0	0	
Palvelujen ostot	235	242	241	241
Muut erilliskustannukset	17	23	17	23
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>1 288</b>	<b>1 301</b>	<b>1 291</b>	<b>1 300</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>				
Tukitoimintojen kustannukset	961	952	950	951
Poistot				
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>961</b>	<b>952</b>	<b>950</b>	<b>951</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>2 250</b>	<b>2 253</b>	<b>2 241</b>	<b>2 251</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-1 600</b>	<b>-1 665</b>	<b>-1 635</b>	<b>-1 646</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-1 600</b>	<b>-1 665</b>	<b>-1 635</b>	<b>-1 646</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>29 %</b>	<b>26 %</b>	<b>27 %</b>	<b>27 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

**Taulukko 13.** Valteri-koulun julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 toteuma	2018 tavoite	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>				
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 381	1 306	1 362	1 351
Maksullisen toiminnan muut tuotot				
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>1 381</b>	<b>1 306</b>	<b>1 362</b>	<b>1 351</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>				
<b>Erilliskustannukset</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	62	63	46	124
Henkilöstökustannukset	1 415	749	1 431	1 719
Vuokrat	21	63	14	49
Palvelujen ostot	68	61	63	115
Muut erilliskustannukset	90	1 264	106	38
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>1 656</b>	<b>2 200</b>	<b>1 660</b>	<b>2 045</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>				
Tukitoimintojen kustannukset	1 260	1 198	1 405	1 954
Poistot	14		13	
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>1 274</b>	<b>1 198</b>	<b>1 418</b>	<b>1 954</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>2 930</b>	<b>3 398</b>	<b>3 078</b>	<b>3 999</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-1 548</b>	<b>-2 092</b>	<b>-1 716</b>	<b>-2 648</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-1 548</b>	<b>-2 092</b>	<b>-1 716</b>	<b>-2 648</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>47 %</b>	<b>38 %</b>	<b>44 %</b>	<b>34 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

**Taulukko 14.** Valteri-koulun julkisoikeudellisten suoritteiden (ohjauskäynnit) kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018 – erittely sisältyy em. taulukkoon.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>			
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	332	299	279
Maksullisen toiminnan muut tuotot			
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>332</b>	<b>299</b>	<b>279</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>			
<b>Erilliskustannukset</b>			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	15	9	21
Henkilöstökustannukset	355	504	654
Vuokrat	15	11	1
Palvelujen ostot	2	14	26
Muut erilliskustannukset	62	60	4
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>450</b>	<b>598</b>	<b>706</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>			
Tukitoimintojen kustannukset	70	257	443
Poistot	0	3	
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>70</b>	<b>261</b>	<b>443</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>520</b>	<b>859</b>	<b>1 149</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-188</b>	<b>-560</b>	<b>-870</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-188</b>	<b>-560</b>	<b>-870</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>64 %</b>	<b>35 %</b>	<b>24 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			

**Taulukko 15.** Saamelaisalueen koulutuskeskuksen julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 toteuma	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>			
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	26	30	42
Maksullisen toiminnan muut tuotot			
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>26</b>	<b>30</b>	<b>42</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>			
<b>Erilliskustannukset</b>			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	13	60	12
Henkilöstökustannukset	6	65	5
Vuokrat	2	31	1
Palvelujen ostot	1	5	2
Muut erilliskustannukset	3	12	3
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>25</b>	<b>173</b>	<b>23</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>			
Tukitoimintojen kustannukset	8	82	6
Poistot	0	2	
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>8</b>	<b>84</b>	<b>6</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>33</b>	<b>257</b>	<b>29</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-8</b>	<b>-227</b>	<b>13</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-8</b>	<b>-227</b>	<b>13</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>77 %</b>	<b>12 %</b>	<b>145 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			

**Taulukko 16.** Ylioppilastutkintolautakunnan julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>			
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	6 778	6 558	6 587
Maksullisen toiminnan muut tuotot			
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>6 778</b>	<b>6 558</b>	<b>6 587</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>			
<b>Erilliskustannukset</b>			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	69	84	37
Henkilöstökustannukset	5 840	6 023	6 068
Vuokrat	2	302	313
Palvelujen ostot	498	1 332	1 661
Muut erilliskustannukset	84	132	107
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>6 493</b>	<b>7 873</b>	<b>8 186</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>			
Tukitoimintojen kustannukset	1 661		
Poistot			9
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>1 661</b>	<b>0</b>	<b>9</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>8 154</b>	<b>7 873</b>	<b>8 195</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-1 376</b>	<b>-1 315</b>	<b>-1 608</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-1 376</b>	<b>-1 315</b>	<b>-1 608</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>83 %</b>	<b>83 %</b>	<b>80 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			

**Taulukko 17.** Karvin julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018	2017	2016
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
<b>TUOTOT</b>			
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	75	180	300
Maksullisen toiminnan muut tuotot			
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>75</b>	<b>180</b>	<b>300</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>			
<b>Erilliskustannukset</b>			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	1	1
Henkilöstökustannukset	95	126	144
Vuokrat	0	2	4
Palvelujen ostot	105	29	162
Muut erilliskustannukset	26	58	102
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>226</b>	<b>216</b>	<b>413</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>			
Tukitoimintojen kustannukset	98	65	109
Poistot			
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>98</b>	<b>65</b>	<b>109</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>324</b>	<b>281</b>	<b>522</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-249</b>	<b>-101</b>	<b>-222</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-249</b>	<b>-101</b>	<b>-222</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>23 %</b>	<b>64 %</b>	<b>58 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			

**Taulukko 18.** Opetushallituksen (koko kirjanpitoyksikkö yht.) julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>			
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	9 480	5 503	6 921
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1	2	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>9 481</b>	<b>5 505</b>	<b>6 921</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>			
<b>Erilliskustannukset</b>			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	173	150	179
Henkilöstökustannukset	8 773	3 758	4 420
Vuokrat	82	202	209
Palvelujen ostot	1 041	713	848
Muut erilliskustannukset	262	641	722
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>10 331</b>	<b>5 464</b>	<b>6 378</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>			
Tukitoimintojen kustannukset	4 321	3 289	3 840
Poistot	17	17	
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>4 338</b>	<b>3 306</b>	<b>3 840</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>14 668</b>	<b>8 771</b>	<b>10 218</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-5 187</b>	<b>-3 266</b>	<b>-3 297</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-5 187</b>	<b>-3 266</b>	<b>-3 297</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>65 %</b>	<b>63 %</b>	<b>68 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			

**Liiketaloudellinen maksullinen toiminta**
**Taulukko 19.** Opetushallituksen (virasto) liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma	2018 Tavoite	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>				
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 463	1 900	2 366	1 906
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1		1	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>1 464</b>	<b>1 900</b>	<b>2 367</b>	<b>1 906</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>				
<b>Erilliskustannukset</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7		12	9
Henkilöstökustannukset	327		403	353
Vuokrat	199		310	264
Palvelujen ostot	455		738	548
Muut erilliskustannukset	56		94	53
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>1 044</b>	<b>0</b>	<b>1 558</b>	<b>1 227</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>				
Tukitoimintojen kustannukset	417		430	471
Poistot	4		1	
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>421</b>	<b>0</b>	<b>431</b>	<b>471</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>1 465</b>	<b>1 700</b>	<b>1 988</b>	<b>1 698</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-1</b>	<b>200</b>	<b>379</b>	<b>208</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-1</b>	<b>200</b>	<b>379</b>	<b>208</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>100 %</b>	<b>112 %</b>	<b>119 %</b>	<b>112 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

**Taulukko 20.** Opetushallituksen (virasto) hintatuetun liiketaloudellisen maksullisen toiminnan (vähälevikkinen oppimateriaalituotanto) kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma	2018 Tavoite	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>				
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 286	1 300	1 306	1 145
Maksullisen toiminnan muut tuotot	2		1	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>1 287</b>	<b>1 300</b>	<b>1 308</b>	<b>1 145</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>				
<b>Erilliskustannukset</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11		10	12
Henkilöstökustannukset	600		723	692
Vuokrat	63		74	84
Palvelujen ostot	941		1 296	1 000
Muut erilliskustannukset	292		282	254
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>1 908</b>	<b>0</b>	<b>2 384</b>	<b>2 042</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>				
Tukitoimintojen kustannukset	552		561	658
Poistot	5		1	
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>557</b>	<b>0</b>	<b>563</b>	<b>658</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>2 465</b>	<b>2 900</b>	<b>2 946</b>	<b>2 700</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-1 178</b>	<b>-1 600</b>	<b>-1 638</b>	<b>-1 555</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	620	620	620	375
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-558</b>	<b>-980</b>	<b>-1 018</b>	<b>-1 180</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>77 %</b>	<b>66 %</b>	<b>65 %</b>	<b>56 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	620	620	620	650

**Taulukko 21.** Kielikoulujen (Suomalais-venäläinen ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu yht.) liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 toteuma*	2018 tavoite**	2017 toteuma	2016 toteuma
<b>TUOTOT</b>				
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	278	305	260	229
Maksullisen toiminnan muut tuotot			3	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>278</b>	<b>305</b>	<b>263</b>	<b>229</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>				
<b>Erilliskustannukset</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	26	0	13	34
Henkilöstökustannukset	124	36	111	97
Vuokrat	174	0	83	12
Palvelujen ostot	5	1,5	5	6
Muut erilliskustannukset	1	0	6	1
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>330</b>	<b>38</b>	<b>217</b>	<b>150</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>				
Tukitoimintojen kustannukset	106	21	89	79
Poistot			0	
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>106</b>	<b>21</b>	<b>89</b>	<b>79</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>436</b>	<b>309</b>	<b>306</b>	<b>229</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-158</b>	<b>-4</b>	<b>-43</b>	<b>0</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-158</b>	<b>-4</b>	<b>-43</b>	<b>0</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>64 %</b>	<b>99 %</b>	<b>86 %</b>	<b>100 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

\*SVK:n liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma. Vuonna 2018 HRSK:lla ei liiketaloudellista maksullista toimintaa.

\*\*Tavoite sisältää sekä SVK:n että HRSK:n

**Taulukko 22.** Valteri-koulun liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 toteuma	2018 tavoite	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>				
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 086	1 791	2 796	2 016
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0		0	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>2 086</b>	<b>1 791</b>	<b>2 796</b>	<b>2 016</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>				
<b>Erilliskustannukset</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	73	60	127	284
Henkilöstökustannukset	763	406	1 081	1 390
Vuokrat	6	264	9	258
Palvelujen ostot	623	40	883	193
Muut erilliskustannukset	39	711	82	84
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>1 504</b>	<b>1 481</b>	<b>2 184</b>	<b>2 209</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>				
Tukitoimintojen kustannukset	650	735	1 100	1 726
Poistot	4		9	
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>654</b>	<b>735</b>	<b>1 108</b>	<b>1 726</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>2 158</b>	<b>2 216</b>	<b>3 292</b>	<b>3 935</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-73</b>	<b>-425</b>	<b>-496</b>	<b>-1 919</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-73</b>	<b>-425</b>	<b>-496</b>	<b>-1 919</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>97 %</b>	<b>81 %</b>	<b>85 %</b>	<b>51 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

**Taulukko 23.** Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisen maksullisen toiminnan (hintatuettu) kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 toteuma	2018 tavoite	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>				
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 111	1 000	1 050	2 092
Maksullisen toiminnan muut tuotot	52		29	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>1 164</b>	<b>1 000</b>	<b>1 079</b>	<b>2 092</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>				
<b>Erilliskustannukset</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	285	400	304	466
Henkilöstökustannukset	715	900	735	862
Vuokrat	1 329	1 320	1 405	1 333
Palvelujen ostot	251	280	292	322
Muut erilliskustannukset	25	10	4	19
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>2 605</b>	<b>2 910</b>	<b>2 741</b>	<b>3 002</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>				
Tukitoimintojen kustannukset	1 079	900	1 417	1 035
Poistot	128		74	
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>1 207</b>	<b>900</b>	<b>1 490</b>	<b>1 035</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>3 812</b>	<b>3 810</b>	<b>4 231</b>	<b>4 037</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-2 649</b>	<b>-2 810</b>	<b>-3 152</b>	<b>-1 945</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	2 400	2 400	2 400	1 550
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-249</b>	<b>-410</b>	<b>-752</b>	<b>-395</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>93 %</b>	<b>89 %</b>	<b>82 %</b>	<b>90 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	2 400	2 400	2 400	1 550

**Taulukko 24.** Saamelaisalueen koulutuskeskuksen liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 toteuma	2018 tavoite	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>				
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	150	200	224	264
Maksullisen toiminnan muut tuotot	3		1	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>153</b>	<b>200</b>	<b>225</b>	<b>264</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>				
<b>Erilliskustannukset</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	31	15	8	37
Henkilöstökustannukset	61	50	43	130
Vuokrat	28	30	10	37
Palvelujen ostot	15	10	5	19
Muut erilliskustannukset	12	5	9	18
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>148</b>	<b>110</b>	<b>76</b>	<b>241</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>				
Tukitoimintojen kustannukset	76	90	49	125
Poistot	1		1	
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>77</b>	<b>90</b>	<b>50</b>	<b>125</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>225</b>	<b>200</b>	<b>126</b>	<b>366</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-72</b>	<b>0</b>	<b>100</b>	<b>-102</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-72</b>	<b>0</b>	<b>100</b>	<b>-102</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>68 %</b>	<b>100 %</b>	<b>179 %</b>	<b>72 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

**Taulukko 25.** Ylioppilastutkintolautakunnan liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma
<b>TUOTOT</b>	
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>	
Maksullisen toiminnan myyntituotot	68
Maksullisen toiminnan muut tuotot	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>68</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>	
<b>Erilliskustannukset</b>	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1
Henkilöstökustannukset	24
Vuokrat	
Palvelujen ostot	10
Muut erilliskustannukset	0
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>35</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>	
Tukitoimintojen kustannukset	55
Poistot	
Korot	
Muut yhteiskustannukset	
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>55</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>91</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-23</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>	
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-23</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>75 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	

**Taulukko 26.** Karvin liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>			
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	232	77	126
Maksullisen toiminnan muut tuotot			
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>232</b>	<b>77</b>	<b>126</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>			
<b>Erilliskustannukset</b>			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0		
Henkilöstökustannukset	32	41	12
Vuokrat	0	1	1
Palvelujen ostot	34	16	16
Muut erilliskustannukset	14	15	18
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>80</b>	<b>73</b>	<b>46</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>			
Tukitoimintojen kustannukset	35	16	10
Poistot			
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>35</b>	<b>16</b>	<b>10</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>115</b>	<b>89</b>	<b>56</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>117</b>	<b>-12</b>	<b>70</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>117</b>	<b>-12</b>	<b>70</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>202 %</b>	<b>87 %</b>	<b>225 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			

**Taulukko 27.** Kirjanpitoyksikön (sisältää myös oppilaitokset ja erillisyyksiköt) liiketaloudellisen (ei hintatuettujen) maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2016 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>			
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	4 277	5 646	4 414
Maksullisen toiminnan muut tuotot	4	5	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>4 281</b>	<b>5 651</b>	<b>4 414</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>			
<b>Erilliskustannukset</b>			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	140	163	365
Henkilöstökustannukset	1 442	1 753	2 085
Vuokrat	408	412	571
Palvelujen ostot	1 146	1 636	769
Muut erilliskustannukset	124	191	157
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>3 260</b>	<b>4 156</b>	<b>3 947</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>			
Tukitoimintojen kustannukset	1 469	1 797	2 483
Poistot	9	11	
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>1 478</b>	<b>1 808</b>	<b>2 483</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>4 738</b>	<b>5 963</b>	<b>6 430</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-457</b>	<b>-313</b>	<b>-2 016</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-457</b>	<b>-313</b>	<b>-2 016</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>90 %</b>	<b>95 %</b>	<b>69 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			

**Taulukko 28.** Kirjanpitoyksikön (sisältää myös oppilaitokset ja erillisyyksiköt) liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 201 – 2018.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>TUOTOT</b>			
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	6 674	8 003	7 651
Maksullisen toiminnan muut tuotot	58	36	
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>6 732</b>	<b>8 038</b>	<b>7 651</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>			
<b>Erilliskustannukset</b>			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	436	477	843
Henkilöstökustannukset	2 758	3 211	3 639
Vuokrat	1 801	1 891	1 988
Palvelujen ostot	2 338	3 224	2 090
Muut erilliskustannukset	440	477	430
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>7 773</b>	<b>9 280</b>	<b>8 990</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>			
Tukitoimintojen kustannukset	3 100	3 775	4 176
Poistot	142	86	
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>3 242</b>	<b>3 861</b>	<b>4 176</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>11 015</b>	<b>13 141</b>	<b>13 166</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-4 284</b>	<b>-5 103</b>	<b>-5 515</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	3 020	3 020	1 925
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>-1 264</b>	<b>-2 083</b>	<b>-3 590</b>
<b>Kustannusvastaavuus %</b>	<b>89 %</b>	<b>84 %</b>	<b>73 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	3 020	3 020	2 200

### Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

**Taulukko 29.** Kirjanpitoyksikön (sis. myös oppilaitokset ja erillisyyksiköt) yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (laskelma omarahoitusosuudesta) vuosilta 2017 - 2018.

(1 000 euroa)	2018 Toteuma	2017 Toteuma	2016 Toteuma
<b>Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot</b>			
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	764	514	317
EU:lta saatu rahoitus	3 858	2 532	439
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	421	111	
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	542	506	136
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>5 585</b>	<b>3 662</b>	<b>892</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>			
<b>Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset</b>			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	80	50	36
Henkilöstökustannukset	2 865	1 665	620
Vuokrat	525	234	55
Palvelujen ostot	2 356	1 118	209
Muut erilliskustannukset	995	673	128
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>6 822</b>	<b>3 740</b>	<b>1 048</b>
<b>Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus</b>			
Tukitoimintojen kustannukset	3 793	1 862	618
Poistot	38	11	
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>3 831</b>	<b>1 873</b>	<b>618</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>10 654</b>	<b>5 613</b>	<b>1 666</b>
<b>OMARAHOITUSOSUUS (tuotot - kustannukset)</b>	<b>-5 068</b>	<b>-1 951</b>	<b>-774</b>
Omarahoitusosuus, %	-48 %	-35 %	-46 %

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja kirjanpidossa yhteensä 5 590 303 euroa. Laskelmalla tuottoja 5 585 334 euroa. Erotuksen selittää talousarviolille 123910 Sakk:in osalta kirjatut yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot 4 969 euroa.

## 1.5. Tuotokset ja laadunhallinta

### 1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

**Taulukko 30.** Suoritemäärät – toteuma tulossopimuksen mukaisista tavoitteista

Tavoite/ tehtävä	Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 tavoite
Kansainväliset liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmat	Rahoitettu liikkuvuus	Kpl	26 153	30 367	28 000
Kansainvälistä toimintaa koskevat tilastot ja selvitykset	Kv-liikkuvuustilastot ja selvitykset	Kpl	7	8	8
Koulutuksen kehittäminen	Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet	Lkm	2	-	1
	Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet	Lkm	1		
Opintopolku on koulutuksen valtakunnallinen palveluportaali	Opintopolkupalvelun käyttäjämäärät	Lkm	6 700 000	8 500 000	7 000 000
Hakijamäärät perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin, korkeakouluihin ja aikuiskoulutuksiin	Koulutuksen hakijamäärät	Lkm	320 000	295 000	360 000
Koulutuksen ennakointi	Osaamisen ennakointifoorumiin liittyvät päätökset	Lkm	10	22	35
Työelämäyhteistyö	Työelämätoimikuntien tuottamat raportit oman toimialansa tilanteesta	Lkm	uusi	-	40
Osaamisen osoittaminen	Opetushallinnon tutkinnot	Lkm	309	251	400
	Valtionhallinnon kielitutkinnot	Lkm	974	1 196	1 000
	Yleiset kielitutkinnot	Lkm	9 500	8 819	9 500
	Auktorisoidun kääntäjän tutkinto (suorittajat); Auktorisoidun kääntäjän oikeuden saaneet	Lkm	100	66	100
			50	37	50
	Oikeustulkikirekisteriin merkityt tulkit	Lkm	18	22	50
	Tutkinnon tunnustaminen (kokonaismäärä)	Lkm	876	845	850
Maksullisen julkaisu toiminnan laajuus	Myydyt julkaisut ja oppimateriaalit	Kpl	59 836	61 815	60 000
Koulutuspoliittisten tavoitteiden ja varhaiskasvatuksen sekä opetustoimen tuloksellisuuden tukeminen	Maksullisen toiminnan koulutettavapäivät	Kpl	10 067	6 273	10 000

Opintopolkupalvelun käyttäjämäärä kasvoi edellisvuodesta 27 prosentilla, mutta koulutuksen hakijamäärä ei yltänyt tavoitteeseen. Hakijamäärä laskee koko ajan toisen asteen yhteishaussa, koska ikäluokka pienenee ja ammatillisen toisen asteen koulutuksen osalta ”lisähaku” jäi pois. Toisaalta myöskään Opintopolku ei palvele parhaalla mahdollisella tavalla jatkuvia hakuja, joten koulutuksen järjestäjät käyttävät hakuun omia järjestelmiään. Tämä korjaantuu vuoden 2019 aikana.

Osaamisen ennakoitifoorumiin kuuluu yhteensä 288 jäsentä ja varajäsentä. Osaamisen ennakoitifoorumin jäsenkunnassa on jonkin verran vaihtelua, mikä johtuu yleensä tavanomaisista työpaikan vaihdoksista. Tavoitteeksi esitetty 35 nimeämispäätöstä on arvio, jonka toteutuminen perustuu pidemmän aikavälin tarkastelunäkökulmaan. Se, että jäsenkunnassa on vaihtuvuutta, kertoo siitä, että Osaamisen ennakoitifoorumia osaltaan uusiutuu ja toisaalta kiinnostuksesta OEF:ää kohtaan, koska lähteneen jäsenen tilalle halutaan nimetä uusi jäsen. Tämä tukee ennakkoinnin vaikuttavuutta.

Valtakunnallista palaute-, seuranta- ja arviointitietoa ei ole ollut saatavilla uudistuneesta ammatillisesta koulutuksesta siinä määrin, että 39 toimikuntaa olisivat voineet laatia raportit toimialojensa tilanteesta. ministeriön kanssa on sovittu, että kyseisiä raportteja ei laadita vuoden 2018 osalta.

Maksullisen koulutuksen koulutettavapäivien pudotukseen on selityksenä mm. asiakkaiden vähentyneissä resursseissa, kovenevassa kilpailussa ja asiakkaiden muuttuvissa odotuksissa. Näitä taklataan kevään 2019 uudistuvassa suunnitteluprosessissa.

### 1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

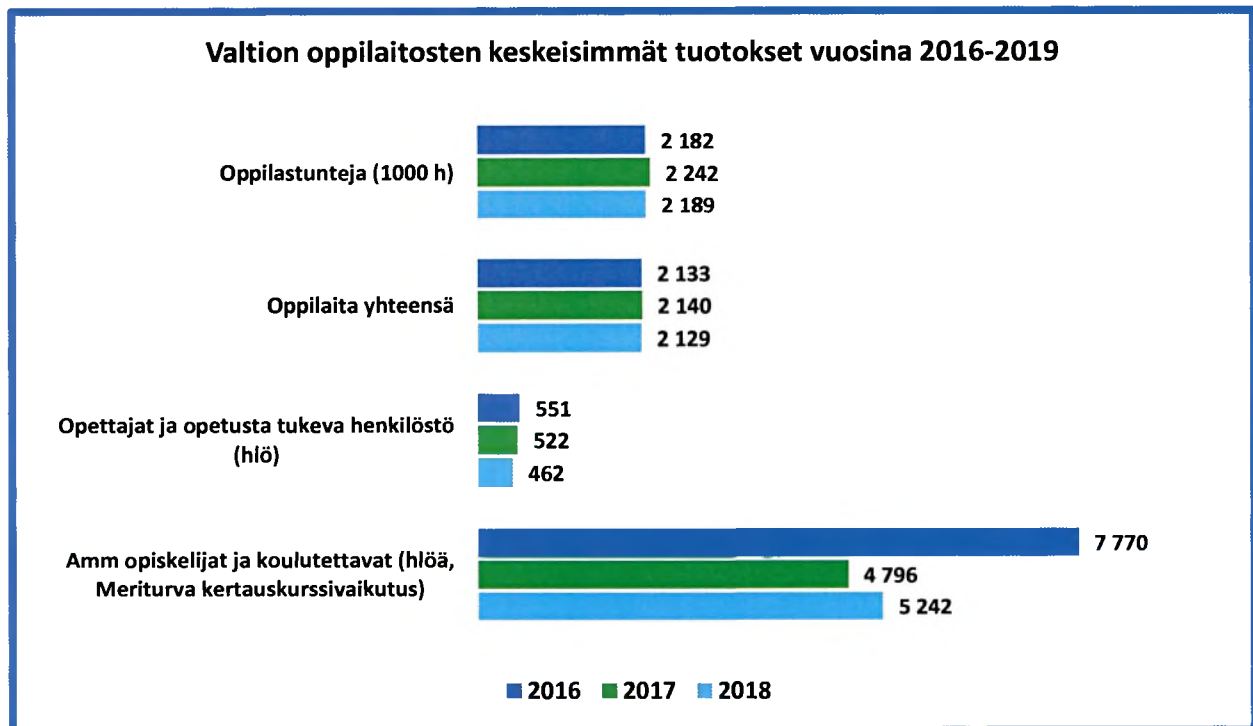
Taulukko 31. Toteuma tulossopimuksen mukaisista tavoitteista

Tavoite/ tehtävä	Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 tavoite
Päätösten käsittelyaika	Valtionavustukset	(toimin- nallisuus ei vielä käytössä järjestel- mässä)		-	
	Tutkinnon tunnustaminen	Kk/pts	3,1	3,6	3,5
Asiakastyytyväisyys	Kansainvälinen ohjelmatoiminta (joka 3. vuosi)	1 - 100	-	92	90
	Maksullinen koulutus	1 - 5	4,3	4,3	4,1
	Hakijapalaute Opintopolusta	4 - 10	8,4	8,4	8,5

### 1.5.3. Valtion oppilaitosten keskeiset tuotokset

Opetushallitus kirjanpitoyksikköön kuuluu 6 valtion oppilaitosta: kaksi kielikoulua, Valteri-koulu, Helsingin eurooppalainen koulu, Saamelaisalueen koulutuskeskus (SAKK) ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus (Meriturva). Opetushallitus vastaa näiden oppilaitosten tulosohtauksesta. Lisäksi Opetushallitus ohjaa valtion koulukotien perusopetusta sekä huolehtii Eurooppa-koulujen hallinto- ja tarkastustehtävistä.

Valtion oppilaitokset raportoivat vuosiraporteissaan tulossopimuksensa mukaisten tavoitteiden toteutumisesta. Oppilaitosten johtokunnat käsittelevät oppilaitoskohtaiset vuosiraportit ja ne käydään palautekeskusteluin läpi yhdessä Opetushallituksen tulosohtajien kanssa. Tässä tilinpäätöksessä käsitellään oppilaitosten kustannusvastaavuuslaskelmat, tuotokset, määrärahat sekä oppilaitosten henkilöstön osalta keskeisimmät tunnusluvut. Oppilaitokset sisältyvät myös tilinpäätöslaskelmiin ja niiden liitteisiin kaikilta osin.



### Kielikoulut

Valtion kielikouluja ovat Helsingissä sijaitsevat Helsingin ranskalais-suomalainen koulu ja Suomalais-venäläinen koulu.

Helsingin ranskalais-suomalainen koulu on erityisen koulutustehtävän saanut valtion kielikoulu, jossa laaja-alainen opetus painottaa monikielisyyttä, avointa mieltä, yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja. Koulu pyrkii korkeaan sivistystasoon turvallisessa oppimisympäristössä ja perehdyttää ranskan kieleen sekä ranskankieliseen kulttuuriin. Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun erityisenä tehtävänä on antaa oppilailleen ranskan kielessä ja ranskankielisessä kulttuurissa sellaiset tiedot ja taidot, että opiskelijat koulusta valmistuttuaan ovat ranskalaisuuden tuntijoita ja kielen taitajia, joilla on hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään.

Suomalais-venäläinen koulu on valtion yleissivistävä oppilaitos, jonka tehtävänä on antaa esiopetusta, perusopetusta, lukiokoulutusta ja lisäopetusta. Koulussa on aamu- ja iltapäivätoimintaa ja muuta toimintaa, kuten lukuisia kerhoja. Suomalais-venäläinen koulu on kielikoulu, jonka erityisenä koulutustehtävänä on venäjän kieleen ja kulttuuriin painottunut opetus. Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille ja

opiskelijoille tavanomaista A-venäjän perusopetusta ja lukiokoulutusta laajemmat tiedot ja taidot venäjän kielessä ja kulttuurissa.

Koulun toimintakielet ovat suomi ja venäjä. Opetusta annetaan molemmilla kielillä. Venäjän kielellä on keskeinen asema sekä oppiaineena että opetus- ja toimintakielenä. Oppilailla on mahdollisuus saavuttaa hyvä ja monipuolinen venäjän kielen taito ja venäläisen kulttuurin tuntemus sekä hyvä yleissivistys turvallisessa ja innostavassa oppimisympäristössä. Koulun oppilaat saavat suomalaisen perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot sekä jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Koulun yhteydessä toimii lukio, jossa oppilaalla on mahdollisuus jatkaa venäjän kieleen ja kulttuuriin painottunutta opetusta. Lukio-opetuksen päätteeksi opiskelijat suorittavat suomalaisen ylioppilastutkinnon.

Kielikouluissa sekä oppilasmäärät että opetustunnit ovat vakiintuneita – poikkeaman muodostaa lähinnä lukion oppilasmäärän kasvu erityisesti Helsingin ranskalais-suomalaisessa koulussa, joka on kasvanut 19 prosentilla vuodesta 2016. Kasvu on seurausta onnistuneesta markkinoinnista, jota valtion kielikoulut ovat tehneet keskinäisessä yhteistyössä.

Toiminnan laajuus/Tuotokset	2016	2017	2018
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
<b>Opetus</b>			
Oppilaita yhteensä	1 492	1 524	1 520
Esiopetuksen oppilaat	136	127	120
Esiopetuksen oppilastunnit	108 528	101 346	96 938
Perusopetuksen oppilaat	1 101	1 113	1 096
Perusopetuksen oppilastunnit	1 135 370	1 131 465	1 111 903
Lukion oppilaat	255	284	304
Lukion oppilastunnit	235 416	287 582	305 904
<b>Opetusta tukevat palvelut</b>			
Iltapäivätoiminnan oppilaat	140	159	165
Iltapäivätoiminnan oppilastunnit	93 100	105 735	109 725

### Valteri-koulu

Valteri-koulu syntyi, kun kuusi valtion koulua: Mikael-koulu, Mäntykankaan koulu, Onerva Mäen koulu, Ruskeasuon koulu, Skilla (ent. ruotsinkielinen näkövammaisten koulu ja Speres) sekä Tervaväylän koulu yhdistyivät hallinnollisesti ja toiminnallisesti elokuussa 2015. Tavoitteena on, että Valterin yhdistyminen oppilaitosverkostosta yhdeksi valtakunnalliseksi organisaatioksi parantaa palvelujen saavutettavuutta sekä tekee niistä entistä monipuolisempia ja kattavampia. Jokaisen oppilaan kuuluu saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Valteri on valtakunnallinen oppimis- ja ohjauskeskus, joka tukee lähikouluperiaatteen toteutumista. Valterin tavoitteena on, että mahdollisimman moni saa opiskella omassa lähikoulussaan ja saa siellä tarvitsemansa tuen. Valteri-koulu edistää yhdessä kotikunnan kanssa tuen tarpeessa olevan koulunkäyntiä monialaisella asiantuntijuudella. Valteri-koulu vaikuttaa yhdenvertaisen oppimisen ja koulunkäynnin tuen palvelujen saavutettavuuteen koko maassa toimipisteverkostonsa kautta. Valteri-koulun toteumat kuvaavat hyvin koulun uuden

strategian mukaista toiminnan painopisteen muutosta, inklusion tukeminen, vaativa erityinen tuki, varhainen puuttuminen, syrjäytymisen ehkäisy, osallistuminen, monikulttuurisuus ja digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen mm. tukijakson oppilasmäärän kasvu (useammalle palveluja lähikouluperiaatteella) vs. kokonaisoppilasmäärä.

Toiminnan laajuus/Tuotokset	2016	2017	2018
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
<b>Opetus</b>			
Esiopetuksen oppilaat	16	15	14
Esiopetuksen oppilastunnit	12 605	11 781	10 658
Perusopetuksen oppilaat	322	312	305
Perusopetuksen oppilastunnit	325 845	346 475	312 611
Lisäopetuksen opiskelijat	26	16	11
Lisäopetuksen oppilastunnit	27 416	31 163	11 533
Tukijaksopäivät	3 354	4 054	3 350
Tukijakson oppilaat	438	477	566
<b>Opetusta tukevat palvelut</b>			
Kuntoutustunnit	37 165	37 052	35 246
Majoitusvuorokaudet	17 941	15 705	15 058
Aamu- ja iltapäivätoiminnan oppilaat	113	123	115
<b>Asiantuntijapalvelut</b>			
Ohjauskäynnit *	1 348	1 932	919
josta ohjauskäynnit ohjaavat opettajat ja erityisluokanopettajat	887	1 058	753
josta ohjauskäynnit muu kuin opetushenkilöstö	461	874	166
Koulutustapahtumat	502	427	480
josta lähikoulutuksena- ja luentona	481	397	386
josta etäkoulutustapahtumia (monimuoto, verkko ja webinaari etc)	21	30	94
Koulutettavapäivä	15 925	13 790	15 123

\* Vuosien 2016 ja 2017 ohjauskäynnit sisältävät myös NEPSYT (= neuropsykologisen valmennuksen palveluskerrat), jota ei enää sisällytetä ohjauskäynteihin.



### Helsingin eurooppalainen koulu

Helsingin eurooppalainen koulu vastaa Euroopan kemikaaliviraston, muiden Euroopan Unionin toimielimien, ulkomailta muihin määräaikaisiin työtehtäviin tulevien sekä Suomeen palaavien perheiden lasten monikielisen opetuksen tarpeeseen tarjoamalla laadukasta opetusta esikoulusta lukioon.

Koulun erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaita kansainvälisyyteen, aktiiviseen eurooppalaiseen kansalaisuuteen, monikulttuurisuuteen, eurooppalaisiin arvoihin sekä monipuoliseen ja hyvään kielitaitoon. Oppimaan oppimisen taidot, innostuneisuuden ja motivoituneisuuden ylläpitäminen oppimista kohtaan kulkevat punaisena lankana koko koulupolun ajan. Koulun päättötutkintona on EB - tutkinto, joka antaa hyvät jatko-opintovalmiuden akateemisiin opintoihin Suomessa, Euroopassa ja muualla maailmassa.

Toiminnan laajuus/Tuotokset	2016	2017	2018
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
<b>Opetus</b>			
Esiopetuksen oppilaat	29	27	27
I kategorian oppilaat	16	16	19
II kategorian oppilaat	13	11	8
Esiopetuksen oppilastunnit	35 400	31 800	31 800
Alakoulun oppilaat	107	105	102
I kategorian oppilaat	82	76	70
II kategorian oppilaat	25	29	32
Alakoulun oppilastunnit	132 900	131 000	127 300
Yläkoulu-lukion oppilaat	141	142	151
I kategorian oppilaat	65	72	78
II kategorian oppilaat	76	70	73
Yläkoulu-lukion oppilastunnit	168 300	169 500	180 200
Oppilaat yhteensä	277	274	280
I kategorian oppilaat	163	164	167
II kategorian oppilaat	114	110	113
Oppilastunnit yhteensä	336 600	332 300	339 300
<b>Opetusta tukevat palvelut</b>			
Iltapäivätoiminnan oppilaat	132	125	123
Iltapäivätoiminnan oppilastunnit	25 000	25 160	25 600

### Saamelaisalueen koulutuskeskus

Saamelaisalueen koulutuskeskus on toisen asteen ammatillinen valtion oppilaitos. Oppilaitoksen tarkoituksena on lisätä erityisesti saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisten kotiseutualueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Saamelaiskulttuuri on SAKK:n toiminnan perusta. Tarkoituksen saavuttamiseksi SAKK tuottaa saamen kielen ja kulttuurin sekä saamelaiselinkeinojen koulutusta monipuolisesti eri kohderyhmät huomioiden lähi-, monimuoto- ja etäopetuksena sekä oppisopimuskoulutuksena.

Toiminnan laajuus/Tuotokset (tuotokset vuodelta 2018 ammatillisen reformin mukaisina)	2016 Toteuma	2017 Toteuma	2018 Toteuma
<b>Opiskelijat</b>			
ammatillinen perustutkintokoulutus	130	125	150
ammatti- ja erikoisammattitutkinnot, muu koulutus	238	148	108
työvoimakoulutus			30
saamen kielen ja kulttuurin opetus lukuvuosikoulutukset	32	36	47
saamen kielen ja kulttuurin opetus kurssitoiminta	462	501	552
<b>Opiskelijavuodet</b>			
ammatillinen perustutkintokoulutus			119
ammatti- ja erikoisammattitutkinnot, muu koulutus			7
<b>Osaamispisteet</b>			
ammatillinen perustutkintokoulutus	8 556	7 470	7 348
<b>Opiskelijatyöpäivät</b>			
saamen kielen ja kulttuurin opetus lukuvuosikoulutukset	5 650	6 745	7 163
saamen kielen ja kulttuurin opetuskurssitoiminta	4 136	4 256	4 933

### Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus (Meriturva)

Meriturvan toiminta-ajatus on tuottaa merenkulun ammattilaisille, merellisille viranomaisille, merenkulkualan opiskelijoille, alalle hakeutuville ja merellä toimiville muille sidosryhmille sekä lentävälle henkilöstölle laadukasta turvallisuuskoulutusta ja edistää turvallisuutta. Koulutus täyttää merenkulkijoiden koulutuksesta, pätevyyskirjoista ja vahdinpidosta annetut kansainväliset STCW (Standards for Training, Certification and Watch-keeping for Seafarers) -vaatimukset sekä kansalliset säädökset.

Tehtävänä ja tavoitteena on lisäksi koulutusmenetelmien ja koulutukseen oleellisesti liittyvien nykyaikaisten laitteiden ja järjestelmien kehittäminen sekä eri yhteisöjen ja organisaatioiden sisäisen toiminnan ja laiteympäristöjen turvallisuuden parantaminen. Meriturvassa otetaan huomioon sekä työelämän tarpeet ja tavoitteet että nykyaikaiset käsitykset oppimisesta. Tuotokset vuosittain vaihtelevat runsaastikin, vuosi 2016 oli huippuvuosi johtuen merenkulun pakollisesta STWC-kertauskurssista, joka tulevana vuosina jakautuu tasaisemmin – vuoden 2018 toteumat ovat kaikilta osin kasvaneet vuodesta 2017.



Toiminnan laajuus/Tuotokset	2016	2017	2018
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
Kursseja	461	289	331
Kurssipäiviä	644	435	508
Koulutettuja	6 909	3 987	4 355
Koulutettavapäiviä	9 828	5 949	6 666

### Valtion koulukodit

Valtion koulukotien toiminta perustuu Lakiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä (1379/2010). Koulukotitoiminnan tulosoikeudesta vastaa THL:n Valtion palvelut osasto ja perusopetuksen järjestämisen osalta Opetushallitus. Koulukotitoimintaa ohjaa v. 2013 hyväksytty ”Valtion koulukotien strategia vuoteen 2020”. Valtakunnallisina sijaishuollon ja perusopetuksen palveluntuottajina koulukotiyksiköiden tehtävänä on vaativimman lastensuojelun asiakasryhmän kasvattaminen, hoitaminen ja opettaminen. Koulukotien perusopetuksen tavoitteena on, että peruskoulun päättötodistuksen saavat kaikki ne nuoret, joiden kohdalla se on tavoitteena – tässä on kyse keskeisestä koulukotien vahvuustekijästä.

PERUSOPETUS	2016	2017	2018
Toiminnan laajuus/Tuotokset	Toteuma	Toteuma	Toteuma
<b>Oppilasmäärä</b>	<b>106</b>	<b>111</b>	<b>107</b>
tytöt	46	52	47
pojat	60	59	61
vieraskieliset oppilaat	9	11	13
erityistä tukea tarvitsevat oppilaat (erityisen tuen päätös)	105	111	107
tehostetun tuen piirissä olevat oppilaat	1	0	0
vuosiluokkien 1-6. oppilaat	2	2	4
vuosiluokan 7. oppilaat	13	18	15
vuosiluokan 8. oppilaat	30	27	31
vuosiluokan 9. oppilaat	52	55	52
lisäopetuksen oppilaat	10	9	5
ne oppilaat jotka eivät asu koulukodissa	9	9	3
<b>Opetushenkilöstö/oppilas</b>	<b>0,7</b>	<b>0,4</b>	<b>0,4</b>
Oppilaskohtaisten opetustuntien määrä (opetustunnit/oppilas)	208	229	250
Opetusryhmän keskimääräinen koko	5	5	5
Koulupäivien määrä	191	195	193

### Eurooppa-koulut

Opetushallitus on hoitanut Eurooppa-koulujärjestelmän hallintoon, päätöksentekoon ja kehittämiseen sekä opetuksen laadunvarmistukseen, valvontaan ja arviointiin liittyvät yleissopimuksen edellyttämät tehtävät. Toimintavuonna on suoritettu säädösten edellyttämät opettajien (4 alakoulujen ja 4 yläkoulujen opettajaa) tarkastukset. Toimikautensa päättäneiden opettajien tilalle lähetettiin kaksi esiopetuksen

opettajaa ja kaksi aineenopettajaa. Eurooppa-koulujen johtotehtävissä on tällä hetkellä yksi suomalainen henkilö, apulaisrehtorin tehtävässä.

Toiminnan laajuus/Tuotokset	2015	2016	2017	2018
	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma
Kouluja	14	14	13	13
Opettajat	29	31	27	29
Apulaisrehtorit ja muu johto (pääsihteeri 2012)	1	1	0	1
Suomalaisia oppilaita	573	620	549	525
Oppilaita yhteensä	25 903	26 709	26 877	27 176
Ylioppilastutkinnon (European Baccalaureate) suorittaneita				
Suomalaisen kieliosaston oppilaat	37	40	40	41
Tutkinnon suorittaneita yhteensä	1 769	1 850	1 993	2 077
Keskimääräiset tulokset				
Suomalaisten kieliosastojen oppilaat	78	80	80	83
Kaikki tutkintoon osallistuneet yhteensä	78	78	78	78
Järjestelmään akkreditoituja kansallisia kouluja (mm. Helsingin Eurooppalainen koulu)	11	11	13	14

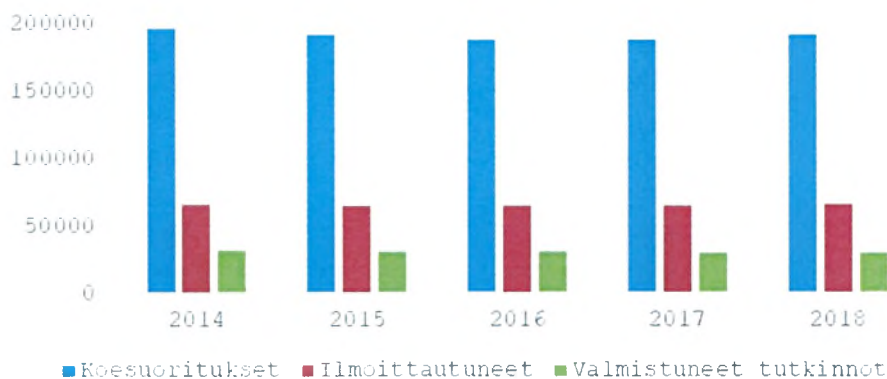
#### 1.5.4. Opetushallituksen erillisyyksiköiden keskeiset tuotokset

##### Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslian keskeiset tavoitteet vuodelle 2018 olivat ylioppilastutkinnon toimeenpano sekä siihen liittyvät kehittämistoimet. Kaikki vuoden 2018 ylioppilaskokeet järjestettiin suunnitellusti ja aikataulussa. Vuonna 2018 uusia digitaalisia kokeita olivat englannin, biologian, latinan, portugalin, espanjan, äidinkielen, suomi tai ruotsi toisena kielenä, fysiikan, kemian, venäjän ja saamen kielten kokeet. Ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistaminen on keskeinen osa hallituksen lukiokoulutuksen uudistamiskokonaisuutta. Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia on tukenut ministeriötä valmisteluprosessissa. Muutosten on tarkoitus toteutua vuosina 2019 - 2022.

Ylioppilastutkinnon saa vuosittain valmiiksi noin 30 000 henkilöä. Tutkintojen määrään vaikuttaa ikäluokan koko ja opiskelijoiden sijoittuminen lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen välillä. Tutkinnon valmiiksi saaneesta tulee ylioppilas, jos hän saa valmiiksi myös lukion oppimäärän tai muun lainsäädännön edellyttämän tutkinnon. Ylioppilaskokeisiin ilmoittautuu vuosittain noin 65 000 eri henkilöä. Osa osallistuu kokeisiin sekä syksyn että kevään tutkinnossa. Taulukosta käy ilmi valmistuneet tutkinnot, ilmoittautuneiden eri henkilöiden määrä ja koesuoritusten määrä vuosittain. Ylioppilaskokeisiin ilmoittautuneiden henkilöiden määrä on kahden viime vuoden aikana ollut taas kasvussa.

Valmistuneet tutkinnot ja ilmoittautuneet	2014	2015	2016	2017	2018
	N	N	N	N	N
Valmistuneet tutkinnot	31619	30617	30537	30189	30365
Ilmoittaneet (eri henkilöitä vuosittain)	65909	65318	64835	64994	65961
Koesuorituksia	196174	191856	188335	187908	192134



Ylioppilastutkintolautakunta järjestää kaksi kertaa vuodessa 42 koetta. Matematiikan, reaaliaineiden ja vieraiden kielten kokeet järjestetään suomeksi ja ruotsiksi. Taulukosta käy ilmi, kuinka monta koesuoritusta näissä kokeista on vuosittain tehty. Syksyllä 2018 kaikki kokeet olivat digitaalisia matematiikan kokeita lukuun ottamatta.

Koesuorituksia	Vuosi				
	2014	2015	2016	2017	2018
	N	N	N	N	N
<b>Koe</b>					
<b>Biologia</b>	7871	8065	8459	9100	9173
<b>Elämäkatsomustieto</b>	215	187	195	195	184
<b>Englanti, lyhyt</b>	880	867	818	822	825
<b>Englanti, pitkä</b>	37920	36695	36479	37491	37043
<b>Espanja, lyhyt</b>	1055	1071	1006	960	896
<b>Espanja, pitkä</b>	66	63	84	61	64
<b>Ev.lut. uskonto</b>	2324	2167	2246	2135	1737
<b>Filosofia</b>	1149	1016	1123	1155	1411
<b>Fysiikka</b>	6261	6163	6348	6474	7157
<b>Historia</b>	6899	6724	6324	6478	6074
<b>Inarinsaame, lyhyt</b>	.	1	.	.	1
<b>Italia, lyhyt</b>	147	152	99	108	114
<b>Kemia</b>	6457	6576	7149	7267	7652
<b>Koltansaame, lyhyt</b>	3	2	1	.	1
<b>Latina, lyhyt</b>	35	42	37	31	28
<b>Latina, pitkä</b>	12	3	5	8	3
<b>Maantiede</b>	4038	3890	4203	3535	3773

<b>Matematiikka, lyhyt</b>	16924	17598	15533	15846	17298
<b>Matematiikka, pitkä</b>	11904	11622	11278	11454	13154
<b>Ortodoksinen uskonto</b>	25	12	21	19	18
<b>Pohjoissaame, lyhyt</b>	11	5	5	8	3
<b>Portugali, lyhyt</b>	28	27	23	14	24
<b>Psykologia</b>	8101	8278	8157	7891	7785
<b>Ranska, lyhyt</b>	1189	1029	978	965	961
<b>Ranska, pitkä</b>	356	294	303	250	271
<b>Ruotsi toisena kielenä</b>	15	8	10	20	35
<b>Ruotsi, keskipitkä</b>	14982	13864	13156	13031	13687
<b>Ruotsi, pitkä</b>	2029	1780	1765	1566	1615
<b>Saksa, lyhyt</b>	1834	1718	1699	1619	1502
<b>Saksa, pitkä</b>	654	544	483	454	486
<b>Suomi toisena kielenä</b>	1061	1194	1203	1325	1489
<b>Suomi, keskipitkä</b>	622	546	568	477	588
<b>Suomi, pitkä</b>	2095	2121	1962	1875	1952
<b>Terveystieto</b>	15011	14380	13895	13103	11381
<b>Venäjä, lyhyt</b>	645	696	704	614	623
<b>Venäjä, pitkä</b>	367	369	386	377	405
<b>Yhteiskuntaoppi</b>	8216	8234	8472	8478	9610
<b>Äidinkieli, inarinsaame</b>	.	2	.	2	.
<b>Äidinkieli, koltansaame</b>	4	.	.	.	.
<b>Äidinkieli, pohjoissaame</b>	9	4	8	5	5
<b>Äidinkieli, ruotsi</b>	2485	2574	2510	2322	2503
<b>Äidinkieli, suomi</b>	32275	31273	30640	30373	30603
<b>Yhteensä</b>	196174	191856	188335	187908	192134

#### Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on tuottanut vuonna 2018 koulutuksen arviointisuunnitelman mukaisesti yhteensä 29 varhaiskasvatusta ja koulutusjärjestelmää koskevaa arviointia, joiden lisäksi meneillään on ollut 23 arviointihanketta. Toiminnan strategisina painopisteinä ovat olleet Koulutusjärjestelmän toimivuus ja kehittäminen, Yhteiskunnallisesti keskeiset ja kriittiset teemat, Oppimisen ja osaamisen kehittäminen arviointien avulla sekä Koulutuksen järjestäjien tukeminen laadunhallinnassa ja arviointikulttuurin vahvistamisessa. Karvin strategiaa määrittävät kotimaisen ja kansainvälisen toimintaympäristön tila sekä ennakoivan ja vaikuttavan arvioinnin tavoitteet.

Karvi on tuottanut arviointitietoa ajankohtaisten kansallisten tietotarpeiden sekä kuuden arviointisuunnitelmaan sisältyvän läpileikkaavan teeman mukaisesti. Läpileikkaavat teemat ovat: koulutusjärjestelmän ja -rakenteiden toimivuus, oppijan polun sujuvuus ja syrjäytymisen ehkäiseminen, koulutuksen tuottama osaaminen ja työelämärelevanssi, koulutuksellinen tasa-arvo, digitalisaatio sekä maahanmuuttajien integroituminen koulutusjärjestelmään.

### *Varhaiskasvatus*

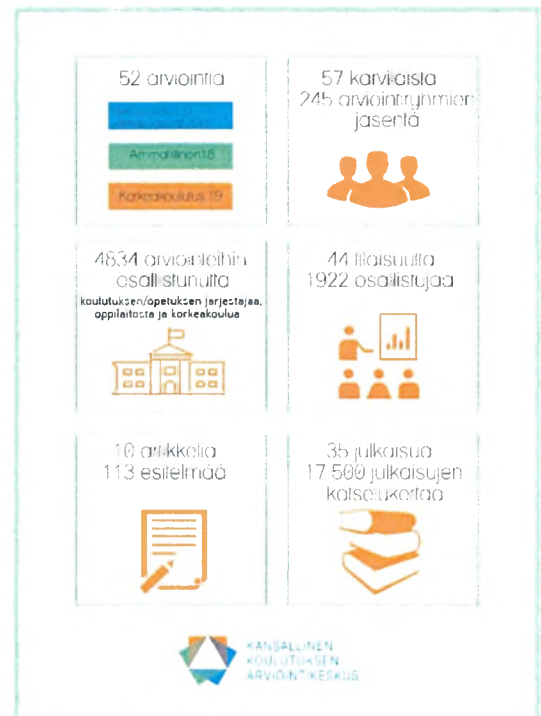
Varhaiskasvatuksessa oli vuonna 2018 meneillään kolme arviointihanketta: Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toimeenpanon arviointi, Viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun arviointi sekä Järjestäjien tukeminen laadunhallinnassa. Kaikki kolme hanketta jatkuvat edelleen. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toimeenpanon arvioinnin ensimmäinen arviointi julkaistiin syksyllä 2018. Osana järjestäjien laadunhallinnan tukea, julkaistiin Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset asiakirja.

### *Yleissivistävä koulutus*

Yleissivistävästä koulutuksesta valmistui kaksi hanketta: Oppilas- ja opiskelijahuoltolain toimeenpanon arviointi esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa ja Työrauha ja turvallinen oppimisympäristö perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Lisäksi meneillään oli kahdeksan hanketta: viisi perusopetuksen oppimistulosten arviointia ja seuraavat teema- ja järjestelmäarvioinnit: Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toimeenpanon arviointi, Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppimisen ja osaamisen arviointi sekä Kaksi- ja monikielisuuden tarkastelu ruotsinkielisissä kouluissa. Oppimistulosarviointien kehittämistä ja digitalisointia (Kansallisten oppimistulosten digitalisointi KODA) jatkettiin.

### *Ammatillinen koulutus*

Vuoden 2018 aikana valmistui seitsemän ammatillisen perustutkinnon oppimistulosten arviointia, synteesi ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointijärjestelmän arvioinnista ja oppimistulosten arviointien keskeisistä tuloksista 2007-2016, Ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuus, asiakaslähtöisyys ja toiminnan tehokkuus -hanke, Oppilas- ja opiskelijahuoltolain toimeenpanon arviointi ammatillisessa koulutuksessa sekä Yrittäjyyden ja innovaatiokapasiteetin arviointi ammatillisessa koulutuksessa. Syksyllä 2018 käynnistettiin koulutuksen järjestäjien laadunhallintajärjestelmien arviointimallin ja -kriteeristön kehittäminen. Oppimistulosten arviointijärjestelmän kehittämistä jatkettiin. Ammatillisen koulutuksen arvioinnin asiantuntijaryhmän toimikausi päättyi 30.9.2018. Ryhmä analysoi ammatillisen koulutuksen reformin vaikutukset arviointiin ja teki ehdotuksia ammatillisen koulutuksen kansallisiksi arvioinneiksi seuraavalle arviointisuunnitelmakaudelle sekä ehdotuksia ammatillisen koulutuksen arviointien kehittämiseksi.



### *Korkeakoulutus*

Kuuden suomalaisen korkeakoulun laatu järjestelmät läpäisivät Karvin toteuttaman ulkoisen auditoinnin. Näin toinen korkeakoulujen laatu järjestelmien auditointikierron saatiin päätökseen. Toisen kierroksen tuloksista tehtiin vuoden kuluessa kolme synteesiarviointia, jonka tuloksia esiteltiin korkeakoulujen vuotuisessa kehittämisseminaarissa. Yksikössä valmistauduttiin seuraavan auditointikierron julkaisemalla pilottiauditointien käsikirja. Korkeakoulutuksen arvioinnissa valmistui kolme muuta arviointia: Lääketieteen peruskoulutuksen arviointi, Yrittäjyys ja innovaatiotoiminta korkeakouluissa sekä Opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelman arviointi. Maahanmuuttajat korkeakoulutuksessa -arvioinnin ja neljä alaa (tekniikan, liiketalouden, humanistiset ja yhteiskuntatieteelliset alat) käsittävän alakohtaisen arvioinnin suunnittelu saatiin valmiiksi.

## 1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tulosopimuksen (2018 - 2019) mukaisesti Opetushallitus kehittää työyhteisöään siten, että asiantuntijuus ja osaaminen perustuvat tietoperusteisuuteen, verkostoitumiseen ja vuorovaikutukseen. Johtamis- ja esimiestyötä kehitetään valmentavaan suuntaan ja henkilöstön itseohjautuvuutta tuetaan. Työhyvinvointia edistetään ottamalla huomioon ikään ja elämäntilanteeseen liittyvät tekijät. Riittävät resurssit ydintehtävien hoitamiseen turvataan kehittämällä henkilöstörakennetta, henkilöstösuunnittelua, työtä ja osaamista sekä toimimalla verkostoyhteistyössä. Tavoitteena on hyvä työilmapiiri ja henkilöstön osaamisen tukeminen.

Vuoden 2018 aikana jatkettiin koko henkilöstön kanssa vision, mission ja tapamme toimia mukaisen työskentelyn edistämistä. Viraston kehittämistyö jatkui Opetushallitus 2.0 -ohjelmatyönä, jota myös toteutettiin henkilöstöä osallistaen ja kokeilukulttuurin hengessä. Henkilöstö kutsuttiin mukaan organisoitumisen uudistumista koskevaan keskusteluun, vaikuttavuustavoitteiden määrittelyyn ja vaikutusohjelmien valmisteluun.

Yhtenäistä johtamiskulttuuria vahvistettiin käynnistämällä kaksi kehittämishanketta. Navigointia uusissa maastoissa hankkeen toteutuksen tueksi saatiin Valtiokonttorin Kaiku-työelämän kehittämisrahaa. Valmentavan kulttuurin kehittämishanke toteutetaan yhteiskehittelyn periaatteella. Siinä painotetaan avointa vuorovaikutusta, kokeilemalla ja oppimalla etenemistä ja yhteisten tavoitteiden ohjaavaa merkitystä. Valmentavan kulttuurin kehittämiseen kutsutaan mukaan myös koko henkilöstö. Molemmat hankkeet jatkuvat vuoden 2019 aikana päällikköfoorumipäivien kokonaisuudessa, johon osallistuvat johtajien ja päälliköiden lisäksi myös vaikutusohjelmien vetäjät.

## Opetushallituksen uudistuva johtamiskulttuuri



### Navigointia uusissa maastoissa

- Yhteinen Kaiku-hanke Karvin ja YTL:n kanslian kanssa
- Tavoitteena varhaisen välittämisen keskustelutyökalujen muotoileminen ja kehityskeskustelukäytäntöjen uudistaminen

### Valmentavan kulttuurin kehittämishanke

- Esimiehille suunnattu valmennus, johon koko henkilöstö kutsutaan mukaan
- Tavoitteena johtamiskulttuurin uudistaminen kokeilujen ja yhdessä oppimisen avulla

### Päällikköfoorumipäivät – kevät 2019

- Minä esimiehenä
- Minun työyhteisöni ja käytännön ratkaisut
- Minä osana yhtenäistä Opetushallitusta
- Opetushallituksen rooli osana muuttuvaa julkishallintoa ja toimintaympäristöön kytkeytymistä

Henkilöstön vuorovaikutuskyvykkyyttä vahvistettiin perehtymällä Erätauko-konseptiin ja dialogimenetelmään, jota sovellettiin sekä Opetushallituksen sisäisissä keskusteluissa että tapaamisissa sidosryhmien kanssa (syksyllä 2018 aloitettujen alueellisten tapaamisten sarja). Dialogi on rakentava ja tasavertainen tapa keskustella ja lisätä yhteistä ymmärrystä käsiteltävästä aiheesta.

Muutoksentekijöiden verkosto jatkoi toimintaansa vuoden 2018 aikana. Verkosto on toiminut foorumina organisaation uusiutumiseen ja työelämän muutokseen liittyvälle keskustelulle. Muutoksentekijät kokoontuivat noin kerran kuukaudessa ja tapaamisissa oli esillä mm. Living lab -työtilakokeilu, oppijan mukanaolo kehittämistyössä ja kognitiivinen ergonomia.

### 1.6.1. Henkilöstön määrä ja rakenne

Taulukko 32. Henkisten voimavarojen hallinta (Opetushallitus)

Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 tavoite
HTV kaikki mom yhteensä (sis. lehtorit; ulkop. ja erill. rahoitus)	Htv	363	367	371
HTV tmenot (pl. lehtorit)	Htv	337	334,6	337
Johtajuusindeksi	1 - 5	3,09	3,06	3,4
Työtyytyväisyysindeksi (vmbaro)	1 - 5	3,4	3,38	3,5
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	%	10,0	18,0	10,0
Sairauspoissaolot (pl. lehtorit)	Pv/htv	9,3	7,3	6,0

Vuoden 2018 lopussa viraston (sisältää YTL ja Karvi) henkilötyövuosien määrä oli 427,4. Henkilöstön lähtövaihtuvuuteen lasketaan irtisanoutumiset ja eläköitymisten lisäksi pitkät palkattomat virkavapaudet ja määräaikaisten virkasuhteiden päättymisen. Kaksi viimeksi mainittua ovat olleet aikaisempaa suurempia. VMBaro-kyselyn tuottama johtajuusindeksi (3,06) ei saavuttanut asetettua tavoitetta (3,4). Sairauspoissaolojen määrä henkilötyövuotta kohden laski edellisvuodesta ollen (7,3).

### 1.6.2. Työtyytyväisyys

Työtyytyväisyystutkimus toteutettiin syys-lokakuussa 2018 VMBaro-kyselyllä, johon 71,3 % henkilöstöstä vastasi. Työtyytyväisyyden kokonaistulos oli 3,38, mikä on samalla tasolla kuin edellisenä vuonna (3,40) ja alle koko valtion tulosta (3,56).

Kyselyn tulokset kertovat melko suurista eroista osastojen ja yksiköiden välillä ja että tavoiteltu yhtenäinen toiminta- ja johtamiskulttuuri ei ole vielä toteutunut käytännössä. Opetushallituksen vision, mission ja toimintatavan käytäntöön viemisen keskeneräisyys näkyy tavoitteita ja arvoja käsittelevissä kysymyksissä. Noin 80 % vastaajista oli sitoutunut työnantajan tavoitteisiin, mutta vain noin 27 % koki niiden toteutuvan arjessa.



Työyhteisön hyvinvoinnin vahvuuksia olivat kyselyn perusteella työn sisältö ja vaikuttamismahdollisuudet. Valtaosa henkilöstöstä tietää työnsä tavoitteet hyvin ja kokee työnsä mielenkiintoisena ja haastavana (83 %). Työn itsenäisyyteen ja mahdollisuuteen vaikuttaa työn sisältöön oltiin erittäin tyytyväisiä. Osaamiseen, oppimiseen ja uudistumiseen liittyvät vastaukset hajosivat jonkin verran. Vastanneista noin 70 % koki voivansa oppia ja uudistua työssään ja useimmat kokivat osaamisen kehittämisen verkostojen (kollegat, sidosryhmät, asiakkaat) mahdolliseksi. Muita työyhteisön vahvuuksia ovat mahdollisuudet työn ja yksityiselämän yhteensovittamiseen ja kokemus oikeudenmukaisesta kohtelusta työtovereiden taholta sekä uskallus tarvittaessa uudistaa omaa työtä.

Tulosten perusteella keskeisiä kehittämiskohteita ovat johtaminen ja esimiestyö. Henkilöstö toivoo johdolta ja esimiehiltä yhtenäisempiä johtamisen linjauksia, läsnäoloa sekä avointa ja vuorovaikutteista viestintää. Kiire, liian suuri työmäärä ja hallitsemattomat uudet toimeksiannot näkyvät organisaation tukkeutumisenä ja heikentävät henkilöstön jaksamista. Opetushallituksen uudistumisen jalkauttamiseen liittyy paljon odotuksia. Johdon tehtäväksi nähdään missiosta, visiosta ja ydintehtävistä johdettujen vaikuttavuustavoitteiden johtaminen toiminnan suuntaamiseksi.

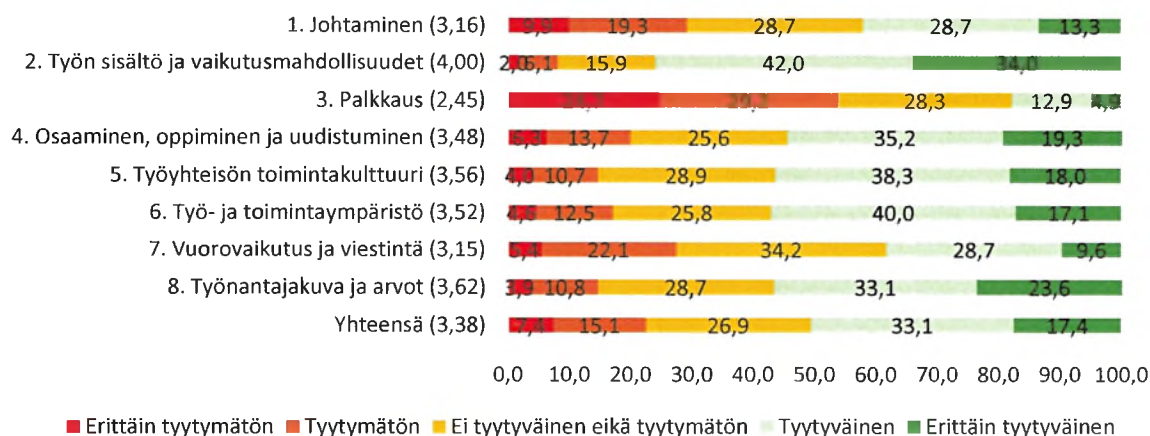
Vuorovaikutus ja viestintä ovat edellisen vuoden tapaan kriittisiä kehittämisen kohteita. Erityisiä haasteita on viestinnän avoimuudessa, oikea-aikaisuudessa ja vuorovaikutteisudessa. Tiedon jakamisen ongelmat näyttäytyvät yksiköiden sisällä sekä organisaatiotasolla vertikaalisena ja horisontaalisena.

Heikoimman arvosanan sai palkkaus. Palkkausjärjestelmän valmistelu on edennyt vuoden 2018 aikana, mutta järjestelmä ei ole vielä käytössä.

Erityistä huolta aiheutti epäasialliseen käytökseen ja häirintää liittyvät havainnot. Tuloksista kävi ilmi, että 45 % vastaajista havainnut epäasiallista käytöstä ja lähes kolmannes vastaajista oli kokenut itse epäasiallista käytöstä. Kiusaamista oli havainnut noin joka neljäs vastaajista ja kokenut noin 8 %. Yksiköiden tilanne vaihtelee epäasiallisen käytöksen ja häirinnän osalta suuresti. Vuoden 2018 aikana työsuojelutoimikunta laati toimintaohjeet häirinnän ja epäasiallisen kohtelun käsittelemiseksi. Johtotiimin linjauksen mukaan Opetushallituksessa on nollatoleranssi epäasiallisen käytöksen ja häirinnän suhteen ja väärinkäytöksiin puututaan välittömästi.

Työtyytyväisyyskyselyssä selvitettiin ylimääräisellä kysymyksellä henkilöstön näkemystä OPH 3.0:n uudistumisen suunnasta. Ainoastaan noin puolet vastaajista piti muutoksen suuntaa oikeana. Täysin eri mieltä muutoksen suunnasta oli 11 % vastaajista ja noin 40 % ei osannut sanoa. Tämä kertoo toimintakulttuurin muutoksen keskeneräisyydestä. OPH3.0 tavoitteet eivät toteudu, mikäli tapamme toimia (luomme avoimuudella luottamusta, muotoilemme yhdessä ratkaisuja, uskallamme uudistua oppijan parhaaksi, elämme kuten opetamme) eivät toteudu vahvemmin arjen työssä.

## Työtyytyväisyys 2018



### 1.6.3. Toimitilat

Opetushallituksen tilatehokkuutta on lisätty työpisteitä tiivistämällä. Nykyistä tilatehokkuutta laskevat kerrosten suurehkot aulatilat, joita toisaalta hyödynnetään tehokkaasti ryhmätyötilana ja kokouskäytössä. Tilojen toimivuutta ja tilatehokkuutta voidaan lisätä tilojen kehittämällä uusia työntekotapoja tukeviksi. Valtion toimitilastrategian mukaan toimintayksiköiden toimitilat ovat muuntojoustavia, viihtyisiä, terveellisiä ja esteettömiä. Tilojen tulee tukea tuloksellista toimintaa ja olla kustannustehokkaita. Lisäksi Valtion Työ 2.0 -ohjelma sekä Opetushallituksen oma OPH 3.0 uudistamistyö asettavat toiminnalle, toimintakulttuurille ja työnteon muodoille kehittämistavoitteita, joita tilaratkaisujen tulisi tukea.

Opetushallituksen nykyiset tilat eivät nykyisellään ole toimitilastrategian mukaisia ja tukevat rajallisesti edellä todettuja kehittämistavoitteita. Tämän johdosta Opetushallitus on vuoden 2018 aikana selvittänyt yhteistyössä Senaattikiinteistöjen kanssa Opetushallituksen toimitilakehityksen tarpeita sekä arvioinut, miten ja millaisessa muodossa valtion virastoille laadittu yleinen monitilaratkaisuun perustuva työympäristökonsepti soveltuisi Opetushallituksen tilaratkaisuksi.

Vuoden 2018 perusselvityksen ja yleisluontoisen suunnittelun perusteella Opetushallitus on päättänyt jatkaa monitilaratkaisuun perustuvaa suunnittelua hankesuunnitteluvaiheella, jolle on varattu aikaa maaliskuuhun 2019 asti. Hankesuunnitteluvaiheen jälkeen Opetushallitus arvioi tilahankkeen toiminnallisen ja taloudellisen tarkoituksenmukaisuuden ja tekee lopullisen päätöksen hankkeeseen ryhtymisestä.

## 1.7. Tilinpäätösanalyysi

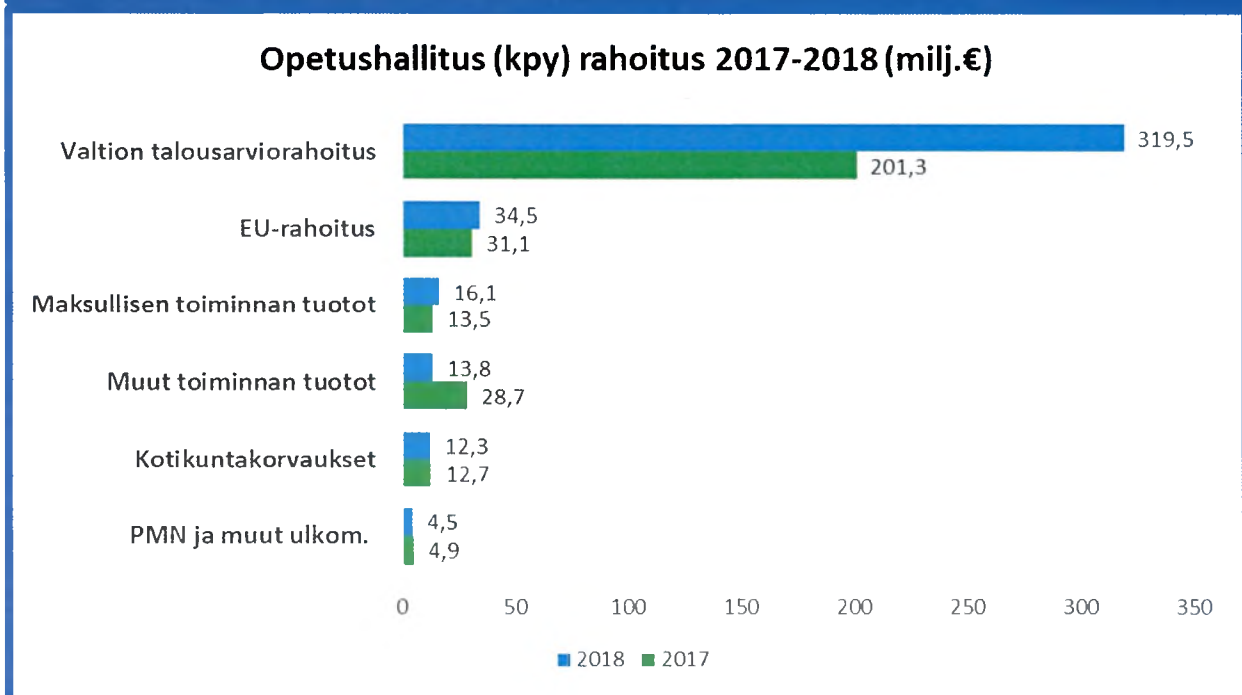
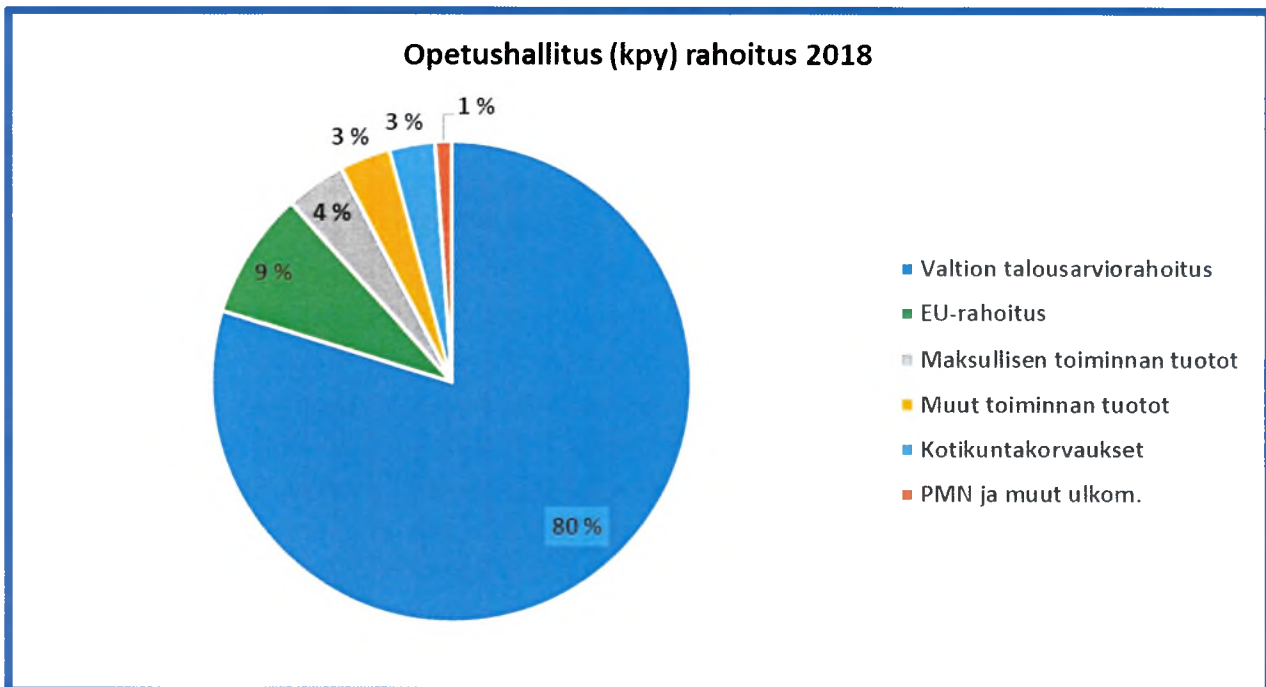
Kansallinen koulutuksen arviointikeskus ja Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia siirtyivät 1.1.2018 Opetushallituksen erillisyyksiköiksi. Erillisyyksiköiden osalta ei ole esittää vertailutietoja edelliseltä vuodelta, koska ne ovat sisältyneet opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikkötasoihin lukuihin. Tilinpäätösanalyysi laskelmineen kattaa koko Opetushallituksen kirjanpitoyksikön, sisältäen myös valtion oppilaitokset.

### 1.7.1. Rahoituksen rakenne

Opetushallituksen kokonaistalous vuonna 2018 oli yhteensä 400,7 milj. euroa. Talousarvion kautta Opetushallituksella oli käytössään määrärahoja 319,5 milj. euroa (sisältää ent. virastoilta vuodelta 2017 siirtyneet talousarviotilien siirtomäärärahat 60 milj. euroa). EU-rahoitusta saatiin käyttöön runsaat 34 milj. euroa sekä valtion yleissivistävien oppilaitosten toimintaan kotikuntakorvauksia 12,3 milj. euroa. Maksullisesta toiminnasta (16 milj. euroa) YTL:n osuus oli 42 % (6,8 milj. euroa) ja valtion oppilaitosten osuus 35 % (5,7 milj. euroa). Talousarviorahoitusta oli kaikkiaan 80 prosenttia ja muuta ulkopuolista rahoitusta 20 prosenttia. Siirtomenoja maksettiin 175,4 milj. euroa eli n. 44 prosenttia koko taloudesta.

**Taulukko 33.** Opetushallituksen rahoitus 2018 ja sen muutos.

Rahoituksen rakenne (kpy) Milj. €	2018
Valtion talousarviorahoitus	319,52
EU-rahoitus	34,46
Maksullisen toiminnan tuotot	16,14
Muut toiminnan tuotot	13,79
Kotikuntakorvaukset	12,34
PMN ja muut ulkom.	4,46
<b>Yhteensä</b>	<b>400,71</b>



### 1.7.2. Talousarvion toteutuminen

Opetushallitukselle myönnettiin vuoden 2018 valtion talousarviosta kaiken kaikkiaan n. 260 milj. euroa. Lisäksi tilikaudella oli käytettävissä siirtyneitä määrärahoja n. 60 milj. euroa (23 % määrärahoista), jolloin käytettävissä oli yhteensä 320 milj. euroa tilikauden menoihin. Määrärahojen kokonaiskäyttö oli 241 milj. euroa. Vuodelle 2019 siirtyi runsaat 76 milj. euroa eli 24 %. Siirtomäärärahakanta kasvoi edellisvuodesta 16 milj. eurolla. Käytettävissä olevista arviomäärärahoista, joita oli 88,5 milj. euroa, jäi käyttämättä valtionavustuksina 2,7 milj. euroa. Käyttämättä jääneitä siirtyneitä määrärahoja, joita ei voitu enää siirtää vuodelle 2019, peruutettiin yhteensä 33 600 euroa.

Vuoden 2018 talousarviossa nettotutettaviin talousarviotileihin esitetty bruttotuloarvio oli 69,5 milj. euroa, tilikauden toteumaksi kertyi 77,6 milj. euroa.

Opetushallituksella (virasto) oli vuoden 2018 talousarviossa osoitettuja toimintamenoja käytettävissään 68,7 milj. euroa ja lisäksi siirtyneitä määrärahoja 15,5 milj. euroa, yht. 84,2 milj. euroa. Vuodelle 2019 siirtyi 20,9 milj. euroa. Ns. perustoimintamenoja siirtyi 1,4 milj. euroa. Muilta toimintamomentin alajaottelun kohdista siirtyi vuodelle 2019 yhteensä 19,5 milj. euroa, suurin osa (n. 9,9 milj. euroa) vuoden 2018 ensimmäisessä lisätalousarviossa Opetushallitukselle myönnettyä määrärahaa Uusi peruskoulu - ohjelman toteuttamiseen sekä 7,1 milj. euroa opetustoimen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen tarkoitettua määrärahaa.

Valtion oppilaitosten toimintamenojen kokonaiskäyttö, 47,7 milj. euroa, jäi 2,3 milj. euroa alle vuotuisen talousarviomäärärahan (50 milj. euroa), josta syystä oppilaitosten siirtomäärärahakanta kasvoi entisestään lisää vastaavalla summalla. Vuodelle 2019 siirtyi 22 milj. euroa.

Vuoden 2018 talousarviossa Opetushallitukselle myönnettiin valtuus suomalais-venäläisen koulun uusien tilojen vuokrasopimuksen tekemiseen vuodesta 2021 alkaen. Vuokravaluutta myönnettiin siten, että koulun vuokramenot saivat olla vuositasolla yhteensä enintään 2,7 milj. euroa. Valtuutta ei käytetty vuoden 2018 aikana.

### **1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma**

#### **Toiminnan tuotot**

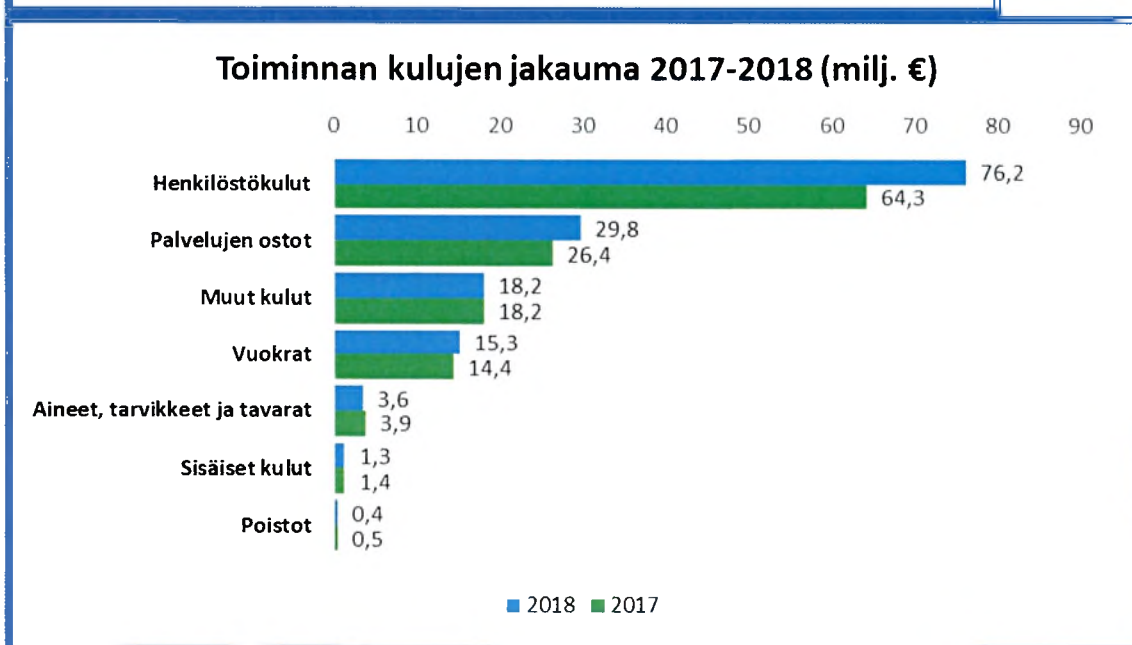
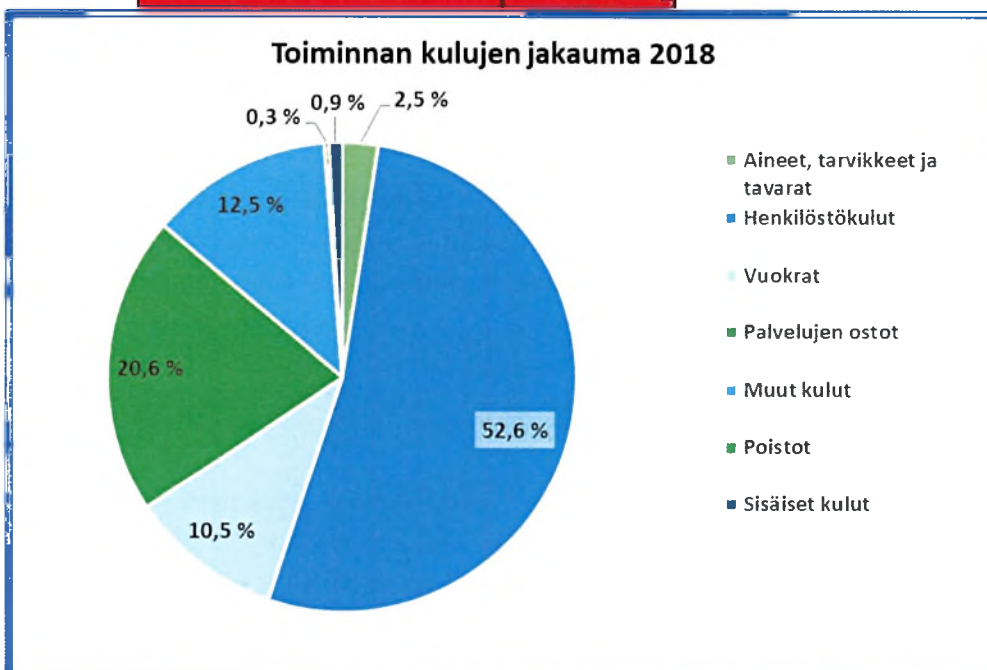
Opetushallitus kirjanpitoyksikön toiminnan tuotot olivat vuonna 2018 yhteensä 29,9 milj. euroa. Muutosta edelliseen vuoteen 12,1 milj. euroa. Toiminnan tuotoista maksullisen toiminnan tuottoja oli tästä 54 % (16,1 milj. euroa), josta julkisoikeudellisen toiminnan tuotot olivat 9,5 milj. euroa. Opetushallituksen (virasto) maksullisen liiketoiminnan volyyymi oli 2,8 milj. euroa ja julkisoikeudellisen volyyymi 0,6 milj. euroa. Muut toiminnan tuotot olivat 13,4 milj. euroa, joka kertyi pääosin yhteisrahoitteisesta toiminnasta sekä muista yhteistoiminnan korvauksista.

#### **Toiminnan kulut**

Toiminnan kulut olivat kertomusvuonna yhteensä 145,4 milj. euroa. Toiminnan kuluista 52 prosenttia muodostuu henkilöstökuluista, 76,2 milj. euroa, josta Opetushallituksen (virasto, sisältäen ulkomaan lehtorit) osuus on 32,3 milj. euroa. Palvelujen ostot olivat toiseksi suurin kuluerä 20 prosentin osuudella (29,8 milj. euroa) ja erilaiset vuokramenot kattavat 10 prosenttia kuluista yht. 15,3 milj. euroa. Tästä Opetushallituksen (virasto) osuus on 2,9 milj. euroa. Muut kulut, 18,2 milj. euroa, sisältävät Kopiosto ry:lle ja AV-Tuottajien tekijänoikeusyhdistykselle maksetut käyttöoikeuskorvausmaksut 14,1 milj. euroa. Sisäiset kulut, 1,3 milj. euroa, koostuvat pääosin valtion koulukodeille myönnettyistä määrärahoista perusopetuksen järjestämiseen. – Alla olevassa taulukossa ei ole otettu huomioon valmisteveraston lisäystä.

Taulukko 34. Toiminnan kulut 2018 ja niiden muutos.

Toiminnan kulut (1 000 €)	2018
Henkilöstökulut	76 217
Palvelujen ostot	29 789
Muut kulut	18 161
Vuokrat	15 262
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 579
Sisäiset kulut	1 330
Poistot	450
<b>Yhteensä</b>	<b>144 786</b>



## Rahoitustuotot, siirtotalouden tuotot ja kulut

Rahoitustuotot, 47 027,99 euroa, koostuvat pääosin valtionavustusten takaisinperintöjen koroista. Siirtotalouden tuotot olivat vuonna 2018 yhteensä 51,3 milj. euroa. Tuotot paikallishallinnolta, 12,3 milj. euroa, koostuivat suurimmaksi osaksi valtion oppilaitoksille maksetuista oppilaiden kotikuntakorvauksista. Tuotot EU:n toimielimiltä ja muilta elimiltä 34,5 milj. euroa, koostuu Erasmus plus -apurahaohjelmien sekä Euroopan Unionin muihin ohjelmiin saatavasta rahoituksesta. Muut siirtotalouden tuotot ulkomailta, 4,5 milj. euroa, koostuu Pohjoismaiden ministeriöneuvoston (PMN) myöntämästä rahoituksesta.

Opetushallitus maksoi valtionavustuksia ja apurahoja vuonna 2018 yhteensä 177,1 milj. euroa. Kyseinen summa ei sisällä omaehtoisia palautuksia tai takaisin perintöjä. Maksetut valtionavustukset sisältävät muilta kirjanpitoyksiköiltä saatua rahoitusta yhteensä 3,6 milj. euroa. Valtionavustusten palautuksia ja takaisin perintöjä vuonna 2018 oli noin 1,7 milj. euroa.

### 1.7.4. Tase

Opetushallitus kirjanpitoyksikön taseen loppusumma vuonna 2018 oli 32,6 milj. euroa. Käyttöomaisuuden suurimmat erät olivat rakennukset (873 000 euroa), koneet ja laitteet (789 800 euroa), kalusteet (165 300 euroa) sekä muut pitkävaikutteiset menot (759 400 euroa).

Vaihto-omaisuus, 0,8 milj. euroa, muodostuu pääosin Opetushallituksen oppikirjoista ja muista koulutusmateriaaleista.

Lyhytaikaiset saamiset olivat kertomusvuonna yhteensä 6,6 milj. euroa. Suurin tähän kohdistunut erä oli muihin lyhytaikaisiin saamisiin kirjatut ulkoministeriön maksamat ulkomaisiin korkeakouluohjelmiin kohdistuneet apurahat 3,4 milj. euroa. Myyntisaamiset olivat kertomusvuonna yhteensä 1,9 milj. euroa. Siirtosaamisia oli yhteensä 468 800 euroa.

Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat olivat vuonna 2018 yhteensä 22,6 milj. euroa. Muut pankkitilit, 20,3 milj. euroa, koostuu Opetushallituksen ns. saldollisista pankkitileistä, joilta maksetaan EU-rahoitteisiin apurahaohjelmiin sekä PMN:n ohjelmiin liittyviä apurahoja ja avustuksia. Kertomusvuonna saldollisista pankkitileistä lopetettiin Lifelong Learning Programme -ohjelman ja Erasmus+ -ohjelmaan kuuluneen Youth in Action -ohjelman hallinointiin käytetyt pankkitilit. Uutena saldollisena pankkitilinä avattiin Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman hallinointiin käytettävä tili.

Muut rahat ja pankkisaamiset, 2,3 milj. euroa, koostuu pääosin Valteri-koulun Skillan toimipisteen rahastoiduista testamentteilla saadusta varoista 2,0 milj. euroa. Rahaston arvostus on tarkistettu vuoden 2018 tilinpäätöksessä talousarvioasetuksen 66 c §:n mukaiseksi. Valteri-koulu Onervan toimipisteellä oli pienempiä rahastoituja varoja yhteensä 0,3 milj. euroa.

Lyhytaikaiset velat olivat kertomusvuonna yhteensä 47,9 milj. euroa. Suurin osa, 21,7 milj. euroa, koostuu pääosin saatuihin ennakoihin kirjatuista EU- ja PMN- rahoitteisten apurahaohjelmien rahoituksesta. Siirtovelat, 9,4 milj. euroa, koostuu koko kirjanpitoyksikön lomapalkkavelasta 9,1 milj. euroa sekä muista siirtoveloista 255 400 euroa.

## **1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma**

Opetushallituksen johto vastaa siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt, jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen, viraston vastattavana ja välitettävänä olevien varojen hoidon sekä viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Opetushallituksen sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan arviointi perustuu toiminnan normaaliin seurantaan ja sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen havaintoihin sekä henkilöstötyytyväisyyskyselyyn. Osaston johtajat arvioivat valtiovarainministeriön controller -toiminnon laatiman arviointikehikon mukaisesti sisäisen valvonnan toimivuutta, jonka lisäksi sisäinen tarkastus teki Opetushallituksen henkilöstölle arviointikehikkoon perustuvan kyselyn sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.

Arvioiden perusteella Opetushallituksen sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta täyttää olennaisilta osin sille säädetyt vaatimukset.

Yhtenäisen toimintakulttuurin rakentaminen jatkui vuonna 2018 OPH3.0 -työssä, jonka keskeinen tavoite oli asiakaslähtöisen, yhtenäiseen johtamisjärjestelmään toimintansa rakentava sekä rakenteiltaan 1.1.2019 uudistunut organisaatio, joka mahdollistaa vision, mission ja määriteltyjen toimintatapojen mukaisen työskentelyn.

Toimintatapojen jalkauttaminen vaatii organisaatiolta olemassa olevan toiminnan arviointia uuden kehittämisen rinnalla. Vastuullisen muutosjohtamisen näkökulmasta vuoden 2019 kehitysteemaksi Opetushallituksessa on asetettu toiminnan priorisointi, joka on välttämätöntä vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi, työn kuormittavuuden tasaamiseksi sekä työhyvinvoinnin varmistamiseksi muutostilanteessa.

Kunkin valtion oppilaitoksen johto vastaa oman oppilaitoksensa osalta sisäisen valvonnan toimivuudesta ja on toteuttanut sisäisen valvonnan tilan arvioinnin valtiovarain controller -toiminnon arviointikehikon mukaisesti. Oppilaitoskohtaiset sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumat esitetään oppilaitosten tuloksellisuusraporteissa.

## **1.9. Arviointien tulokset**

Opetushallituksesta ei ole kertomusvuonna tehty ulkoista arviointia.

## **1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä**

### **1.10.1. Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot**

Opetushallitus teki valtionavustushankkeeseen kohdistetun tarkastuksen jälkeen poliisille tutkintapyyntöä epäillyn väärinkäytöksen johdosta. Avustussumma oli 91 000 euroa, josta osa on käytetty avustuspäätöksestä poikkeavaan tarkoitukseen. Tutkinta on kesken, eikä asia ole toistaiseksi edennyt syyteharkintaan.



### **1.10.2. Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot**

Valtionavustusten takaisinperintäpäätöksiä tai valtionavustusten ja apurahojen käyttämättä jääneen osan laskutuksia tehtiin 220 kpl, yhteissummaltaan 1,5 milj. euroa. Niiden pääasiallinen syy oli ylimaksatus eli käyttämätön avustus tai apuraha, ja suurin osa kohdistui liikkuvuus ja koulutusyhteistyöhankkeisiin. Vain yhdessä tapauksessa oli syynä käytönvastaisuus. Avustusten omaehtoisia palautuksia oli 1,6 milj. euroa.

## 2. Opetushallituksen talousarvion toteumalaskelma





29.01.02.2.1. Ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyyntin liikeloudellisten suoritteitten hintojen alentaminen (EK) (enintään)	620 000,00	620 000	620 000,00	0,00	620 000,00	0,00	0,00	620 000,00	620 000,00	0,00
29.01.02.2.2. Avustukset vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK) (enintään)	80 000,00	80 000	80 000,00	0,00	80 000,00	0,00	0,00	80 000,00	80 000,00	0,00
29.01.02.2.3. Avustus saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK)	500 000,00	500 000	500 000,00	0,00	500 000,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00
29.01.02.2.4. Opetustoimen ml. varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen (EK)	15 006 000,00	15 006 000	7 097 690,80	7 908 309,20	15 006 000,00	0,00	10 192 789,30	25 198 789,30	17 290 480,10	7 908 309,20
29.01.02.2.5. Kielitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano, auktorisoitujen kääntäjien koulutus ja tutkintojen kehittäminen sekä oikeustulkintakirjaston kehittäminen ja ylläpito (EK)	524 000,00	524 000	182 612,18	341 387,82	524 000,00	0,00	177 427,91	701 427,91	360 040,09	341 387,82
29.01.02.2.6. Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestäminen ja tunnettuuden lisääminen (47 htv) (EK)	1 600 000,00	1 600 000	1 418 354,90	181 645,10	1 600 000,00	0,00	118 205,49	1 718 205,49	1 536 560,39	181 645,10
29.01.02.2.7. Opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihto sekä virkamiesvaihtoon myönnettävät stipendit, apurahat ja avustukset (EK)	2 870 000,00	2 870 000	1 776 880,21	1 093 119,79	2 870 000,00	0,00	462 879,01	3 332 879,01	2 239 759,22	1 093 119,79
29.01.02.2.8. Uusi peruskoulu -ohjelman toteuttaminen (EK)		10 000 000	63 236,64	9 936 763,36	10 000 000,00	0,00		10 000 000,00	63 236,64	9 936 763,36
29.01.02.2.9. Euroguidance-toimintaan (EK)		80 000	47 013,08	32 986,92	80 000,00	0,00		80 000,00	47 013,08	32 986,92
29.01.02.3. Kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menot (EK) (enintään)		14 128 000	14 122 010,00	5 990,00	14 128 000,00	0,00		14 128 000,00	14 122 010,00	5 990,00
29.01.03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)		7 489 000	2 097 381,26	5 391 618,74	7 489 000,00	0,00		7 489 000,00	2 097 381,26	5 391 618,74
29.01.03.1. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (EK) (enintään)		3 655 000	898 258,03	2 756 741,97	3 655 000,00	0,00		3 655 000,00	898 258,03	2 756 741,97
29.01.03.2. Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia (EK) (enintään)		3 834 000	1 199 123,23	2 634 876,77	3 834 000,00	0,00		3 834 000,00	1 199 123,23	2 634 876,77

29.01.04. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)							3 290 092,61	3 290 092,61	3 290 092,61	0,00
29.01.21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	452 000,00	452 000	306 855,32	145 144,68	452 000,00	0,00	125 791,29	577 791,29	421 484,27	145 144,68
29.01.22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)							5 990,00	5 990,00	5 990,00	0,00
29.01.22.1.Kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksaminen							5 990,00	5 990,00	5 990,00	0,00
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	9 375 465,28	10 375 045	10 375 044,99		10 375 044,99	0,00				
29.01.53. Eräät turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset (siirtomääräraha 2 v)	339 900,00	7 039 900	3 758 260,02	3 281 639,98	7 039 900,00	0,00	1 788 279,93	8 828 179,93	5 546 539,95	3 281 639,98
29.10.01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	42 183 000,00	41 561 000	21 345 397,11	20 116 002,05	41 461 399,16	99 600,84	18 293 897,52	59 854 897,52	39 639 294,63	20 116 002,05
29.10.01.1. Kielikoulut	4 102 000,00	3 327 000	-99 600,84	3 327 000,00	3 227 399,16	99 600,84	3 940 831,09	7 267 831,09	3 841 230,25	3 327 000,00
29.10.01.2. VALTERI-koulu	31 462 600,00	31 991 000	17 548 590,94	14 442 409,06	31 991 000,00	0,00	11 749 659,75	43 740 659,75	29 298 250,69	14 442 409,06
29.10.01.3. Koulukotien perusopetus	1 259 700,00	1 011 000	148 323,65	862 676,35	1 011 000,00	0,00	1 159 084,77	2 170 084,77	1 307 408,42	862 676,35
29.10.01.4. Eurooppa-koulut	1 998 700,00	2 013 000	1 345 750,00	667 250,00	2 013 000,00	0,00	418 822,56	2 431 822,56	1 764 572,56	667 250,00
29.10.01.5. Helsingin eurooppalainen koulu	3 360 000,00	3 219 000	2 402 333,36	816 666,64	3 219 000,00	0,00	1 025 499,35	4 244 499,35	3 427 832,71	816 666,64
29.10.02. Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)							1 323 400,74	1 323 400,74	1 323 400,74	0,00
29.10.20. Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	21 170 000,00	28 619 229	15 433 183,78	13 186 045,22	28 619 229,00	0,00	8 966 393,23	37 585 622,23	18 100 603,56	19 485 018,67
29.10.20.1. Yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis-, koulutus- ja arviointihankkeet, EU- ja OECD-hankkeet, tilastoinnin, tietoteknisten palvelujen sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien rahoitus (KPY)	670 000,00	1 086 870	397 950,25	688 919,75	1 086 870,00	0,00	2 263 168,61	3 350 038,61	2 238 763,09	1 111 275,52

29.10.20.2. Digitaalisten oppimateriaalien käyttöönoton vauhdittaminen, digioppimisen kokeilut ja kehittäminen, kielikokeilut, taiteen perusopetuksen saavutettavuuden edistäminen sekä lukuvuonna 2018-2019 lukiokoulutuksen tutoropettajamallin pilotointi (EK)(enintään)	20 500 000,00	24 701 859	13 815 559,47	10 886 299,53	24 701 859,00	0,00	6 535 724,62	31 237 583,62	14 484 937,08	16 752 646,54
29.10.20.4. Digitaalisuutta hyödyntävien työtapojen päivittämisen tukeminen opetuksessa (KPY)	0,00	20 500	20 500,00	0,00	20 500,00	0,00	40 500,00	61 000,00	50 729,33	10 270,67
29.10.20.6. Vapaan sivistystyön kehittämis-, tutkimus-, arviointi- ja seurantahankkeista sekä elinikäiseen oppimiseen liittyvästä EU- ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen sekä avustusten maksaminen (EK) (enintään)	0,00	10 000	171,01	9 828,99	10 000,00	0,00	127 000,00	137 000,00	127 171,01	9 828,99
29.10.20.7. Vaativan erityisen tuen kehittäminen (KPY)		800 000	99 761,05	700 238,95	800 000,00	0,00		800 000,00	99 761,05	700 238,95
29.10.20.8. Oppimateriaalikustannusten alentamiseen kannustavien ratkaisujen kehittäminen (KPY)		2 000 000	1 099 242,00	900 758,00	2 000 000,00	0,00		2 000 000,00	1 099 242,00	900 758,00
29.10.30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	26 152 445,47	73 010 000	70 295 874,00		70 295 874,00	2 714 126,00				
29.10.30.09. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (EK) (enintään)	45 000,00									
29.10.30.09.2. Avustukset kristillisten koulujen toimintaan	45 000,00									
29.10.30.11. Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	671 799,36	700 000	584 000,00		584 000,00	116 000,00				
29.10.30.12. Avustukset muille kuin opetustuntikohtaista valtionavustusta saaville taiteen perusopetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	111 000,00	150 000	112 000,00		112 000,00	38 000,00				

29.10.30.13. Yleissivistävän koulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä koulujen ja oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen kansainväliseen toimintaan (EK) (enintään)	4 874 500,00	5 575 000	5 563 940,00	5 563 940,00	11 060,00
29.10.30.14. Kielikylpytoiminta (EK) (enintään)	842 000,00	842 000	842 000,00	842 000,00	0,00
29.10.30.16. Nuorisotakuusta yhteisötakuun suuntaan - hankkeen toteutukseen liittyviin koulupudokkuutta ehkäiseviin toimiin (EK) (enintään)	300 000,00	300 000	300 000,00	300 000,00	0,00
29.10.30.17. Kerhotoiminnan tukeminen (EK) (enintään)	5 865 000,00	5 865 000	5 865 000,00	5 865 000,00	0,00
29.10.30.18. Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisiin menoihin (KPY)	296 146,11	300 000	287 062,00	287 062,00	12 938,00
29.10.30.19. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (EK) (enintään)	47 687,00	75 000	36 678,00	36 678,00	38 322,00
29.10.30.20. Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä sekä heidän muun opetuksensa tukeminen (EK) (enintään)	13 099 313,00	16 975 000	14 477 506,00	14 477 506,00	2 497 494,00
29.10.30.24. Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, esi- ja perusopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja opetusryhmäkoon pienentämiseen (EK) (enintään)	0,00	42 228 000	42 227 688,00	42 227 688,00	312,00
29.10.30.24.1. Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, esi- ja perusopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja opetusryhmäkoon pienentämiseen (KPY)		30 228 000	30 227 904,00	30 227 904,00	96,00
29.10.30.24.2. Peruskoulun alueellisen eriarvoistumisen torjuntaan (KPY)		10 000 000	9 999 784,00	9 999 784,00	216,00

29.10.30.24.3. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseen		2 000 000	2 000 000,00		2 000 000,00	0,00
29.10.31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	5 323 250,00	14 209 000	14 198 150,00		14 198 150,00	10 850,00
29.10.31.2. Valtionavustukset (EK) (enintään)	5 323 250,00	14 209 000	14 198 150,00		14 198 150,00	10 850,00
29.10.31.2.1. Ylimääräiset avustukset (KPY)	200 000,00	100 000	100 000,00		100 000,00	0,00
29.10.31.2.1.2. Kansanopistot (KPY)	150 000,00	50 000	50 000,00		50 000,00	0,00
29.10.31.2.1.4. Kesäyliopistot (KPY)	50 000,00	50 000	50 000,00		50 000,00	0,00
29.10.31.2.2. Laatu- ja kehittämisavustukset (KPY)	950 000,00	1 040 000	1 033 500,00		1 033 500,00	6 500,00
29.10.31.2.2.1. Kansalaisopistot (KPY)	950 000,00	1 040 000	1 033 500,00		1 033 500,00	6 500,00
29.10.31.2.3. Opintoteliavustukset (KPY)	2 358 250,00	11 166 000	11 161 750,00		11 161 750,00	4 250,00
29.10.31.2.3.1. Kansalaisopistot (KPY)	966 500,00	5 500 000	5 500 000,00		5 500 000,00	0,00
29.10.31.2.3.2. Kansanopistot (KPY)	1 154 000,00	5 516 000	5 511 750,00		5 511 750,00	4 250,00
29.10.31.2.3.3. Opintokeskukset (KPY)	237 750,00	150 000	150 000,00		150 000,00	0,00
29.10.31.2.4. Nuorisotakuun opintoteliavustukset (KPY)	1 815 000,00	1 903 000	1 902 900,00		1 902 900,00	100,00
29.10.31.2.4.1. Kansalaisopistot (KPY)	860 000,00	863 000	863 000,00		863 000,00	0,00
29.10.31.2.4.2. Kansanopistot (KPY)	955 000,00	1 040 000	1 039 900,00		1 039 900,00	100,00
29.10.51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	1 206 000,00	1 276 000	1 276 000,00		1 276 000,00	0,00
29.10.51.1. Valtionavustus yleissivistävän koulutuksen järjestöille (EK)	271 000,00	1 276 000	1 276 000,00		1 276 000	0,00
29.10.51.1.1. Valtionavustus yleissivistävän koulutuksen järjestöille (KPY)		271 000	271 000,00		271 000,00	0,00
29.10.51.1.2. Suomi-koulujen toiminnan tukeminen (KPY)		579 000	579 000,00		579 000,00	0,00
29.10.51.1.3. Kansanvalistusseuran ylläpitämän Etäkoulu Kulkurin ja kotiperuskoulu/hemgrundskola-toiminnan tukeminen (KPY)		298 000	298 000,00		298 000,00	0,00
29.10.51.1.4. Kesälukioseura ry (KPY)		128 000	128 000,00		128 000,00	0,00
29.10.51.2. Eräiden naisjärjestöjen valtionavustuksista annetun lain mukaisiin avustuksiin (EK)	659 000,00	0	0,00		0,00	0,00



29.20.30.11. Avustukset ammatillisen erityisopetuksen kehittämiseen ja työelämälähtöisyyden vahvistamiseen (EK) (enintään)	851 000,00										
29.20.30.12. Avustukset ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöjen ja koulutuksen järjestäjien toimintaprosessien kehittämiseen digitaalisten ratkaisujen avulla (EK) (enintään)	1 825 000,00										
29.40.20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	1 892 000,00	1 973 800	1 015 313,79	958 486,21	1 973 800,00	0,00	1 223 272,65	3 197 072,65	1 735 714,36	1 443 404,77	
29.40.20.1. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	1 892 000,00	1 973 800	1 015 313,79	958 486,21	1 973 800,00	0,00	1 223 272,65	3 197 072,65	1 735 714,36	1 443 404,77	
29.80.52. Rahapelitoiminnan voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	349 000,00	349 000	349 000,00		349 000,00	0,00					
29.80.52.07. Kulttuurin tuotanto ja levitys (KPY)	334 000,00	349 000	349 000,00		349 000,00	0,00					
29.80.52.07.1. Luova Eurooppa -ohjelman hallinnointi ja kansallinen vastinrahoitus sekä EU:n Kansalaisten Eurooppa -ohjelman hallinnointi	334 000,00	349 000	349 000,00		349 000,00	0,00					
29.80.52.14. Taide- ja kulttuuripolitiikan kehittäminen (KPY)	15 000,00										
29.90.50. Rahapelitoiminnan voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	32 341,23	163 200	133 762,76		133 762,76	29 437,24					
29.90.50.05. Kansainväliseen yhteistyöhön (KPY)	32 341,23	67 500	67 500,00		67 500,00	0,00					
29.90.50.08. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen	0,00	95 700	66 262,76		66 262,76	29 437,24					
29.90.50.08.1. Liikkuva koulu -ohjelmaan (KPY)	0,00	95 700	66 262,76		66 262,76	29 437,24					
29.91.50. Rahapelitoiminnan voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	273 323,14	232 500	232 500,00		232 500,00	0,00					
29.91.50.08. Kansainvälinen yhteistyö (KPY)	273 323,14	232 500	232 500,00		232 500,00	0,00					
<b>32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala</b>	<b>97 440,74</b>	<b>93 676</b>	<b>93 675,75</b>	<b>0,00</b>	<b>93 675,75</b>	<b>0,00</b>	<b>23 594,28</b>	<b>111 607,40</b>	<b>111 607,40</b>	<b>0,00</b>	
32.01.29 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonnalisöveromenot (arviomääräraha)	22 443,74	5 663	5 662,63		5 662,63	0,00					

32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	50 997,00	88 013	88 013,12	0,00	88 013,12	0,00	0,00	88 013,12	88 013,12	0,00
32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valtionhallinto (KPY)	50 997,00	88 013	88 013,12	0,00	88 013,12	0,00	0,00	88 013,12	88 013,12	0,00
32.70.03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	24 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	23 594,28	23 594,28	23 594,28	0,00
32.70.03.2. Kotouttamisen osaamiskeskus (EK) (enintään)	24 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	23 594,28	23 594,28	23 594,28	0,00
<b>33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala</b>	<b>20 709,52</b>	<b>53 489</b>	<b>53 488,57</b>		<b>53 488,57</b>	<b>0,00</b>				
33.20.50. Valtionosuus ansiopäivärahasta (arviomääräraha)	0,00	22 657	22 657,46		22 657,46	0,00				
33.20.50.01. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	0,00	22 657	22 657,46		22 657,46	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (nettob) (arviomääräraha)	20 709,52	30 831	30 831,11		30 831,11	0,00				
33.20.52.01. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	20 709,52	30 831	30 831,11		30 831,11	0,00				
<b>Määrärahatilit yhteensä</b>	<b>172 911 810,38</b>	<b>269 995 038</b>	<b>198 116 964,76</b>	<b>69 024 059,47</b>	<b>267 141 024,23</b>	<b>2 854 014,08</b>	<b>59 962 979,85</b>	<b>230 276 921,97</b>	<b>154 085 755,91</b>	<b>76 057 951,48</b>



28.2.2019

**Opetushallituksen talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella**

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) <sup>1)</sup>								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)						
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy <sup>2)</sup>	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö <sup>3)</sup>	Vuoden 2018 valtuudet						Uusittu 2019 TA:ssa	Talousarvio- menot 2018	Määräraha- tarve 2019	Määräraha- tarve 2020	Määräraha- tarve 2021	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä								
<b>29.10.01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (smr 2v)</b>	<b>6 810</b>	<b>2 710</b>		<b>2 710</b>	<b>0</b>	<b>2 710</b>		<b>555</b>	<b>900</b>	<b>690</b>	<b>690</b>	<b>560</b>	<b>2 840</b>	
Aikaisempien vuosien valtuudet	6 810					0		555	900	690	690	560 <sup>F</sup>	2 840	
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		2 710		2 710	0	2 710			0	0	0	0	0	
<b>Yhteensä</b>	<b>6 810</b>	<b>2 710</b>	<b>0</b>	<b>2 710</b>	<b>0</b>	<b>2 710</b>	<b>0</b>	<b>555</b>	<b>900</b>	<b>690</b>	<b>690</b>	<b>560</b>	<b>2 840</b>	



28.2.2019

## 3. Opetushallituksen tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2018-31.12.2018		1.1.2017 - 31.12.2017	
<b>TOIMINNAN TUOTOT</b>				
Maksullisen toiminnan tuotot	16 135 335,46		13 486 265,42	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	435 639,76		560 595,67	
Muut toiminnan tuotot	<u>13 352 235,15</u>	29 923 210,37	<u>27 998 199,76</u>	42 045 060,85
<b>TOIMINNAN KULUT</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	3 578 226,58		3 894 294,47	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	487,78		-5 005,15	
Henkilöstökulut	76 217 289,35		64 327 773,71	
Vuokrat	15 261 475,49		14 394 312,65	
Palvelujen ostot	29 788 742,97		26 411 724,38	
Muut kulut	18 161 018,11		18 212 613,30	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	580 969,17		-106 876,03	
Poistot	449 619,53		461 607,77	
Sisäiset kulut	<u>1 329 610,92</u>	<u>-145 367 439,90</u>	<u>1 354 219,59</u>	<u>-128 944 664,69</u>
JÄÄMÄ I		-115 444 229,53		-86 899 603,84
<b>RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT</b>				
Rahoitustuotot	55 285,28		32 929,83	
Rahoituskulut	<u>-8 257,29</u>	47 027,99	<u>-1 751,17</u>	31 178,66
<b>SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT</b>				
Satunnaiset tuotot	350,00		1 594,34	
Satunnaiset kulut	<u>-4 063,96</u>	-3 713,96	<u>-585,65</u>	1 008,69
JÄÄMÄ II		-115 400 915,50		-86 867 416,49
<b>SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT</b>				
<b>Tuotot</b>				
Siirtotalouden tuotot paikallishallinnolta	12 340 409,00		12 724 145,00	
Siirtotalouden tuotot voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä	0,00		122 250,00	
Siirtotalouden tuotot EU:n toimielimiltä ja muilta elimiltä	34 457 036,17		31 059 760,42	
Muut siirtotalouden tuotot ulkomailta	<u>4 459 886,61</u>	51 257 331,78	<u>4 932 790,54</u>	48 838 945,96
<b>Kulut</b>				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	112 310 189,28		72 325 012,92	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	5 164 997,98		5 115 894,88	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	23 466 423,70		15 335 780,93	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	1 430 957,19		1 738 657,72	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	3 410 649,20		3 459 604,00	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>29 593 426,88</u>	<u>-175 376 644,23</u>	<u>17 712 172,90</u>	<u>-115 687 123,35</u>
JÄÄMÄ III		-239 520 227,95		-153 715 593,88
<b>TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA</b>				
Perityt arvonlisäverot	1 030 027,64		1 274 739,22	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-10 409 142,30</u>	<u>-9 379 114,66</u>	<u>-9 417 660,43</u>	<u>-8 142 921,21</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-248 899 342,61</u>		<u>-161 858 515,09</u>



#### 4. Opetushallituksen tase

	31.12.2018		31.12.2017	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	15 758,40		26 264,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>759 420,39</u>	775 178,79	<u>527 532,34</u>	553 796,34
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset	872 966,55		915 542,40	
Rakennelmat	58 406,15		41 894,22	
Koneet ja laitteet	789 826,94		874 150,55	
Kalusteet	165 264,51		230 276,52	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>55 520,79</u>	1 941 984,94	<u>49 910,66</u>	2 111 774,35
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		2 717 163,73		2 665 570,69
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>759 471,56</u>	759 471,56	<u>1 340 928,51</u>	1 340 928,51
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	1 884 135,16		2 445 423,65	
Siirtosaamiset	468 830,26		409 254,06	
Muut lyhytaikaiset saamiset	4 201 496,03		798 783,22	
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	6 554 461,45	<u>62,60</u>	3 653 523,53
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	816,92		4 062,23	
Kirjanpitoyksikön menotilit	0,00		17,09	
Muut pankkitilit	20 287 575,60		18 357 106,37	
Muut rahat ja pankkisaamiset	2 311 932,18		4 078 619,17	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>0,00</u>	<u>22 600 324,70</u>	<u>0,00</u>	<u>22 439 804,86</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		29 914 257,71		27 434 256,90
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>32 631 421,44</u>		<u>30 099 827,59</u>



	31.12.2018		31.12.2017	
<b>VASTATTAVAA</b>				
<b>OMA PÄÄOMA</b>				
<b>VALTION PÄÄOMA</b>				
Valtion pääoma 1.1.1998	8 817 337,77		8 817 337,77	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-19 729 533,33		-21 430 898,14	
Pääoman siirrot	242 223 746,45		163 559 879,90	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-248 899 342,61</u>	-17 587 791,72	<u>-161 858 515,09</u>	-10 912 195,56
<b>RAHASTOJEN PÄÄOMAT</b>				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>2 311 932,18</u>	2 311 932,18	<u>4 078 619,17</u>	4 078 619,17
<b>OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ</b>		-15 275 859,54		-6 833 576,39
<b>VIERAS PÄÄOMA</b>				
<b>LYHYTAIKAINEN</b>				
Saadut ennakot	21 675 120,54		20 222 159,83	
Ostovelat	3 072 953,15		4 139 822,51	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 780 811,32		1 217 910,30	
Edelleen tilittävät erät	2 057 959,83		1 544 389,81	
Siirtovelat	9 390 921,79		8 364 147,89	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>9 929 514,35</u>	<u>47 907 280,98</u>	<u>1 444 973,64</u>	<u>36 933 403,98</u>
<b>VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ</b>		47 907 280,98		36 933 403,98
<b>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</b>		<u>32 631 421,44</u>		<u>30 099 827,59</u>



## 5. Liitetiedot

### Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus ja Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia siirtyivät 1.1.2018 Opetushallituksen erillisyyksiköiksi. Erillisyyksiköiden osalta ei ole esittää vertailutietoja edelliseltä vuodelta, koska ne ovat sisältyneet opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikkötasoiisiin lukuihin taseessa, talousarvion toteumalaskelmassa sekä tuotto- ja kululaskelmassa.

Toimintamenoihin sisältyy uutena eränä 10,0 milj. euroa Uusi peruskoulu -ohjelman toteuttamiseen, 80 000 euroa Euroguidance-toimintaan sekä 14,1 milj. euroa kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menoihin.

Uutena eränä tilinpäätökseen sisältyy momentti 29.01.03. *Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot*, joka sisältää Kansallinen koulutuksen arviointikeskuksen sekä Ylioppilastutkintolautakunnan kanslian toimintamenot. Momentin määräraha oli 7,5 milj. euroa.

Tilinpäätökseen sisältyy myös uutena eränä vuoden 2018 ensimmäisessä lisätalousarviossa tullut määräraha 2,0 milj. euroa oppimateriaalikustannusten alentamiseen kannustavien ratkaisujen kehittämiseen.

Valtion virka- ja työehtosopimuskaudelle 2018-2020 (9.3.2018) on sopimuksen 6 §:ssä kirjattu, että virkamiehelle ja työntekijälle, jonka palvelussuhde on alkanut viimeistään 3.9.2018 ja palvelussuhde on keskeytymättä jatkunut 18.11.2018 saakka, maksetaan tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä erillinen kertaerä. Kertaerä on suuruudeltaan 9,2 % yleisen virka- ja työehtosopimuksen 7 §:n mukaisesta kuukausipalkkauksesta. Kertaerää ei ole jaksotettu tilikaudelle 2018, vaan se kirjataan kokonaisuudessaan tilikauden 2019 menoksi.

Opetushallituksella ei ole ollut ulkomaanrahan määräisiä saamia eikä velkoja.

Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin aiemminkin, menot ja tulot on kirjattu suoriteperusteisesti noudattaen jatkuvuuden periaatetta. Opetushallituksen vuoden 2017 tilintarkastuksen vuosiyhteenvedossa raportoitiin Valteri-koulu Skillan rahaston varojen arvostuksesta hankinta-arvoa suurempaan markkina-arvoon talousarvioasetuksen 66 c §:n vastaisesti ja suositeltiin arvostuksen tarkistamista säännöksen mukaiseksi. Arvostus on tarkistettu kirjanpidossa 31.12.2018.

Vuodelta 2010 jäänyt saatava Adulta Oy:n konkurssipesästä maksettiin vuoden 2018 aikana. Konkurssipesästä saatu jako-osuus oli Opetushallituksen osalta 8 601,87 euroa.

Toimintakertomuksen kohdassa Tilinpäätösanalyysi on yksityiskohtainen selvitys tilivuodesta.



OPETUSHALLITUS  
UTBILDNINGSSTYRELSEN

TILINPÄÄTÖS

94 (109)

28.2.2019

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot**



Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2018	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
-------------------------	---------------------	-------------------------------------	---------------------	--	----------------

Kirjanpitoyksiköllä ei ole nettobudjetoituja tulomomenteja

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2018 käyttö vuonna 2018	määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2018	Vertailu Tal.arvio - Tilinpäät.	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2018	Käyttö vuonna 2018 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.02. Opetushallituksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot Bruttotulot <b>Nettomenot</b>	93 714 895,26 47 712 895,26 <b>46 002 000,00</b>	107 866 000 39 142 000 <b>68 724 000</b>	96 265 428,10 48 398 556,09 <b>47 866 872,01</b>	117 122 556,09 48 398 556,09 <b>68 724 000,00</b>	<b>0,00</b>	<b>15 469 686,60</b>	<b>84 193 686,60</b>	<b>63 336 558,61</b>	<b>20 857 127,99</b>
29.01.03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot Bruttotulot <b>Nettomenot</b>	14 391 000 6 902 000 <b>7 489 000</b>	14 391 000 6 902 000 <b>7 489 000</b>	9 452 228,89 7 354 847,63 <b>2 097 381,26</b>	14 843 847,63 7 354 847,63 <b>7 489 000,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>7 489 000,00</b>	<b>2 097 381,26</b>	<b>5 391 618,74</b>
29.01.04. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot Bruttotulot <b>Nettomenot</b>								3 290 092,61 0,00 <b>3 290 092,61</b>	<b>0,00</b>
29.10.01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot Bruttotulot <b>Nettomenot</b>	63 142 978,51 20 959 978,51 <b>42 183 000,00</b>	63 561 000 22 000 000 <b>41 561 000</b>	41 491 366,19 20 145 969,08 <b>21 345 397,11</b>	61 607 368,24 20 145 969,08 <b>41 461 399,16</b>	<b>99 600,84</b>	<b>18 293 897,52</b>	<b>59 854 897,52</b>	<b>39 639 294,63</b>	<b>20 116 002,05</b>
29.10.02. Ylioppilaslautakunnan toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot Bruttotulot <b>Nettomenot</b>								1 323 066,74 -334,00 <b>1 323 400,74</b>	<b>0,00</b>
29.20.01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot Bruttotulot <b>Nettomenot</b>	9 899 297,82 1 924 297,82 <b>7 975 000,00</b>	9 432 000 1 460 000 <b>7 972 000</b>	7 804 238,76 1 713 261,49 <b>6 090 977,27</b>	9 685 261,49 1 713 261,49 <b>7 972 000,00</b>	<b>0,00</b>	<b>1 946 361,11</b>	<b>9 918 361,11</b>	<b>8 037 338,38</b>	<b>1 881 022,73</b>
33.20.52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (nettob) (arviomääräraha)	Bruttomenot Bruttotulot <b>Nettomenot</b>	20 709,52 0,00 <b>20 709,52</b>	30 831 0,00 <b>30 831</b>	30 831,11 0,00 <b>30 831,11</b>	30 831,11 0,00 <b>30 831,11</b>	<b>0,00</b>				



28.2.2019

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset**

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 3.

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat**

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
<b>24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala</b>		<b>4 497,8</b>
2016		4 497,8
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö	4 497,88	
<b>29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala</b>		<b>29 115,8</b>
2016		17 953,5
29.40.20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	17 953,52	
2017		11 162,3
29.01.21. Kansainvälinen yhteistyö	11 162,34	
<b>Pääluokat yhteensä</b>		<b>33 613,7</b>
Vuosi 2016		22 451,4
Vuosi 2017		11 162,3

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely**

	2 018	2 017
<b>Henkilöstökulut</b>	<b>64 467 429,43</b>	<b>55 361 432,66</b>
Palkat ja palkkiot	64 330 164,57	56 123 099,32
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	137 264,86	-761 666,66
<b>Henkilösivukulut</b>	<b>11 749 859,92</b>	<b>8 966 341,05</b>
Eläkekulut	10 869 658,31	8 335 853,91
Muut henkilösivukulut	880 201,61	630 487,14
<b>Yhteensä</b>	<b>76 217 289,35</b>	<b>64 327 773,71</b>
Johdon palkat ja palkkiot	1 945 578,72	1 681 527,16
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	88 175,80	84 925,02
Johto	1 443,90	1 447,62
Muu henkilöstö	86 731,90	83 477,40



**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset**

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 6.

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot**

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 7.

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja kulut**

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 8.

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat**

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 9.

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset**

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 10.

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat**

31.12.2018	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
<b>Vastaavien rahoituserät</b>							
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	22 600 324,70	0,00	0,00	22 600 324,70
<b>Yhteensä</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>22 600 324,70</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>22 600 324,70</b>

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset, -takuut sekä muut monivuotiset vastuut**

**Muut monivuotiset vastuut**

**Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset**

€	Talousarvio-	Määräraha-tarve	Määräraha-tarve	Määräraha-tarve	Määräraha-	Määräraha-
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	menot 2018	2019	2020	2021	tarve myöhemmin	tarve yhteensä
<b>Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä</b>	8 214 974,19	8 387 865,37	8 387 865,37	8 387 865,37	41 733 652,03	66 897 248,15



**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat**

Rahaston nimi	Varat	Varat	Käyttötarkoitus
	31.12.2018	31.12.2017	
Allmänna donatioensfonden vid Svenska skolan för synskadade	2 047 428,77	3 823 855,56	Svenska skolan för synskadade (VALTERI Skilla)  Testamenttien tahdon mukaisesti oppilaiden hyvinvointiin, vapaa-aikatoiminnan järjestämiseen yms.
Hilja Iivanaisen rahasto	125 124,42	121 283,68	VALTERI-koulu Onerva Varojen tarkoituksena on tukea koulun oppilaiden opetusta, kasvatusta ja kuntoutusta (testamentti 18.1.1990)
Heta Lintumäen rahasto	56 762,33	56 184,65	VALTERI-koulu Onerva Varoja käytetään oppilaiden koulutukseen, kuten järjestämällä opintomatkoja ja retkiä sekä antamalla stipendejä (testamentti 26.5.1986)
LEB-liikuntarahasto	16 446,82	15 202,77	VALTERI-koulu Onerva Varoja käytetään koulun oppilaiden opintovälineiden tai leikkikalujen hankkimiseen, käsityötoimintaan tai liikuntaan.
Kuopion sokeainkoulun lahjoitusvarat	66 169,84	62 092,51	VALTERI-koulu Onerva Varoja käytetään lahjakkaiden, mutta varattomien oppilaiden avustamiseen, musiikin ja muiden aineiden opiskelussa. Koulun varustamiseen opetus-, leikki- ja urheiluvälineillä. Koulun entisten oppilaiden tilapäinen avustaminen sokeainkirjojen ja työvälineiden hankinnassa tai joissakin erityisen vaikeissa sairautapauksissa.
<b>Yhteensä</b>	<b>2 311 932,18</b>	<b>4 078 619,17</b>	

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat**

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 14.

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset**

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 15.

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio**

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 16.

**Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot**

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 17.



**Liite 18. Opetushallituksen (virasto ja erillisyksiköt) ja valtion oppilaitosten henkilöstöä koskevat tunnusluvut**

Opetushallitus		2017	2018
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	hlöä	355	435
- OPH	hlöä		359
- Karvi	hlöä		52
- YTL	hlöä		24
Henkilötyövuodet	htv	348,6	427,4
Toimintamenomomentilta	htv	337	408,8
- OPH toimintamenomomentilta	htv		334,6
- Karvi toimintamenomomentti	htv		48,7
- YTL toimintamenomomentilta	htv		25,6
Henkilötyövuodet, ulkomaan lehtorit	htv	14,3	15,0
Henkilöstöryhmäjakauma			
- johto	%	2	2,1
- esimiehet	%	5,1	5,3
- asiantuntijat	%	73,8	75,6
- toimihenkilöt	%	19,2	17,7
- harjoittelijat	%		1,4
Sukupuolijakauma			
- miehet	%	20,3	21,6
- naiset	%	79,7	78,4
Vakinaiset	henkilöstöstä %	84,8	78,6
- miehet	vakinaisista %	19,9	22,5
- naiset	vakinaisista %	80,1	77,5
Määräaikaiset (ei taustavirkaa OPH:ssa)	%	15,2	17
- miehiä	määräaikaisista %	22,2	14,9
- naisia	määräaikaisista %	77,8	85,1
- määräaikaisia	asiantuntijoista %	17,1	17,5
Kokoaikaiset	henkilöstöstä %	92,7	95,4
- miehiä	kokoaikaisista %	21,6	22,4
- naisia	kokoaikaisista %	78,4	77,6
Osa-aikaiset	henkilöstöstä %	7,3	4,6
- miehiä	osa-aikaisista %	3,8	5
- naisia	osa-aikaisista %	96,2	95
Henkilöstön keski-ikä vuoden lopussa	vuotta	48,7	47,5
45-v. ja vanhempien osuus henkilöstöstä	%	66,8	62,1
Koulutustasoindeksi	(1-8)	6,7	6,5
Tehty vuosityöaika	pv/htv	193,6	194,9
- Tehdyn työajan osuus kokon. työajasta	%	77,4	77,7
Työvoimakustannukset yhteensä:	tuhatta €	21 175	25 985
- Palkkasumma (tehty työaika + välilliset palkat)	tuhatta €	17 700	21 862
- Välilliset palkat	tuhatta €	4 068	4 876
- Sosiaaliturvamaksut	tuhatta €	3 020	3 602
- Muut välilliset työvoimakustannukset	tuhatta €	455	521
- Välilliset työvoimakustannukset yhteensä	tuhatta €	7 543	8 999
- Välilliset työvoimakust./Tehdyn työajan palkat	%	55,3	53,0 %
Työtyytyväisyysindeksi	(1-5)	3,4	3,4
Sairauspoissaolot	tap./htv	3	2,9
	työpv/htv	9,3	7,3
Vaihtuvuus			
- Poistuma yhteensä	(vuoden alun henk.) %	10	18
- Luonnollinen poistuma	(vuoden alun henk.) %	7,3	6
- Muu poistuma	(vuoden alun henk.) %	2,7	13
- Työkvyttömyyseläkkeelle siirt.	(vuoden alun henk.) %	0,0	0,0
Rekrytoinnit / vakinaisiksi	henkilöä	34/18	59/34
Henkilöstön keskimääräinen palvelusaika	vuotta	11,7	9,6
Virkistys ja liikunnan tukeminen	€/htv	245	255
Työterveyspalvelut			
- kustannukset (brutto, sis terveystarkastukset)	€/htv	849	795
Henkilöstökoulutus			
- työpäivää/ henkilötyövuosi	työpv/htv	1,2	1,3
- koulutuskustannukset (sis.palkat)	€/htv	556	676
Henkilötyövuoden hinta	€	60 743	60 798
- Keskimääräinen kuukausipalkka	€	4 093	4 153



Valtion oppilaitokset		VALTERI-koulu			Kielikoulut			Helsingin eurooppalainen koulu			Meriturva ja SAKK			Yhteensä	
		2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	hlöä	603	553	568	164	163	166	72	79	78	108	104	89	947	899
Henkilötyövuodet keskimäärin	htv	567	527	518	158	156	155	60	61	60	91	90	87	876	833
- toimintamenoista palkatut		528	525	515	158	156	155	60	61	60	91	90	87	837	831
- kuntien maksamat		37	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	37	1
- muut (ml. tukityöllistetyt)		2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
Määräaikaiset	hlöä	149	113	132	48	46	48	30	37	35	39	37	21	266	233
- opettajista määräaikaisia	hlöä	29	19	13	38	37	38	23	13	29	22	18	11	112	87
Vakinainen henkilöstö	hlöä	454	440	439	116	117	118	42	42	43	68	68	68	680	667
- Johto	hlöä	10	11	7	5	5	5	1	1	1	4	4	4	20	21
- Opettajat	hlöä	119	104	102	80	81	87	32	31	34	28	27	26	259	243
- Opetusta tukeva henkilöstö	hlöä	279	266	201	9	9	8	4	4	4	0	0	0	292	279
- Muu henkilöstö	hlöä	46	59	129	22	22	18	5	6	4	36	37	38	109	124
Sukupuolijakauma															
- Naiset	%	77	78	79	80	80	82	63	66	63	53	56	55	74	75
- Miehet	%	23	22	21	20	20	18	38	34	37	47	44	45	26	25
Kokoaikaiset	hlöä	540	484	494	141	144	142	49	52	54	88	87	80	818	767
Osa-aikaiset	hlöä	63	69	74	21	19	24	23	27	24	18	16	9	125	131
Sivutoimiset opettajat	hlöä	4	8	6	3	3	2	13	18	17	91	78	74	111	107
Henkilöstön keski-ikä vuoden lopussa	vuotta	46	47	47	47	47	48	42	42	43	48	47	49	46	46
45- ja yli vuotiaiden osuus henkilöstöstä	%	60	60	59	62	61	66	33	33	42	66	61	74	59	58
Henkilöstön keskim. palvelusaika	vuotta	14	14	14	12	12	14	5	5	5	9	10	10	10	10
Koulutustasoindeksi	(1-8)	5	5	5	6	6	6	7	7	7	5	5	5	6	6
Henkilöstökoulutus															
- työpäivää/ henkilötyövuosi	työpv/htv	2	2	2	1	1	1	4	1	1	1	3	3	2	2
- koulutuskustannukset (sis.palkat)	€/htv	775	854	596	324	422	360	201	304	487	431	354	501	433	483
Työterveyshuolto															
- käyttäjiä, prosenttia koko henkilöstöstä	%	84	93	97	93	86	84	83	69	69	74	70	72	84	87
- kustannukset (brutto)	€/htv	929	704	634	695	882	917	614	716	830	568	570	731	702	718
Sairauspoissaolot	tap./htv	4	3	6	2	2	3	2	2	3	2	2	2	3	2
	työpv/htv	16	15	14	12	11	11	5	7	9	8	7	7	10	10
Työtyytyväisyysindeksi	(1-5)	4	4	4	-	3	3	4	4	4	4	4	4	-	4
Vaihtuvuus															
- Poistuma yhteensä	%	7	8	4	22	12	12	11	13	20	13	15	14	10	10
- Luonnollinen poistuma	%	2	4	3	6	3	3	2	13	10	2	3	1	3	5
- Muu poistuma	%	4	3	1	16	9	9	9	0	10	10	11	13	7	5
- Työkyvyttömyyseläkkeelle siirt.	%	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Rekrytoinnit / vakinaisiksi	hlöä	21/9	46/14	53/31	13/5	12/4	19/8	11/2	11/2	16/1	21/1	16/7	19/5	66/17	85/27
Virkistystoiminta	€/htv	67	227	164	170	182	263	127	114	179	180	62	131	136	146
Tehty vuosityöaika	pv/htv	198	199	198	223	231	237	230	229	255	260	252	251	228	228
Tehdyn työajan osuus kokonaistyöajasta	%	78	79	79	80	87	90	92	91	85	76	74	77	81	83
Työvoimakustannukset yhteensä:	tuhat €	36 540	28 961	26 513	8 797	8 478	8 398	3 672	3 290	3 462	5 259	4 438	4 802	54 268	45 167
- Palkkasumma	tuhat €	23 897	20 325	21 591	6 896	7 093	6 960	3 201	2 795	2 868	3 883	3 644	4 038	37 877	33 857
- Välilliset palkat	tuhat €	6 374	4 958	4 413	813	837	707	337	221	255	991	865	826	8 515	6 881
- Sosiaaliturva	tuhat €	5 735	3 083	4 016	841	1 246	1 263	507	442	487	811	709	710	7 894	5 480
- Muut välilliset työvoimakustannukset	tuhat €	534	595	906	111	173	175	49	53	107	143	85	54	837	906
- Välilliset työvoimakusta./Tehdyn työajan	%	36	56	54	29	36	34	32	28	33	67	60	50	41	49
Henkilötyövuoden hinta	€	53 203	54 979	51 153	55 607	54 538	55 889	50 995	53 674	56 017	57 802	53 958	57 062	54 402	54 287
Keskimääräinen kuukausipalkka	€	3 512	3 215	3 471	3 634	3 798	3 668	3 662	3 800	3 867	3 651	3 722	3 787	3 615	3 634



**Liite 19. Vuonna 2018 maksetut valtionavustukset (siirtotalouden kulut) talousarviotileittäin  
(ilman takaisinperintöjä ja omaehtoisia palautuksia)**

Talousarviotili	Projekti	EUR	EUR
29.01.02.1.	Toimintamenot	6600T-6005141 2018-FI01-KA215-17	758,72 758,72
29.01.02.2.2.	Avustukset vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK) (enintään)		80 000,00 80 000,00
29.01.02.2.3.	Avustus saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK)		500 000,00 500 000,00
29.01.02.2.4.	Opetustoimen ml. varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen (EK)	66002-1005017 VA Opetustoimen henkilöstökoulutus	7 092 051,64 7 092 051,64
4.17.29.01.02.2.4.	Opetustoimen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen (EK)	66002-1005017 VA Opetustoimen henkilöstökoulutus	10 192 500,97 10 192 500,97
29.01.02.2.6.	Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestäminen ja tunnettuuden lisääm	6600A-C1028 UKAN opetuspisteavustuks et	87 745,43 6 197,21 93 942,64
4.17.29.01.02.2.6.	Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestäminen ja tunnettuuden lisääm	6600A-C1028 UKAN opetuspisteavustuk- set	57 936,56 57 936,56
29.01.02.2.7.	Opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihto sekä virkamiesvaihtoon myönnettävät stipendit, apurahat ja avustukset (EK)	6600A-C1000 AP Edustustot AP Bi-ohjelmat 6600A-C1001 lähtevät 6600A-C1002 AP Maaohjelma 6600A-C1003 AP POOL AP Suomi-lehdet ja 6600A-C1005 ulkosuomalaiset	88 220,00 1 000,00 93 550,00 144 750,00 18 220,00



6600A-C1007	AP Kulttuuri- instituutit	12 500,00
6600A-C1008	AP Finpro CIMO	115 170,99
6600A-C1009	AP Kehy-harjoittelu	55 800,00
6600A-C1012	AP Fellowship	915 188,43
6600A-C1015	AP Suomi-kodit	46 220,00
6600A-C1017	FIRST	16 798,75
6600A-C1018	AP Talvikoulu	4 470,00
6600A-C1022	AP Virkamiesvaihto	54 192,66
6600A-C1023	North to North AP Suomea	12 000,00
6600A-C1024	Suomessa AP	49 197,00
6600A-C1025	Lehtoraattiharjoittel AP Suomen kieli,	53 785,00
6600A-C1026	opiskelijat AP Suomen kieli,	26 140,00
6600A-C1027	jatko-opiskelu	36 850,00
6600A-C1030	Aasia AP Future Leaders	-91 820,95
6600A-C1031	Cimo	30 000,00
6600A-C1033	SRF	68 000,00
6600A-M2004	Fulbright Center	4 000,00
6600A-V30302	Edustusto/EK	3 300,00
6600B-9000	Finpro	6 418,75
6600B-80041	Nordplus 2017	72 898,00
6600B-80042	Nordplus 2018-2022 AP Nordic Master	4 141 182,00
6600B-80093	2015 AP Nordic Master	113 622,00
6600B-80095	2016 PMN virkamiesvaihto	48 000,00
6600B-80096	2017 AP Nordic Master	204,28
6600B-80097	2017 PMN Virkamiesvaihto	70 369,00
6600B-80099	2018	29 850,91
6600B-400014	2014 KA105-YiA	3 240,00
6600B-400020	2014 KA200-CROSS	-6 408,00
6600B-400022	KA202-VET	47 320,00
6600B-400023	KA203-HE	44 749,40
6600B-400024	KA204AE	31 527,00
6600B-410010	2015 KA101-SE	4 764,00
6600B-410011	2015 KA102-VET	69 672,60
6600B-410012	2015 KA103-HE	-13 335,00
6600B-410013	2015 KA104-AE	7 664,20
6600B-410014	2015 KA105-YiA	2 352,56
6600B-410018	2015 KA107-HE	-123 451,50
6600B-410021	2015 KA201-SE	8 787,00
6600B-410022	2015 KA202-VET	167 542,70
6600B-410023	2015 KA203-HE	50 661,40
6600B-410024	2015 KA204-AE	142 542,35
6600B-410025	2015 KA205-YiA	41 925,11
6600B-410026	2015 KA219-SE	366 541,64



6600B-420010	2016 KA101-SE	78 877,20	
6600B-420011	2016 KA102-VET	266 801,20	
6600B-420012	2016 KA103-HE	-327 724,66	
6600B-420013	2016 KA104-AE	4 047,80	
6600B-420014	2016 KA105-YiA	43 374,17	
6600B-420016	2016 KA116-VET	352 325,08	
6600B-420018	2016 KA107-HE	27 393,80	
6600B-420021	2016 KA202-VET	39 139,65	
6600B-420022	2016 KA203-HE	131 612,00	
6600B-420023	2016 KA204-AE	195 263,20	
6600B-420025	2016 KA219-SE	317 036,62	
6600B-420030	KA3-YiA	-23 231,60	
6600B-430010	2017 KA101-SE	44 355,60	
6600B-430012	2017 KA103-HE	2 879 947,00	
6600B-430013	2017 KA104-AE	2 292,20	
6600B-430014	2017 KA105-YiA	877 838,79	
6600B-430015	2017 KA107-HE	136 244,20	
	2017 KA135-YiA str.		
6600B-430017	EVS	179 651,84	
6600B-430024	2017 KA205-YiA	185 065,20	
6600B-430025	2017 KA219-SE	33 856,00	
6600B-440011	2018 KA101-SE	1 141 664,00	
6600B-440012	2018 KA102-VET	1 792 010,40	
6600B-440013	2018 KA103-HE	10 546 420,00	
6600B-440014	2018 KA104-AE	395 996,80	
6600B-440015	2018 KA105-YiA	809 590,98	
6600B-440017	2018 KA107-HE	2 430 855,20	
6600B-440021	2018 KA201-SE	571 258,00	
6600B-440022	2018 KA202-VET	1 203 099,60	
6600B-440023	2018 KA203-HE	525 124,00	
6600B-440024	2018 KA204-AE	1 038 035,20	
6600B-440025	2018 KA205-YiA	196 261,20	
6600B-4400116	2018 KA116-VET	3 144 949,60	
6600B-4400125	2018 KA125-YiA	816 867,24	
6600B-4400229	2018 KA229-SE	3 491 215,20	
6600B-4400347	2018 KA347-YiA	63 428,00	40 697 112,99

4.17.29.01.02.2.7. Opiskelija-, harjoittelija-,  
opettaja-, nuoriso- ja  
asiantuntijavaihto sekä  
virkamiesvaihtoon  
myönnettävät stipendit,  
apurahat ja avustukset  
(EK)

6600A-C1000	AP Edustustot	78 750,00	
6600A-C1002	AP Maaohjelma	158 750,00	
6600A-C1003	AP POOL	51 750,00	
6600A-C1007	AP Kulttuuri- instituutit	161 350,00	
6600A-C1008	AP Finpro CIMO	12 279,01	462 879,01



29.01.21.	Kansainvälinen yhteistyö	6600A-M2002	Pohjola-Norden	170 000,00	
		6600A-M2007	Nordkurs	60 651,05	230 651,05
4.17.29.01.21.	Kansainvälinen yhteistyö	6600A-C1012	AP Fellowship	20 083,78	
		6600A-M2001	AP Sukukansa	24 500,00	
		6600A-M2007	Nordkurs	2 048,95	46 632,73
29.01.53.	Eräät				
	turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset	66002-1005070	VA Turvapaikanh ja maahanmuut koulutuspo	3 681 502,00	3 681 502,00
4.17.29.01.53.	Eräät				
	turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset	66002-1005070	VA Turvapaikanh ja maahanmuut koulutuspo	1 650 000,00	1 650 000,00
29.10.20.2.	Digitaalisten oppimateriaalien käyttöönoton vauhdittaminen, digioppimisen kokeilut ja kehittäminen,kielikokeilut, taiteen perusopetuksen saavutettavu	66002-1005052	VA Digitaalisten oppimat käyttöönoton va	5 119 322,00	
		66002-1005061	VA Kielikokeilut VA Lasten sosioem tait tukem	4 032 000,00	
		66002-1005074	varhaiskasv	4 566 124,00	13 717 446,00
4.17.29.10.20.2.	Digitaalisten oppimateriaalien käyttöönoton vauhdittaminen, digioppimisen kokeilut ja kehittäminen,kielikokeilut, taiteen perusopetuksen saavutettavu	66002-1005061	VA Kielikokeilut	268 000,00	268 000,00
4.17.29.10.20.6.	Vapaan sivistystyön kehittämis-, tutkimus-, arviointi- ja seurantahankkeista sekä elinikäiseen oppimiseen liittyvästä EU- ja kansainvälisestä yhteisty	6600B-440014	2018 KA104-AE	120 000,00	120 000,00
29.10.20.8.	Oppimateriaalikustannusten alentamiseen kannustavien ratkaisujen kehittäminen (KPY)	66002-1005075	VA Oppimateriaali-pilotit	1 099 242,00	1 099 242,00
29.10.30.11.	Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	66002-1005024	VA Taiteen perusopetuksen avustukset	584 000,00	584 000,00



29.10.30.12.	Avustukset muille kuin opetustuntikohtaista valtionavustusta saaville taiteen perusopetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	66002-1005045	VA Yleisav muille TPO-järjestäjille kuin	112 000,00	112 000,00
29.10.30.13.	Yleissivistävän koulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön ed	66002-1005014	VA Koulujen kansainvälistyminen VA	690 000,00	
		66002-1005018	Oppimisympäristöjen kehittäminen	4 375 000,00	
		6600A-M2021	OKM/PV	28 940,00	
		6600B-440011	2018 KA101-SE	470 000,00	5 563 940,00
29.10.30.14.	Kielikylpytoiminta (EK) (enintään)	66002-1005050	VA Kielikylpytoiminnan laajentaminen	842 000,00	842 000,00
29.10.30.16.	Nuorisotakuusta yhteisötakuun suuntaan - hankkeen toteutukseen liittyviin koulupudokkuutta ehkäiseviin toimiin (EK) (enintään)	66002-1005053	VA Nuorisotakuusta yhteisötakuun suuntaa	300 000,00	300 000,00
29.10.30.17.	Kerhotoiminnan tukeminen (EK) (enintään)	66002-1005013	VA Kerhotoiminnan kehittäminen	5 865 000,00	5 865 000,00
29.10.30.18.	Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisiin menoihin (KPY)			287 062,00	287 062,00
29.10.30.19.	Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (EK) (enintään)	66002-1005021	VA Saamen ja romanikielen opetus	36 678,00	36 678,00
29.10.30.20.	Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä sekä heidän muun opetuksensa tukeminen (EK) (enintään)	66002-1005033	VA Vieraskielisten oppilaiden opetus	14 477 506,00	14 477 506,00



29.10.30.24.1.	Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, esi- ja perusopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaam	66002-1005068	VA Koulutuk tasa-arvoa edistäviin toimen	30 227 904,00	30 227 904,00
29.10.30.24.2.	Peruskoulun alueellisen eriarvoistumisen torjuntaan (KPY)	66002-1005068	VA Koulutuk tasa-arvoa edistäviin toimen	9 999 784,00	9 999 784,00
29.10.30.24.3.	Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseen	66002-1005068	VA Koulutuk tasa-arvoa edistäviin toimen	2 000 000,00	2 000 000,00
29.10.31.2.1.2.	Kansanopistot (KPY)	66002-1005028	VA Vapaa sivistystyö, ylimääräiset avust	50 000,00	50 000,00
29.10.31.2.1.4.	Kesäyliopistot (KPY)	66002-1005028	VA Vapaa sivistystyö, ylimääräiset avust	50 000,00	50 000,00
29.10.31.2.2.1.	Kansalaisopistot (KPY)	66002-1005029	VA Vapaa sivistystyö, laatu- ja kehittäm	1 000 250,00	
		66002-1005078	VA Aikuist perustaitojen ja digita it vah	33 250,00	1 033 500,00
29.10.31.2.3.1.	Kansalaisopistot (KPY)	66002-1005029	VA Vapaa sivistystyö, laatu- ja kehittäm	68 000,00	
		66002-1005030	VA Vapaa sivistystyö, opintose telia vustu	1 966 250,00	
		66002-1005078	VA Aikuist perustaitojen ja digita it vah	3 465 750,00	5 500 000,00
29.10.31.2.3.2.	Kansanopistot (KPY)	66002-1005028	VA Vapaa sivistystyö, ylimääräiset avust	8 000,00	
		66002-1005029	VA Vapaa sivistystyö, laatu- ja kehittäm	15 000,00	
		66002-1005030	VA Vapaa sivistystyö, opintose telia vustu	1 995 750,00	
		66002-1005078	VA Aikuist perustaitojen ja digita it vah	3 493 000,00	5 511 750,00
29.10.31.2.3.3.	Opintokeskukset (KPY)	66002-1005030	VA Vapaa sivistystyö, opintose telia vustu	150 000,00	150 000,00
29.10.31.2.4.1.	Kansalaisopistot (KPY)	66002-1005031	VA Vapaa sivistystyö, nuorisotakuun opin	863 000,00	863 000,00
29.10.31.2.4.2.	Kansanopistot (KPY)	66002-1005031	VA Vapaa sivistystyö, nuorisotakuun opin	1 039 900,00	1 039 900,00
29.10.51.1.1.	Valtionavustus yleissivistävän koulutuksen järjestöille (KPY)	66002-1005011	VA Järjestöjen valtionavustus	271 000,00	271 000,00



29.10.51.1.2.	Suomi-koulujen toiminnan tukeminen (KPY)	66002-1005011	VA Järjestöjen valtionavustus	579 000,00	579 000,00
29.10.51.1.3.	Kansanvalistusseuran ylläpitämän Etäkoulu Kulkurin ja kotiperuskoulu/hemgrun dskola-toiminnan tukeminen (KPY)	66002-1005011	VA Järjestöjen valtionavustus	298 000,00	298 000,00
29.10.51.1.4.	Kesälukioseura ry (KPY)	66002-1005011	VA Järjestöjen valtionavustus	128 000,00	128 000,00
29.20.21.	Ammatillisen koulutuksen yhteiset menot	66002-1005003	VA AM koulutuksen laadunhallinta	3 247,26	3 247,26
4.17.29.20.21.	Ammatillisen koulutuksen kehittäminen	66002-1005002	VA Alkuperäis karjan hoidon tuki	98 000,00	
		66002-1005003	VA AM koulutuksen laadunhallinta	996 752,74	
		66002-1005007	VA AM koulutuksen kansainvälistyminen VA	59 950,00	
		66002-1005055	Osaamisperusteiset oppimiskäytännöt VA	3 695 854,00	
		66002-1005075	Oppimateriaalipilotit	2 000 000,00	
		66002-1005076	VA AM Osaamper, asiak ja kumpp johtamine	304 146,00	7 154 702,74
29.40.20.1.	Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	6600A-C1017	FIRST	6 823,58	
		6600A-C1023	North to North	36 850,00	
		6600A-C1030	Aasia	195 093,60	238 767,18
4.16.29.40.20.1.	Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	6600A-C1012	AP Fellowship	4 252,41	
		6600A-C1023	North to North	2 500,00	6 752,41
4.17.29.40.20.1.	Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	6600A-C1012	AP Fellowship	7 101,72	
		6600A-C1017	FIRST	108 792,26	
		6600A-C1030	Aasia	12 180,00	128 073,98
29.80.52.07.1.	Luova Eurooppa - ohjelman hallinnointi ja kansallinen vastinrahoitus sekä EU:n Kansalaisten Eurooppa-ohjelman hallinnointi	6600A-M2024	2017 LE vastinraha	254 000,00	254 000,00
630.	Talousarviomenot, jotka siirretään toiselle kirjanpitoyksikölle	6600A-V30302	Edustusto/EK	3 300,00	
		6600A-V30306	HEI ICI 2016-2018	3 441 874,62	
		6600B-9000	Finpro	122 800,00	3 567 974,62
<b>Maksetut valtionavustukset 2018</b>				<b>177 114 198,50</b>	<b>177 114 198,50</b>



28.2.2019

## 6. Allekirjoitukset

Opetushallituksen vuoden 2018 tilinpäätös on hyväksytty Opetushallituksen johtokunnassa.

Helsingissä 28.2.2019



Kari Salminen  
Apulaisrehtori, puheenjohtaja



Riina Nousiainen  
Koulutuspoliittinen asiantuntija


Eeva-Johanna Eloranta  
Kansanedustaja



Mikaela Nylander  
Riksdagsledamot



Riikka Heikinheimo  
Johtaja



Maria Nyroos  
Kansainvälisten asioiden ja EU-edunvalvonnan  
asiantuntija



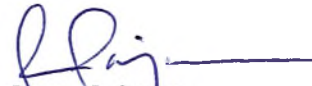
Mikko Heinikoski  
Koulutus- ja työllisyysasioiden päällikkö



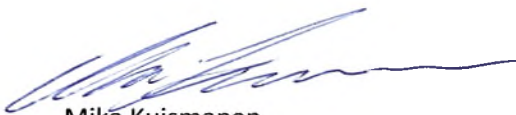
Jouni Ovaska  
Kasvatustieteiden maisteri



Olli-Pekka Heinonen  
Pääjohtaja



Roosa Pajunen  
Puheenjohtaja



Mika Kuismanen  
Pääekonomisti



Terhi Päivärinta  
Johtaja



Kristiina Kumpulainen  
Professori

Sari Sarkomaa  
Kansanedustaja



Jessica Makkonen  
Puheenjohtaja



Tuula Tammi-Sirén  
Assistentti



Heljä Misukka  
Koulutusjohtaja

